

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2023. december 21.*

Tartalomjegyzék

I.	A jogi háttér	6
	A. A FIFA alapszabálya	6
	B. A FIFA nemzetközi mérkőzésekre vonatkozó szabályzata	8
	C. Az UEFA alapszabálya	9
II.	Az alapügy tényállása és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések	11
	A. A Szuperliga projekt	11
	B. Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések	12
III.	A Bíróság előtti eljárás	17
IV.	Az elfogadhatóságról	18
	A. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat elfogadásának eljárási feltételeiről	19
	B. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat tartalmáról	19
	C. A jogvita valóságáról és a Bíróság elé terjesztett kérdések relevanciájáról	20
V.	Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről	21
	A. Előzetes észrevételek	22
	1. Az alapügy tárgyról	22
	2. Az uniós jognak a sportra és a sportszövetségek tevékenységére való alkalmazhatóságáról	23
	3. Az EUMSZ 165. cikkről	25

* Az eljárás nyelve: spanyol.

B. A versenyszabályokra vonatkozó, első–ötödik kérdésről	27
1. Az EUMSZ 102. cikknek a klubok közötti labdarúgóversenyek előzetes engedélyezésére, valamint a klubok és sportolók e versenyeken való részvételére vonatkozó szabályok megléte esetén történő értelmezésére vonatkozó, első kérdésről . .	30
a) Az „erőfölénnyel való visszaélés” fogalmáról	30
b) Az erőfölénnyel való visszaélés fennállásának meghatározásáról	31
c) A klubok közötti labdarúgóversenyek előzetes engedélyezésére, valamint a klubok és sportolók e versenyeken való részvételére vonatkozó szabályok erőfölénnyel való visszaélésnek való minősítéséről	34
2. Az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének a klubok közötti labdarúgóversenyek előzetes engedélyezésére, valamint a klubok és sportolók e versenyeken való részvételére vonatkozó szabályok fennállása esetén történő értelmezésére vonatkozó, második kérdésről	36
a) Az olyan magatartás fogalmáról, amelynek „célja” vagy „hatása” a verseny megsértése, és az ilyen magatartás fennállásának meghatározásáról	37
1) Az olyan magatartás fennállásának meghatározásáról, amelynek „célja” a verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása	38
2) A versenyt akadályozó, korlátozó vagy torzító „hatású” magatartás fennállásának meghatározásáról	39
b) A klubok közötti labdarúgóversenyek előzetes engedélyezésére, valamint a klubok és sportolók e versenyeken való részvételére vonatkozó szabályok vállalkozások társulása által hozott olyan döntésnek való minősítéséről, amelynek „célja” a verseny korlátozása	40
3. Az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének és az EUMSZ 102. cikknek a nem engedélyezett versenyeken részt vevő klubok és sportolók szankciókkal való fenyegetéséből álló magatartás esetén történő értelmezésére vonatkozó, harmadik kérdésről	42
4. A versenyek előzetes engedélyezésére, valamint a klubok és sportolók e versenyeken való részvételére vonatkozó szabályok igazolásának lehetőségére vonatkozó, ötödik kérdésről	42
a) Annak lehetőségéről, hogy bizonyos konkrét magatartásokat az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése és az EUMSZ 102. cikk hatálya alá nem tartozónak tekintsenek	42
b) Az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése szerinti mentességről	44
c) Az EUMSZ 102. cikk szerinti objektív igazolásról	46
5. Az EUMSZ 101. és az EUMSZ 102. cikknek a sportversenyekhez kapcsolódó jogokra vonatkozó szabályok fennállása esetén történő értelmezésére vonatkozó, nyededik kérdésről	48
a) A sportversenyekhez kapcsolódó jogokkal való rendelkezés	49

b) A sportversenyekhez kapcsolódó jogok hasznosításáról	49
c) Az esetleges igazolás fennállásáról	52
C. A szabad mozgásra vonatkozó, hatodik kérdésről	54
1. A releváns szabad mozgás meghatározásáról	55
2. A szolgáltatásnyújtás szabadsága korlátozásának fennállásáról	55
3. Az esetleges igazolás fennállásáról	56
A költségekről	57

„Előzetes döntéshozatal – Verseny – Belső piac – A nemzetközi sportszövetségek által bevezetett szabályozások – Hivatásos labdarúgás – Szabályozási, ellenőrzési, döntéshozatali és szankcionálási hatáskörrel rendelkező magánjogi szervezetek – A versenyek előzetes engedélyezésére, a labdarúgóklubok és a játékosok e versenyeken való részvételére, valamint az említett versenyekre vonatkozó kereskedelmi és médiajogok hasznosítására vonatkozó szabályok – Gazdasági tevékenységek párhuzamos gyakorlása – A versenyek szervezése és értékesítése – A kapcsolódó kereskedelmi és médiajogok hasznosítása – Az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése – A vállalkozások társulása által hozott versenytorzító döntés – A versenyellenes »cél« és »hatás« fogalma – Az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése szerinti mentesség – Feltételek – EUMSZ 102. cikk – Erőfölénnyel való visszaélés – Igazolás – Feltételek – EUMSZ 56. cikk – A szolgáltatásnyújtás szabadságának akadályai – Igazolás – Feltételek – Bizonyítási teher”

A C-333/21. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Juzgado de lo Mercantil de Madrid (madridi kereskedelmi bíróság, Spanyolország) a Bírósághoz 2021. május 27-én érkezett, 2021. május 11-i határozatával terjesztett elő

a **European Superleague Company SL**

és

a **Fédération internationale de football association (FIFA)**,

az **Union des associations européennes de football (UEFA)**

között,

az **A22 Sports Management SL**,

a **Real Federación Española de Fútbol (RFEF)**,

a **Liga Nacional de Fútbol Profesional (LNFP)**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, L. Bay Larsen elnökhelyettes, A. Arabadjiev, A. Prechal, K. Jürimäe és O. Spineanu-Matei tanácselnökök, J.-C. Bonichot, M. Safjan, L. S. Rossi, I. Jarukaitis, A. Kumin, N. Jääskinen, N. Wahl, J. Passer (előadó) és M. Gavalec bírák,

főtanácsnok: A. Rantos,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2022. július 11-i és 12-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a European Superleague Company SL képviselőjében J.-L. Dupont avocat, B. Irissarry Robina és M. Odriozola Alén abogado,
- a Fédération internationale de football association (FIFA) képviselőjében J. M. Baño Fos abogado, M. Hoskins barrister és A. Pascual Morcillo abogado,
- az Union des associations européennes de football (UEFA) képviselőjében H. Brokelmann abogado, B. Keane avocat, S. Love barrister, D. Slater és D. Waelbroeck avocats,
- az A22 Sports Management SL képviselőjében L. A. Alonso Díez, F. Giménez-Alvear Gutiérrez-Maturana, F. Irurzun Montoro abogados és M. Sánchez-Puelles González-Carvajal procurador,
- a Real Federación Española de Fútbol (RFEF) képviselőjében P. Callol García abogado, B. González Rivero procuradora, T. González Cueto és J. Manzarbeitia Pérez abogados,
- a Liga Nacional de Fútbol Profesional (LNFP) képviselőjében D. Crespo Lasso de la Vega, Y. Martínez Mata, M. Pajares Villarroya, J. Ramos Rubio és S. Rating abogados,
- a spanyol kormány képviselőjében L. Aguilera Ruiz és A. Gavela Llopis, meghatalmazotti minőségben,
- a cseh kormány képviselőjében M. Smolek és J. Vláčil, meghatalmazotti minőségben,
- a dán kormány képviselőjében J. Farver Kronborg, V. Pasternak Jørgensen, M. Søndahl Wolff és Y. Thyregod Kollberg, meghatalmazotti minőségben,
- a német kormány képviselőjében J. Möller, meghatalmazotti minőségben,
- az észt kormány képviselőjében, N. Grünberg, meghatalmazotti minőségben,
- Írország képviselőjében M. Browne Chief State Solicitor, A. Joyce és M. Tierney, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: S. Brittain barrister,
- a görög kormány képviselőjében K. Boskovits, meghatalmazotti minőségben,

- a francia kormány képviselőjében A.-L. Desjonquères, P. Dodeller, T. Stehelin és N. Vincent, meghatalmazotti minőségben,
- a horvát kormány képviselőjében G. Vidović Mesarek, meghatalmazotti minőségben,
- az olasz kormány képviselőjében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítők: D. Del Gaizo és S. L. Vitale avvocati dello Stato,
- a ciprusi kormány képviselőjében I. Neophytou, meghatalmazotti minőségben,
- a lett kormány képviselőjében J. Davidoviča, K. Pommere és I. Romanovska, meghatalmazotti minőségben,
- a luxemburgi kormány képviselőjében A. Germeaux és T. Uri, meghatalmazotti minőségben,
- a magyar kormány képviselőjében Fehér M. Z., Gyarmati E. és Szíjjártó K., meghatalmazotti minőségben,
- a máltai kormány képviselőjében A. Buhagiar, meghatalmazotti minőségben,
- az osztrák kormány képviselőjében F. Koppensteiner, meghatalmazotti minőségben,
- a lengyel kormány képviselőjében B. Majczyna és M. Wiącek, meghatalmazotti minőségben,
- a portugál kormány képviselőjében P. Barros da Costa, R. Capaz Coelho és C. Chambel Alves, meghatalmazotti minőségben, segítők: J. L. da Cruz Vilaça advogado,
- a román kormány képviselőjében E. Gane, L. Lițu és A. Rotăreanu, meghatalmazotti minőségben,
- a szlovén kormány képviselőjében A. Dežman Mušič és N. Pintar Gosenca, meghatalmazotti minőségben,
- a szlovák kormány képviselőjében E. V. Drugda és B. Ricziová, meghatalmazotti minőségben,
- a svéd kormány képviselőjében O. Simonsson, M. Salborn Hodgson és H. Shev, meghatalmazotti minőségben,
- az izlandi kormány képviselőjében J. B. Bjarnadóttir, meghatalmazotti minőségben, segítők: G. Bergsteinsson ügyvéd,
- a norvég kormány képviselőjében F. Bersgø, L.-M. Moen Jünge, O. S. Rathore és P. Wennerås, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében S. Baches Opi, M. Mataija, G. Meessen, C. Urraca Caviedes és H. van Vliet, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2022. december 15-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem egyrészt az EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikk, másrészt az EUMSZ 45., EUMSZ 49., EUMSZ 56. és EUMSZ 63. cikk értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet egyrészt a European Superleague Company SL (a továbbiakban: ESLC), másrészt a Fédération internationale de football association (Nemzetközi Labdarúgó-szövetség, FIFA) és az Union des associations européennes de football (Európai Labdarúgó-szövetség, UEFA) között az EUMSZ 101. és az EUMSZ 102. cikknek az FIFA és az UEFA általi megsértésének megállapítására, e jogsértések megszüntetésének elrendelésére, valamint különböző, e szervezetekkel szembeni meghagyások elfogadására irányuló jogvita keretében terjesztették elő.

I. A jogi háttér

A. A FIFA alapszabálya

- 3 A FIFA svájci székhelyű magánjogi szövetség. Az alapszabályának 2. cikke szerint – az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben hivatkozott 2020. szeptemberi változatban (a továbbiakban: FIFA-alapszabály) – a FIFA céljai többek között: „a saját nemzetközi versenyének szervezése”, „a labdarúgásra és az azzal kapcsolatos kérdésekre vonatkozó szabályok és rendelkezések megállapítása, és ezek betartásának biztosítása”, valamint világszinten „a labdarúgás bármely formájának ellenőrzése minden olyan intézkedés meghozatalával, amelyek szükségesek vagy célszerűek az [a]lapszabályok, a szabályzatok, a FIFA határozatai és a [j]átékszabályok megsértésének megakadályozása érdekében”.
- 4 A FIFA alapszabálya 11. és 14. cikkének megfelelően egy adott ország bármely „labdarúgás szervezéséért és ellenőrzéséért felelős szövetsége” tagja lehet a FIFA-nak, feltéve, többek között, hogy már tagja a FIFA által elismert és az alapszabály 22. cikkében említett hat kontinentális konföderáció valamelyikének, amelyek egyike az UEFA, és előzetesen vállalnia kell, hogy megfelel, egyebek mellett, a FIFA alapszabályának, szabályzatainak, irányelveinek és határozatainak, valamint azon kontinentális konföderáció alapszabályának, szabályzatainak, irányelveinek és határozatainak, amelynek e szövetség már tagja. A gyakorlatban jelenleg több mint 200 nemzeti labdarúgó-szövetség tagja a FIFA-nak. E minőségükben a FIFA alapszabályának 14. és 15. cikke értelmében kötelesek különösen biztosítani, hogy saját tagjaik vagy a hozzájuk tartozó szervezetek betartsák a FIFA alapszabályát, szabályzatait, irányelveit és határozatait, valamint kötelesek gondoskodni arról, hogy ezeket a labdarúgás minden szereplője, különösen a hivatásos ligák, klubok és játékosok betartsák.
- 5 Ezen alapszabálynak „A klubok, ligák és más klubcsoportok jogállása” című 20. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagszövetséghez tartozó klubok, ligák vagy más klubcsoportok ennek a tagszövetségnek vannak alárendelve, és általa kerülnek elismerésre. E klubcsoportok hatáskörét, jogait és kötelezettségeit a tagszövetség alapszabálya határozza meg, saját alapszabályukat és szabályzataikat pedig a tagszövetségnek kell jóváhagynia.”

6 Az említett alapszabály „Konföderációk” című 22. cikke 1. és 3. bekezdése kimondja:

„1. Az ugyanazon kontinenshez tartozó tagszövetségek a FIFA által elismert alábbi konföderációkba tömörülnek:

[...]

c) Európai Labdarúgó-szövetség – UEFA

[...]

Az egyes konföderációk FIFA általi elismerése azt jelenti, hogy kölcsönösen tiszteletben kell tartaniuk egymás hatáskörét az ezen alapszabályban meghatározott saját intézményi illetékességi területükön.

[...]

3. Az egyes konföderációk a következő jogokkal és kötelezettségekkel rendelkeznek:

a) tiszteletben tartják a FIFA alapszabályát, szabályzatait és határozatait, és biztosítják azok tiszteletben tartását;

b) szorosan együttműködnek a FIFA-val minden olyan kérdésben, amely a 2. cikkben meghatározott cél elérésével és a nemzetközi versenyek szervezésével kapcsolatos;

c) megszervezik a saját klubok közötti versenyeket a nemzetközi versenynaptárnak megfelelően;

d) megszervezik valamennyi nemzetközi versenyüket a nemzetközi versenynaptárnak megfelelően;

e) biztosítják, hogy a hozzájárulásuk és a FIFA hozzájárulása nélkül ne hozzanak létre nemzetközi ligát, vagy klubok, illetve ligák más hasonló csoportját;

[...]

7 A FIFA alapszabályának 24. cikke szerint a FIFA szervei közé tartozik többek között egy „jogalkotó szerv”, az úgynevezett „kongresszus”, amely a FIFA „legfőbb szerve”, egy „stratégiai és felügyeleti szerv”, az úgynevezett „tanács”, valamint egy „végrehajtó, operatív és adminisztratív szerv”, az úgynevezett „főtitkárság”.

8 Az alapszabálynak „A versenyekkel és eseményekkel kapcsolatos jogok” című 67. cikke a következőképpen szól:

„1. A FIFA, a tagszövetségei és a konföderációk – a tartalomra, időre, helyre vagy jogra vonatkozó korlátozás nélkül – az eredeti jogosultjai minden olyan jognak, amely a saját illetékességi területükön a versenyekből és egyéb eseményekből származik. Ezek a jogok magukban foglalják a vagyoni jogok minden típusát, audiovizuális rögzítési, többszörözési és sugárzási jogokat, multimédiás jogokat, marketing- és promóciós jogokat, valamint szellemi tulajdonjogokat, így különösen a megkülönböztető megjelölésekhez és a szerzői jogokhoz fűződő jogokat.

2. A tanács meghatározza e jogok hasznosításának módját és mértékét, és ennek érdekében külön rendelkezéseket állapít meg. A tanács önállóan dönthet arról, hogy ezeket a jogokat egyedül vagy harmadik személlyel együtt hasznosítja-e, illetve a hasznosításukat harmadik személyre bízza-e.”

9 Az említett alapszabály „Terjesztési engedély” című 68. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„A FIFA, a tagszövetségek és a konföderációk kizárólagos jogosultsággal rendelkeznek arra, hogy engedélyezzék a hatáskörükbe tartozó mérkőzések és rendezvények többek között audiovizuális médiumokon történő terjesztését, mégpedig a helyre, a tartalomra, az időpontra, a technológiára vagy a jogra vonatkozó korlátozás nélkül.”

10 A FIFA alapszabályának „Nemzetközi versenyek és mérkőzések” című 71. cikke szerint:

„1. A tanács feladata a válogatott csapatokat, ligákat, klubokat és/vagy saját szervezésű csapatokat magukban foglaló nemzetközi versenyek és mérkőzések szervezésével kapcsolatos valamennyi szabályzat megállapítása. A FIFA, a konföderációk és/vagy az érintett tagszövetség előzetes engedélye nélkül semmilyen mérkőzésre vagy versenyre nem kerülhet sor. A részletes szabályokat a nemzetközi mérkőzések [s]zabályzata szabályozza.

2. A tanács rendelkezéseket állapíthat meg e mérkőzésekre és versenyekre vonatkozóan.

3. A tanács meghatározza az olyan különleges helyzetek engedélyezésére vonatkozó feltételeket, amelyekről a nemzetközi mérkőzések [s]zabályzata nem rendelkezik.

4. A nemzetközi mérkőzésekre vonatkozó [s]zabályzatban előírt hatásköri kérdésekben történő engedélyezés kivételével a FIFA hozhat végleges döntést bármely nemzetközi mérkőzés vagy verseny engedélyezéséről.”

11 Az alapszabály „Kapcsolattartás” című 72. cikke az (1) bekezdésében kimondja:

„Az ideiglenesen felvett tagszövetséghez vagy egy konföderáció tagjához tartozó játékos vagy csapat a FIFA jóváhagyása nélkül nem játszhat mérkőzést vagy nem léphet sportkapcsolatba egy másik, ideiglenesen felvett tagszövetséghez vagy konföderáció tagjához nem tartozó játékosal vagy csapattal.”

12 Az említett alapszabály „Engedélyezés” című 73. cikke szerint:

„A tagszövetséghez tartozó szövetség, liga vagy klub csak kivételes esetben csatlakozhat egy másik tagszövetséghez, vagy vehet részt versenyeken e másik tagszövetség területén. Mindegyik esetben szükség van a két tagszövetség, az érintett konföderáció(k) és a FIFA engedélyére.”

B. A FIFA nemzetközi mérkőzésekre vonatkozó szabályzata

13 A FIFA nemzetközi mérkőzésekre vonatkozó szabályzata 2014. május 1-je óta hatályos változatának 1. cikke kimondja, hogy e szabályzat célja, hogy meghatározza azokat az engedélyeket, bejelentéseket és egyéb követelményeket, amelyek a FIFA-tagsággal rendelkező, különböző nemzeti labdarúgó-szövetségekhez tartozó csapatok közötti mérkőzések vagy versenyek szervezésére, az ugyanazon nemzeti szövetséghez tartozó csapatok közötti, harmadik országban játszott mérkőzések vagy versenyek szervezésére, valamint olyan mérkőzések vagy versenyek szervezésére vonatkoznak, amelyekben olyan játékosok vagy csapatok vesznek részt, amelyek nem tartoznak valamely nemzeti szövetséghez.

- 14 E szabályzat 2. cikke értelmében a szabályzat hatálya alá tartozik minden nemzetközi mérkőzés és verseny, kivéve a FIFA vagy a FIFA által elismert kontinentális konföderációk valamelyike által szervezett versenyeken játszott mérkőzéseket.
- 15 E szabályzat 6. cikke szerint minden nemzetközi mérkőzést engedélyeztetni kell, az esettől függően, a FIFA-val, az érintett kontinentális konföderációkkal, és/vagy azokkal a nemzeti labdarúgó-szövetségekkel, amelyek tagjai a FIFA-nak, és amelyekhez a résztvevő csapatok tartoznak, vagy amelyek illetékességi területén a mérkőzéseket játsszák.
- 16 Ugyanezen szabályzat 7. és 10. cikkének megfelelően minden „első kategóriás nemzetközi mérkőzést”, amelyet két FIFA-tagsággal rendelkező nemzeti labdarúgó-szövetség első válogatott csapata közötti mérkőzésként határoznak meg a FIFA-val, a kontinentális konföderációval és az érintett nemzeti szövetségekkel egyaránt engedélyeztetni kell. Másrészt a FIFA nemzetközi mérkőzésekre vonatkozó szabályzatának 8. és 11. cikke értelmében minden „második kategóriás nemzetközi mérkőzést”, amelyet olyan mérkőzésként határoznak meg, amelyen egyetlen nemzeti szövetséget képviselő első csapat, egy ilyen nemzeti szövetséget képviselő másik csapat, ugyanazon nemzeti szövetség több klubjában igazolt játékosokból álló csapat, vagy egy nemzeti szövetség legmagasabb osztályában játszó klub első csapata vesz részt, csak az érintett kontinentális konföderációk és nemzeti szövetségek engedélyezhetnek.

C. Az UEFA alapszabálya

- 17 Az UEFA szintén svájci székhelyű magánjogi szövetség.
- 18 Az UEFA alapszabálya 2. cikkének (1) bekezdése szerint az UEFA célja:
- „a) az európai labdarúgással összefüggő valamennyi ügy intézése;
 - b) az európai labdarúgás előmozdítása a béke, a megértés és a *fair play* szellemében, politikai, nemi, vallási, faji vagy bármilyen más okból történő megkülönböztetéstől mentesen;
 - c) az európai labdarúgás minden formájának figyelemmel kísérése és ellenőrzése;
 - d) az európai szintű nemzetközi versenyek és tornák előkészítése és szervezése a labdarúgás minden formájában [...];
 - e) annak megelőzése, hogy bizonyos módszerek vagy gyakorlatok veszélyeztessék a mérkőzések vagy versenyek szabályszerűségét, vagy visszaélésekre adjanak okot a labdarúgásban;
 - f) az etikai normák és a jó irányítás előmozdítása és védelme az európai labdarúgásban;
 - g) annak biztosítása, hogy a sportértékek mindig elsőbbséget élvezzenek a kereskedelmi érdekekkel szemben;
 - h) a labdarúgásból származó bevételek újraelosztása a szolidaritás elvének megfelelően, és az újrabefektetés támogatása a labdarúgás minden szintjén és ágazatában, különösen a helyi szintű labdarúgásban;

- i) a tagszövetségek közötti egység előmozdítása az európai és a világszintű labdarúgást érintő ügyekben;
 - j) a tagszövetségek kollektív érdekeinek védelme;
 - k) annak biztosítása, hogy az európai labdarúgás különböző érdekelt feleinek (ligák, klubok, játékosok, szurkolók) érdekeit megfelelően figyelembe vegyék;
 - l) az európai labdarúgócsalád egészének reprezentatív hangjaként való fellépés;
 - m) jó kapcsolatok fenntartása és együttműködés a FIFA-val és a FIFA által elismert más konföderációkkal;
 - n) annak biztosítása, hogy az UEFA FIFA-n belüli képviselői lojálisan és az európai szolidaritás szellemében járjanak el;
 - o) a tagszövetségek érdekeinek összehangolása, a tagszövetségek között felmerülő viták rendezése, valamint kérésükre segítségnyújtás konkrét ügyekben.”
- 19 Ezen alapszabály 5. cikkének megfelelően bármely olyan európai országban alapított szövetség, amelyet az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) tagjainak többsége független államként ismer el, és amely az adott országban a labdarúgás szervezéséért felelős, az UEFA tagjává válhat. Az említett alapszabály 7a. cikke értelmében ez a minőség az érintett szövetségeket arra kötelezi, hogy betartsák az UEFA alapszabályát, szabályzatait és határozatait, és hogy biztosítsák azok betartását abban az országban, amelyhez tartoznak, a nekik alárendelt hivatásos ligák, valamint a klubok és a játékosok számára. A gyakorlatban jelenleg több mint 50 nemzeti labdarúgó-szövetség tagja az UEFA-nak.
- 20 Ugyanezen alapszabály 11. és 12. cikke értelmében az UEFA szervei közé tartozik egy „legfelsőbb szerv”, az úgynevezett „kongresszus” és egy „végrehajtó bizottság”.
- 21 Az UEFA alapszabályának „Versenyek” című 49. cikke szerint:
- „1. Az UEFA önállóan dönt az Európában megrendezésre kerülő nemzetközi versenyek szervezéséről és törléséről, amelyeken a szövetségei és/vagy klubjai vesznek részt. Ez a rendelkezés nem érinti a FIFA-versenyeket.
- [...]
3. A nem az UEFA által szervezett, de az UEFA területén játszott nemzetközi mérkőzésekhez, versenyekhez vagy bajnokságokhoz a FIFA és/vagy az UEFA és/vagy az érintett tagszövetségek előzetes engedélye szükséges, a FIFA [n]emzetközi mérkőzésekre vonatkozó szabályzatának és az UEFA végrehajtó bizottsága által elfogadott kiegészítő végrehajtási rendelkezéseknek megfelelően.”
- 22 Az alapszabály „Tiltott kapcsolatok” című 51. cikke kimondja:
- „1. Az UEFA-tagszövetségek közötti, illetve a különböző UEFA-tagszövetségekhez közvetlenül vagy közvetve tartozó ligák vagy klubok közötti társulásokat vagy szövetségeket az UEFA engedélye nélkül nem lehet létrehozni.

2. Az UEFA tagjai vagy a hozzájuk tartozó ligák és klubok az érintett tagszövetségek engedélye nélkül nem játszhatnak, és nem rendezhetnek mérkőzéseket saját területükön kívül.”

II. Az alapügy tényállása és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

A. A Szuperliga projekt

- 23 Az ESLC Spanyolországban székhellyel rendelkező magánvállalat. Olyan hivatásos labdarúgóklubok közösségének kezdeményezésére jött létre, amelyek székhelye, az esettől függően, Spanyolországban (Club Atlético de Madrid, Fútbol Club Barcelona és Real Madrid Club de Fútbol), Olaszországban (Associazione Calcio Milan, Football Club Internazionale Milano és Juventus Football Club) és az Egyesült Királyságban (Arsenal Football Club, Chelsea Football Club, Liverpool Football Club, Manchester City Football Club, Manchester United Football Club és Tottenham Hotspur Football Club) található. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat szerint az ESLC célja egy új nemzetközi hivatásos labdarúgóverseny létrehozása „Szuperliga” néven. E célból három másik társaságot hozott létre, illetve tervezett létrehozni, amelyek közül az első a Szuperliga pénzügyi, sportszakmai és fegyelmi irányításáért lesz felelős, miután a Szuperliga elindul, a második az ehhez a versenyhez kapcsolódó médiajogok hasznosításáért, a harmadik pedig a versenyhez kapcsolódó egyéb kereskedelmi eszközök hasznosításáért.
- 24 Az A22 Sports Management SL szintén spanyolországi székhelyű magánvállalat. E vállalat célja a hivatásos labdarúgóversenyek, pontosabban a Szuperliga projekt létrehozásával és irányításával kapcsolatos szolgáltatások nyújtása.
- 25 E projekt elindítását illetően az előzetes döntéshozatalra utaló végzésből mindenekelőtt az tűnik ki, hogy az ESLC-t alkotó hivatásos labdarúgóklubok egy új nemzetközi labdarúgóversenyt kívántak létrehozni, amelyben egyrészt tizenkét–tizenöt „állandó tagi” státusszal rendelkező hivatásos labdarúgóklub, másrészt pedig egy később meghatározandó számú, „minősített klub” státusszal rendelkező hivatásos labdarúgóklub vesz részt, amelyeket egy meghatározott eljárás szerint kell majd kiválasztani.
- 26 Továbbá az említett projekt egyrészt egy részvényesi és befektetési megállapodáson alapult, amely több olyan szerződés megkötéséről rendelkezett, amely a Szuperligában részt vevő vagy részt venni szándékozó egyes hivatásos labdarúgóklubokat az ESLC által alapított vagy alapítandó három vállalathoz kötötte, és amelynek célja különösen azon feltételek meghatározása volt, amelyek alapján e kluboknak az ESLC-re kell átruházniuk az e versenyre vonatkozó média- vagy kereskedelmi jogaikat, valamint az ilyen átruházásért járó díjazást. Másrészt e három vállalat között számos szerződés megkötését tervezték, amelyek célja a Szuperliga irányításához szükséges szolgáltatások nyújtásának összehangolása, az ESLC-re ruházott jogok hasznosítása és az ESLC rendelkezésére álló pénzeszközök elosztása a résztvevő klubok között. A pénzeszközök rendelkezésre bocsátásáról egy olyan levélben intézkedtek, amelyben a JP Morgan AG vállalta, hogy egy legfeljebb mintegy 4 milliárd euró összegű áthidaló kölcsön révén pénzügyi támogatást és infrastrukturális támogatást nyújt az ESLC-nek, hogy lehetővé tegye a Szuperliga létrehozását és ideiglenes finanszírozását a tőkepiaci kötvénykibocsátás megszervezéséig.
- 27 Végül a szóban forgó részvényesi és befektetési megállapodás a Szuperliga létrehozását és az ehhez szükséges pénzeszközök rendelkezésre bocsátását felfüggesztő feltételhez kötötte, amely szerint e nemzetközi versenyt vagy el kell ismernie a FIFA-nak, illetve az UEFA-nak, és meg kell felelnie az e

két szervezet által elfogadott szabályoknak, vagy pedig az említett verseny állandó tagi státuszával rendelkező hivatásos labdarúgókluboknak olyan jogi védelmet kell kapniuk a hatáskörrel rendelkező közigazgatási vagy bírósági hatóságoktól, amely anélkül teszi lehetővé az említett versenyben való részvételüket, hogy ez befolyásolná a nemzeti labdarúgó-szövetségekben, hivatásos ligákban vagy nemzetközi versenyekben való tagságukat vagy részvételüket, amelyekben addig szerepeltek. Ennek érdekében a megállapodásban rögzítették, hogy a FIFA-t és az UEFA-t tájékoztatni fogják a Szuperliga projektről.

B. Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 28 Az alapeljárás a Juzgado de lo Mercantil de Madridnál (madridi kereskedelmi bíróság, Spanyolország) az ESLC által a FIFA és az UEFA ellen előterjesztett kereskedelmi tárgyú kereseten alapul, amelyet egy kontradiktórius vita nélküli (*inaudita parte*) biztosítási intézkedések elrendelése iránti kérelemmel együtt nyújtottak be.
- 29 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a keresetet azt követően nyújtották be, hogy az ESLC elindította a Szuperliga projektet, valamint hogy a FIFA és az UEFA tiltakozását fejezte ki a projekttel szemben.
- 30 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy 2021. január 21-én a FIFA és az általa elismert hat kontinentális konföderáció, köztük az UEFA, nyilatkozatot tett közzé, amelyben először is elutasították a Szuperliga elismerését, másodsor, bejelentették, hogy az e nemzetközi versenyben részt vevő hivatásos labdarúgóklubokat és játékosokat kizárják a FIFA és az UEFA által szervezett versenyekből, harmadszor pedig hangsúlyozták, hogy minden nemzetközi labdarúgóversenyt a FIFA és a kontinentális konföderációk alapszabályában említett hatáskörrel rendelkező szervezeteknek kell megszervezniük vagy engedélyezniük. E nyilatkozat többek között a következő szövegrészt tartalmazta:

„A közelmúltban a médiában megjelent, egy zárt körű európai »Szuperliga« létrehozásával kapcsolatos találgatásokat követően a FIFA és a hat konföderáció [...] szeretné ismételt és nyomatékosan hangsúlyozni, hogy egy ilyen versenyt sem a FIFA, sem az érintett konföderáció nem ismer el. Ebből következően az ilyen versenyen részt vevő klubok és játékosok nem vehetnek részt a FIFA vagy annak konföderációja által szervezett versenyeken.

A FIFA és a konföderációk alapszabálya szerint minden versenyt a megfelelő szintű hatáskörrel rendelkező szervnek, nemzetközi szinten a FIFA-nak, kontinentális szinten pedig az érintett konföderációnak kell megszerveznie vagy elismernie.”

- 31 2021. április 18-án az UEFA, az angol, a spanyol és az olasz labdarúgó-szövetség, valamint néhány azok alá tartozó hivatásos liga közleményt tett közzé, amelyben többek között az állt, hogy »az érintett klubok nem vehetnek részt semmilyen más nemzeti, európai vagy világszintű versenyen, játékosaik pedig nem képviselhetik a nemzeti válogatottat«.
- 32 A kérdést előterjesztő bíróság 2021. április 19-én és azt követően 2021. április 20-án megállapította, hogy az ESLC keresete elfogadható, és kontradiktórius vita nélkül, biztosítási intézkedésként meghagyásokat fogadott el, amelyek lényegében arra irányulnak, hogy a FIFA-t, az UEFA-t és rajtuk keresztül az ezekben tagsággal rendelkező nemzeti labdarúgó-szövetségeket kötelezzék arra, hogy a bírósági eljárás teljes időtartama alatt tartózkodjanak minden olyan magatartástól, amely alkalmas a Szuperliga létrehozásának és a hivatásos labdarúgóklubok és

játékosok abban való részvételének megnehezítésére vagy megakadályozására, és különösen minden fegyelmi intézkedéstől, szankciótól, illetve ilyen intézkedések vagy szankciók meghozatalával való fenyegetéstől a klubokkal vagy játékosokkal szemben.

- 33 Előzetes döntéshozatal iránti kérelme alátámasztása érdekében az említett bíróság lényegében elsősorban arra hivatkozik, hogy a Bíróság és a Törvényszék állandó ítélkezési gyakorlata szerint a sporttevékenység nincs kizárva az Európai Unió működéséről szóló szerződésnek a szabad mozgásra (1995. december 15-i Bosman ítélet, C-415/93, EU:C:1995:463; 2019. június 13-i TopFit és Biffi ítélet, C-22/18, EU:C:2019:497) és a versenyszabályokra (2008. július 1-jei MOTOE-ítélet, C-49/07, EU:C:2008:376; 2005. január 26-i Piau kontra Bizottság ítélet, T-193/02, EU:T:2005:22) vonatkozó rendelkezéseinek hatálya alól.
- 34 Másodsorban, az említett bíróság álláspontja szerint a jelen ügyben az érintett piacot tárgyi és földrajzi szempontból két különböző, de egymást kiegészítő gazdasági tevékenység alkotja: egyrészt a nemzetközi klubok közötti labdarúgóversenyek szervezése és értékesítése az Unió területén, másrészt pedig az e versenyekhez kapcsolódó különböző jogok hasznosítása, legyen szó vagyoni jogokról, audiovizuális rögzítési, többszörözési és közvetítési jogokról, egyéb médiajogokról, kereskedelmi jogokról vagy szellemi tulajdonjogokról.
- 35 Harmadsorban, e bíróság szerint a FIFA és az UEFA hosszú ideje gazdasági és kereskedelmi monopóliummal, tehát erőfölénnyel rendelkezik az érintett piacon, ami lehetővé teszi számukra, hogy ezen a piacon minden potenciális versenytől függetlenül viselkedjenek, és ez kötelező partnerekké teszi őket minden olyan jogalany számára, amely ezen a piacon már jelen van, vagy oda valamilyen minőségben be kíván lépni, és amely különleges felelősséget ró rájuk a verseny fenntartása tekintetében.
- 36 E tekintetben mindenekelőtt megjegyzi, hogy a FIFA és az UEFA erőfölénye nemcsak azokra a vállalkozásokra van hatással, amelyek más nemzetközi labdarúgóversenyek szervezésével kívánnak velük versenyezni, hanem – a tagságukban lévő nemzeti labdarúgó-szövetségeken keresztül – a labdarúgás összes többi szereplőjére, például a hivatásos labdarúgóklubokra vagy játékosokra is, és ezt a helyzetet már a Törvényszék is megállapította (2005. január 26-i Piau kontra Bizottság ítélet, T-193/02, EU:T:2005:22). Ezt követően kifejti, hogy a FIFA és az UEFA erőfölénye az alapügyben szóban forgó piacon nemcsak gazdasági és kereskedelmi monopóliumon alapul, hanem – és végső soron legfőképpen – olyan szabályozási, ellenőrzési, döntéshozatali és szankcionálási jogkörök fennállásán is, amelyek lehetővé teszik a FIFA és az UEFA számára, hogy kötelező jelleggel és átfogóan meghatározzák azokat a feltételeket, amelyek mellett az e piacon jelen lévő összes többi szereplő gazdasági tevékenységet folytathat. Végül azzal érvel, hogy mindezen elemek kombinációja a gyakorlatban olyan piacralépési korlátot teremt, amelyet a FIFA és az UEFA potenciális versenytársai számára gyakorlatilag lehetetlen átlépni. E potenciális versenytársaknak különösen a nemzetközi labdarúgóversenyek szervezésére és a hivatásos labdarúgóklubok és játékosok részvételére vonatkozó előzetes engedélyezési szabályokat, valamint az e versenyekhez kapcsolódó különböző jogok kizárólagos tulajdonba vételének és hasznosításának szabályait kell figyelembe venniük.
- 37 Negyedsorban, a kérdést előterjesztő bíróság azt vizsgálja, hogy a FIFA és az UEFA magatartása nem minősül-e, két szempontból is, az EUMSZ 102. cikk által tiltott erőfölénnyel való visszaélésnek.

- 38 E tekintetben egyrészt kimondja, hogy a Bíróság és a Törvényszék ítélkezési gyakorlatából (2008. július 1-jei MOTOE-ítélet, C-49/07, EU:C:2008:376, 51. és 52. pont; 2020. december 16-i International Skating Union kontra Bizottság ítélet, T-93/18, EU:T:2020:610, 70. pont) következik, hogy az a tény, hogy a sportversenyek szervezésével és forgalmazásával kapcsolatos gazdasági tevékenységet folytató sportszövetségnek jogszabályi vagy rendeleti úton olyan jogkört biztosítanak, hogy az *de jure* vagy *de facto* párhuzamosan kijelölhesse az ilyen versenyek megrendezésére jogosult más vállalkozásokat, anélkül hogy e jogkör megfelelő korlátozásokkal, kötelezettségekkel és ellenőrzéssel egészülne ki, egyértelmű előnyt biztosít e sportszövetségnek versenytársaival szemben, amely lehetővé teszi számára, hogy megakadályozza ez utóbbiak piacra jutását, és egyúttal azt is, hogy a saját gazdasági tevékenységét előmozdítsa.
- 39 Ezen ítélkezési gyakorlatra tekintettel a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a jelen ügyben megállapítható, hogy a FIFA és az UEFA visszaél az alapügyben szóban forgó piacon fennálló erőfölényével. Azok a szabályok ugyanis, amelyeket e két szervezet szövetségi minőségében, valamint az általuk a nemzetközi labdarúgóversenyek előzetes engedélyezése tekintetében magukra ruházott szabályozási és ellenőrzési jogkörök alapján fogadott el, lehetővé teszik számukra, hogy megakadályozzák a potenciálisan versenytárs vállalkozások belépését az említett piacra, annál is inkább, mivel e jogkörök olyan döntéshozatali és szankcionálási jogkörökkel párosulnak, amelyek lehetővé teszik számukra, hogy mind a tagságukban lévő nemzeti labdarúgó-szövetségeket, mind a labdarúgás többi szereplőjét, különösen a hivatásos labdarúgóklubokat és játékosokat arra kényszerítsék, hogy az említett piacon fennálló monopóliumukat tiszteletben tartsák. Továbbá a FIFA és az UEFA alapszabályai nem tartalmaznak olyan rendelkezéseket, amelyek garantálnák, hogy ezen előzetes engedélyezési szabályok, illetve általánosabban az ezekhez kapcsolódó döntéshozatali és szankcionálási hatáskörök végrehajtását kizárólag közérdekű célok, és nem a két szervezet által párhuzamosan folytatott gazdasági tevékenységhez kapcsolódó kereskedelmi vagy pénzügyi érdekek vezérelnék. Végül az említett szabályokra és jogkörökre nem vonatkoznak olyan érdemi kritériumok és eljárási szabályok, amelyek képesek lennének biztosítani ezen szabályok átlátható, objektív, megkülönböztetéstől mentes és arányos jellegét, és ezáltal korlátozni a FIFA és az UEFA diszkrecionális jogkörét. A két szervezet által a Szuperliga projekt elindítását követően bejelentett intézkedések jól illusztrálják ezt a helyzetet.
- 40 Másrészt a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a FIFA és az UEFA nem sérti-e meg az EUMSZ 101. és az EUMSZ 102. cikket is azzal, hogy alapszabályuk révén saját magukhoz vonják az Európai Unió területén szervezett nemzetközi labdarúgóversenyekhez kapcsolódó valamennyi jogi és gazdasági jogosultságot, és e jogosultságok kizárólagos hasznosítását maguknak tartják fenn. A FIFA által e tekintetben elfogadott szabályok ugyanis a FIFA-t, az UEFA-t és az azokban tagsággal rendelkező nemzeti labdarúgó-szövetségeket az említett jogok „eredeti jogosultjainak” státuszába helyezik, megfosztva ezáltal az ilyen versenyeken részt vevő hivatásos labdarúgóklubokat e jogok tulajdonjától, illetve kötelezve őket arra, hogy e jogokat e két szervezetre ruházzák át. Ezen túlmenően ezek a szabályok az előzetes engedélyezési szabályokkal és tágabb értelemben az egyébként a FIFA és az UEFA rendelkezésére álló szabályozási, ellenőrzési, döntéshozatali és szankcionálási jogkörökkel együttesen az érintett piacot minden potenciálisan versenytárs vállalkozás előtt lezárják, vagy legalábbis visszatartják őket a piacra lépéstől azáltal, hogy korlátozzák a szóban forgó versenyekhez kapcsolódó különböző jogok hasznosításának lehetőségét.
- 41 Ötödsorban e bíróság megjegyzi, hogy a FIFA és az UEFA magatartása az EUMSZ 101. cikkben kimondott kartelltilalmat is sértheti.

- 42 E tekintetben először is úgy véli, hogy a FIFA alapszabályának 20., 22., 67., 68. és 71–73. cikke, az UEFA alapszabályának 49. és 51. cikke, valamint a FIFA nemzetközi mérkőzésekre vonatkozó szabályzatának idevágó cikkei az említett két vállalkozói szövetség által hozott, többek között az Unió területén alkalmazandó határozatot tükrözik, hogy a klubok közötti labdarúgóversenyek szervezésének és értékesítésének, valamint az ehhez kapcsolódó különböző jogok hasznosításának piacán bizonyos közös szabályok és feltételek előírása révén összehangolják magatartásukat és a közvetlenül vagy közvetve tagjaik közé tartozó vállalkozások magatartását. Az előzetes engedélyezésre, a határozatokra és a szankciókra vonatkozó, e cikkeken meghatározott szabályokon túlmenően a cikkek különböző olyan rendelkezéseket tartalmaznak, amelyek célja annak biztosítása, hogy mind a FIFA-ban és az UEFA-ban tagsággal rendelkező nemzeti labdarúgó-szövetségek, mind pedig az e nemzeti szövetségekben tagsággal rendelkező vagy azokhoz tartozó hivatásos labdarúgóklubok betartsák ezeket a szabályokat.
- 43 Másodsor, a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a szóban forgó szabályok tartalmának, az azokat körülvevő gazdasági és jogi környezetnek, az általuk kitűzött céloknak, valamint a jelen ügyben a FIFA és az UEFA által 2021. január 21-én és 2021. április 18-án bejelentett végrehajtási intézkedéseknek a vizsgálata azt mutatja, hogy e szabályok korlátozhatják a versenyt az alapügyben szóban forgó piacon. E tekintetben az EUMSZ 102. cikkel kapcsolatos elemzése keretében már említett valamennyi elemet figyelembe véve, általánosabban hozzáteszi, hogy az általa tapasztalt versenyprobléma végső soron abból a körülményből ered, hogy a FIFA és az UEFA egyrészt olyan vállalkozások, amelyek – különösen az Európai Unió területén – monopolizálják a nemzetközi klubfutballversenyek szervezésének és értékesítésének piacát, valamint az e versenyekhez kapcsolódó különböző jogok hasznosítását, másrészt a magánjog hatálya alá tartozó szövetségek, amelyek saját alapszabályuknál fogva szabályozási, ellenőrzési, döntéshozatali és szankcionálási jogkörrel rendelkeznek a labdarúgásban érintett összes többi szereplő tekintetében, akár gazdasági szereplőkről, akár sportolókról van szó. Mivel a FIFA és az UEFA egyidejűleg „jogalkotónak és félnek” is minősülnek, nyilvánvalóan olyan összeférhetlenségi helyzetben vannak, amely miatt az előzetes engedélyezési és szankcionálási jogkörüket arra használnák, hogy megakadályozzák a rendszerükbe nem tartozó nemzetközi labdarúgóversenyek létrehozását, és így bármilyen potenciális versenyt meggátoljanak a piacon.
- 44 Hatodszorban és utoljára a kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi, hogy a FIFA és az UEFA által elfogadott, az előzetes engedélyezésre és szankciókra vonatkozó szabályok, valamint az e két szervezet által 2021. január 21-én és április 18-án bejelentett intézkedések sértik-e egyúttal a munkavállalók szabad mozgását is, amelyet azon játékosok élveznek, akiket a Szuperligához hasonló nemzetközi labdarúgóversenyeken részt venni kívánó hivatásos labdarúgóklubok foglalkoztatnak vagy foglalkoztathatnak, a szolgáltatásnyújtás szabadságát és a letelepedés szabadságát, amelyet az ilyen klubok és az ilyen versenyek szervezéséhez és értékesítéséhez kapcsolódó egyéb szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások élveznek, valamint az ilyen versenyek létrehozásához szükséges tőke szabad mozgását.
- 45 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság többek között emlékeztet arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az előzetes engedélyezési rendszert bevezető köz- vagy magánjogi szabályozást nem csupán közérdekű célnak kell igazolnia, hanem az arányosság elvének is meg kell felelnie, ami különösen azt jelenti, hogy az ilyen engedély kiadására jogosult szerv mérlegelési jogkörének gyakorlását átlátható, objektív és megkülönböztetéstől mentes szempontok alapján kell meghatározni (2002. január 22-i Canal Satellite Digital ítélet, C-390/99, EU:C:2002:34, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 46 A jelen esetben azonban ezek a különböző követelmények nem teljesülnek, amint az az EUMSZ 101. és az EUMSZ 102. cikk alapján végzett elemzésben említett különböző tényezőkből kitűnik.
- 47 E körülmények között a Juzgado de lo Mercantil (madridi kereskedelmi bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 102. cikket, hogy e cikk tiltja az olyan erőfölénnyel való visszaélést, amelynek lényege, hogy a FIFA és az UEFA alapszabályaikban (elsősorban a FIFA alapszabályának 22., valamint 71–73. cikkében, illetve az UEFA alapszabályának 49. és 51. cikkében, továbbá bármely hasonló, a tagszervezetek és a nemzeti ligák alapszabályaiban szereplő cikkben) előírják, hogy e szervezetek – amelyek maguknak tulajdonították a klubok nemzetközi versenyei Európában történő szervezésének vagy engedélyezésének kizárólagos hatáskörét – előzetes engedélyre szükséges ahhoz, hogy valamely harmadik szervezet a kluboknak egy olyan új páneurópai versenyét szervezhessen meg, mint [a Szuperliga], különösen akkor, ha nem létezik objektív, átlátható és hátrányos megkülönböztetéstől mentes kritériumok alapján szabályozott eljárás, figyelembe véve a FIFA-t és az UEFA-t érintő lehetséges összeférhetlenséget is?
- 2) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 101. cikket, hogy e cikk tiltja, hogy a FIFA és az UEFA alapszabályaikban (elsősorban a FIFA alapszabályának 22., valamint 71–73. cikkében, illetve az UEFA alapszabályának 49. és 51. cikkében, továbbá bármely hasonló, a tagszervezetek és a nemzeti ligák alapszabályaiban szereplő cikkében) e szervezetek – amelyek maguknak tulajdonították a nemzetközi versenyek Európában történő szervezésének vagy engedélyezésének kizárólagos hatáskörét – előzetes engedélyt követeljenek meg ahhoz, hogy valamely harmadik szervezet létrehozassa a klubok olyan páneurópai versenyét, mint [a Szuperliga], különösen akkor, ha nem létezik objektív, átlátható és nem hátrányosan megkülönböztető kritériumok alapján szabályozott eljárás, figyelembe véve a FIFA-t és az UEFA-t érintő lehetséges összeférhetlenséget is?
- 3) Úgy kell-e értelmezni a 101. és/vagy a 102. cikket, hogy azok tiltják a FIFA, az UEFA, tagszövetségeik és/vagy nemzeti ligáik azon magatartását, amelynek lényege az azzal történő fenyegetés, hogy szankciókat fogadnak el a Szuperligában részt vevő klubokkal és/vagy játékosokkal szemben, az általuk keltett elrettentő hatás miatt? Abban az esetben, ha sor kerül a versenyekből való kizárásra vagy a válogatott mérkőzéseken történő részvétel megtiltására irányuló szankciók elfogadására, e szankciók az EUMSZ 101. cikk és/vagy az EUMSZ 102. cikk megsértésének minősülnek, mivel nem objektív, átlátható és hátrányos megkülönböztetéstől mentes kritériumokon alapulnak?
- 4) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 101. [és] EUMSZ 102. cikket, hogy azokkal összeegyeztethetetlen a FIFA alapszabálya 67. és 68. cikkének rendelkezése, amennyiben az úgy határozza meg a UEFA-t és nemzeti tagszövetségeit, hogy azok »a hatáskörükbe tartozó versenyekből származó összes jog eredeti jogosultjai«, megfosztva ily módon a részt vevő klubokat és bármely más alternatív verseny szervezőjét az említett jogok eredeti jogosultságától, maguknak tulajdonítva azok értékesítésének kizárólagos felelősségét?

- 5) Ha a FIFA és az UEFA mint olyan szervezetek, amelyek maguknak tulajdonítják a labdarúgóklubok közötti nemzetközi versenyek Európában történő megszervezésének és engedélyezésének kizárólagos hatáskörét, alapszabályaik említett rendelkezései alapján megtiltanák vagy elleneznék [az ESL] lebonyolítását, úgy kellene-e értelmezni az EUMSZ 101. cikket, hogy a verseny e korlátozásai az e rendelkezésben foglalt kivétel hatálya alá tartoznak, figyelembe véve, hogy jelentős mértékben korlátozódik a termelés, akadályozva van a FIFA/UEFA által kínáltakhoz képest alternatív termékek megjelenése, és korlátozásra kerül az innováció a más formátumok és módzatok megakadályozásával, megszüntetve a potenciális versenyt a piacon, korlátozva a fogyasztó választási lehetőségeit? Rendelkezik-e az említett korlátozás olyan objektív igazolással, amely lehetővé teszi annak megállapítását, hogy nem történik az EUMSZ 102. cikk értelmében vett erőfölénnyel való visszaélés?
- 6) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 45., az EUMSZ 49., az EUMSZ 56. cikket és/vagy az EUMSZ 63. cikket, hogy az e cikkeken elismert alapvető szabadságok valamelyikével ellentétes korlátozást valósít meg a FIFA és az UEFA alapszabályában (elsősorban a FIFA alapszabályának 22., valamint 71–73. cikkében, illetve az UEFA alapszabályának 49. és 51. cikkében, továbbá bármely hasonló, a tagszervezetek és a nemzeti ligák alapszabályaiban szereplő cikkében) foglalthoz hasonló rendelkezés, amennyiben e szervezetek előzetes engedélyét követeli meg ahhoz, hogy valamely tagállam gazdasági szereplője a klubok olyan páneurópai versenyét hozza létre, mint [a Szuperliga]?”

III. A Bíróság előtti eljárás

- 48 Előzetes döntéshozatalra utaló határozatában a Juzgado de lo Mercantil de Madrid (madridi kereskedelmi bíróság) azt kérte a Bíróságtól, hogy a jelen ügyet a Bíróság eljárási szabályzatának 105. cikke szerinti gyorsított eljárásban bírálja el. E kérelem alátámasztására egyrészt az alapeljárás és a Bíróság elé terjesztett kérdések gazdasági és társadalmi szempontból fontos és érzékeny jellegére hivatkozott, mivel ez az eljárás és ezek a kérdések a labdarúgóversenyek Unió területén történő szervezésére és az e versenyekhez kapcsolódó különböző jogok hasznosítására vonatkoznak. Másrészt kifejtette, hogy az említett kérdések olyan nemzeti bírósági eljárásokban merültek fel, amelyek során már biztosítási intézkedések meghozatalára került sor, és amelyek bizonyos mértékben sürgősek, tekintettel az ESLC-t alkotó hivatásos labdarúgóklubok által állított károokra, valamint szélesebb értelemben a Covid19-világjárvány labdarúgó-ágazatra kifejtett gyakorlati és pénzügyi következményeire, különösen az Unió területén.
- 49 A Bíróság elnöke 2021. július 1-jei határozatával elutasította ezt a kérelmet azzal az indokkal, hogy az annak alátámasztására hivatkozott körülmények önmagukban nem indokolják a jelen ügy gyorsított eljárás alá vonását.
- 50 Ez az eljárás ugyanis olyan eljárási eszköznek minősül, amelynek célja, hogy rendkívül sürgős helyzetben nyújtson megoldást, és e sürgősség fennállását annak az ügynek a kivételes körülményei alapján kell megállapítani, amellyel kapcsolatban a gyorsított eljárás iránti kérelmet benyújtják (a Bíróság elnökének 2017. december 20-i A. és társai végzése, C-661/17, EU:C:2017:1024, 17. pont; a Bíróság elnökének 2021. február 25-i Sea Watch végzése, C-14/21 és C-15/21, EU:C:2021:149, 22. pont).
- 51 Márpedig a jogvita és az azzal összefüggésben a Bíróság elé terjesztett kérdések gazdasági és társadalmi szempontból fontos és érzékeny jellege az uniós jog egy adott területén nem alkalmas arra, hogy megalapozza a rendkívüli sürgősség fennállását és ebből következően a gyorsított

eljárás igénybevételének szükségességét (lásd ebben az értelemben: a Bíróság elnökének 2019. február 27-i M. V. és társai végzése, C-760/18, EU:C:2019:170, 18. pont; 2021. február 25-i Sea Watch végzése, C-14/21 és C-15/21, EU:C:2021:149, 24. pont).

- 52 Továbbá az a körülmény, hogy egy jogvita sürgős jellegű, és hogy a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságnak mindent meg kell tennie a jogvita gyors rendezésének biztosítása érdekében – figyelembe véve ezen eljárás célját és lefolytatásának feltételeit – önmagában nem indokolja, hogy a Bíróság az előzetes döntéshozatali ügyet említett eljárás alá vonja (lásd ebben az értelemben: a Bíróság elnökének 2021. február 25-i Sea Watch végzése, C-14/21 és C-15/21, EU:C:2021:149, 26–29. pont). Elsősorban ugyanis a feleket érintő konkrét következmények felmérésére legalkalmasabb helyzetben lévő, és a kérdések Bíróság elé terjesztését szükségesnek tartó nemzeti bíróság feladata, hogy a Bíróság határozatának meghozataláig minden megfelelő ideiglenes intézkedést elfogadjon az általa meghozandó határozat teljes érvényesülésének biztosítása érdekében (lásd ebben az értelemben: a Bíróság elnökének 2021. február 25-i Sea Watch végzése, C-14/21 és C-15/21, EU:C:2021:149, 33. pont), amint azt egyébként a kérdést előterjesztő bíróság is tette a jelen ügyben.

IV. Az elfogadhatóságról

- 53 Az alapeljárás alperesei, az őket támogató két beavatkozó egyike, Írország, valamint a francia és a szlovák kormány az előzetes döntéshozatal iránti kérelem egészének elfogadhatóságát vitatta.
- 54 Az erre vonatkozó érvek lényegében három csoportba sorolhatók. Ezek között először is eljárási jellegű érvek szerepelnek, amelyek azon alapulnak, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatot egyrészt a biztosítási intézkedések meghozatalát követően, kontradiktórius vita nélkül hozták meg, azaz anélkül, hogy az alapeljárás feleit előzetesen meghallgatták volna, noha azt a belső jog vonatkozó rendelkezései megkövetelik, másrészt anélkül, hogy a kérdést előterjesztő bíróság döntött volna az alperesek azon kérelméről, hogy a svájci bíróságok javára állapítsa meg joghatóságának hiányát. Másodszor olyan formális érvekre hivatkoznak, amelyek szerint az említett határozat tartalma nem felel meg az eljárási szabályzat 94. cikkének a) pontjában foglalt követelményeknek, mivel nem ismerteti kellően pontosan és részletesen azt a jogi és ténybeli hátteret, amelyben a kérdést előterjesztő bíróság a Bírósághoz fordult. Ez a helyzet különösen problematikus egy olyan összetett ügyben, amely lényegében az uniós versenyszabályok értelmezésére és alkalmazására vonatkozik. Ezenkívül megakadályozhatja az érdekelteket abban, hogy a megválaszolandó kérdésekről megfelelően állást foglaljanak. Harmadszor érdemi érveket terjesztettek elő az előzetes döntéshozatal iránti kérelem hipotetikus jellegével kapcsolatban, mivel szerintük nem áll fenn olyan tényleges jogvita, amelynek eldöntéséhez szükség lenne a Bíróság értelmező határozatára. Ez a helyzet különösen abból adódik, hogy még nem nyújtották be megfelelő formában a FIFA-hoz és az UEFA-hoz a Szuperliga projekt engedélyezése iránti kérelmet, és abból, hogy a projekt mind a bejelentésekor, mind pedig az alapügybeli jogvita alapjául szolgáló kereset benyújtásakor még homályos és kezdetleges állapotú volt.
- 55 Ezenfelül a francia, a magyar és a román kormány a kérdést előterjesztő bíróság által előterjesztett harmadik–hatodik kérdés elfogadhatóságát lényegében az előzetes döntéshozatal iránti kérelem egésze elfogadhatóságának vitatására hivatkozottakhoz hasonló okokra hivatkozva kérdőjelezte meg, nevezetesen arra, hogy azok nem kellően megalapozottak vagy hipotetikusak. Az ebben az összefüggésben előadott főbb érvek arra vonatkoznak, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban nincs valós, illetve megfelelően ismertetett ténybeli vagy jogi összefüggés egyrészt az

alapeljárás, másrészt a FIFA-nak a nemzetközi labdarúgóversenyekhez kapcsolódó különböző jogok megszerzésére és hasznosítására vonatkozó szabályai (negyedik kérdés), valamint az EUM-Szerződésnek a szabad mozgásra vonatkozó rendelkezései (hatodik kérdés) között.

A. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat elfogadásának eljárási feltételeiről

- 56 Az előzetes döntéshozatali eljárás keretében, a Bíróság és a nemzeti bíróságok közötti feladatmegosztásra tekintettel nem a Bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatot a nemzeti bírósági szervezeti és eljárási szabályoknak megfelelően hozták-e meg. Ezen túlmenően a Bíróságot mindaddig kötelezi ez a határozat, amíg azt a nemzeti jog szerint rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségek alapján nem vonják vissza (1982. január 14-i Reina ítélet, 65/81, EU:C:1982:6, 7. pont; 2022. március 29-i Getin Noble Bank ítélet, C-132/20, EU:C:2022:235, 70. pont).
- 57 A jelen ügyben tehát a Bíróságnak nem feladata sem annak meghatározása, hogy a belső jog mely eljárási szabályokhoz köti az előzetes döntéshozatalra utaló határozathoz hasonló határozat elfogadását abban az esetben, ha – mint a jelen ügyben is – korábban, kontradiktórius vita nélkül biztosítási intézkedéseket fogadtak el, sem pedig annak vizsgálata, hogy e határozatot e szabályoknak megfelelően hozták-e meg.
- 58 Ezen túlmenően, az alapeljárás egyes alperesei által felhozott érvekre tekintettel fontos megjegyezni, hogy a nemzeti bíróság mind a sürgős jellegű eljárások, mint a biztosítási intézkedés vagy egyéb ideiglenes intézkedés iránti eljárások (lásd ebben az értelemben: 1977. május 24-i Hoffmann-La Roche ítélet, 107/76, EU:C:1977:89, 1. és 4. pont; 2000. április 13-i Lehtonen és Castors Braine ítélet, C-176/96, EU:C:2000:201, 20. pont), mind pedig a nem kontradiktórius jellegű eljárásokban előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjeszthet a Bíróság elé (lásd ebben az értelemben: 1971. december 14-i Politi ítélet, 43/71, EU:C:1971:122, 4. és 5. pont; 2021. szeptember 2-i Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung Münster ítélet, C-66/20, EU:C:2021:670, 37. pont), amennyiben az EUMSZ 267. cikkben foglalt valamennyi feltétel teljesül, és az ilyen előzetes döntéshozatal iránti kérelem megfelel a formájára és tartalmára vonatkozó valamennyi követelménynek (lásd ebben az értelemben: 1998. június 18-i Corsica Ferries France ítélet, C-266/96, EU:C:1998:306, 23. és 24. pont).

B. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat tartalmáról

- 59 Az EUMSZ 267. cikkben előírt eljárás az e Bíróság és a nemzeti bíróságok közötti együttműködés eszköze, amelynek révén a Bíróság megadja számukra az uniós jog értelmezéséhez azokat a támpontokat, amelyek az általuk eldöntendő jogvitában a határozathozatalhoz szükségesek. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint, amelyet már az eljárási szabályzat 94. cikkének a) és b) pontja is tükröz, az uniós jognak a nemzeti bíróság számára hasznos értelmezéséhez szükséges, hogy a nemzeti bíróság meghatározza az általa előterjesztett kérdések ténybeli és szabályozási háttérét, vagy legalábbis kifejtse azokat a ténybeli feltevéseket, amelyeken e kérdések alapulnak. Ezenfelül az eljárási szabályzat 94. cikkének c) pontja értelmében nélkülözhetetlen, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozat tartalmazza azon okok ismertetését, amelyek miatt a kérdést előterjesztő bíróságban kérdés merült fel egyes uniós jogi rendelkezések értelmezésére vagy érvényességére vonatkozóan, valamint azt a kapcsolatot, amelyet az említett bíróság e rendelkezések és az alapeljárásban alkalmazandó nemzeti szabályozás között felállít. Ezek a követelmények különösen fontosak azokon a területeken, amelyeket összetett ténybeli és jogi

helyzetek jellemeznek, mint például a versenyjog (lásd ebben az értelemben: 2012. november 27-i Pringle ítélet, C-370/12, EU:C:2012:756, 83. pont; 2023. június 29-i Super Bock Bebidas ítélet, C-211/22, EU:C:2023:529, 23. és 24. pont).

- 60 Egyébiránt az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban szolgáltatott információknak nemcsak azt kell lehetővé tenniük, hogy a Bíróság hasznos válaszokat adhasson, hanem azt is, hogy a tagállamok kormányai, valamint az egyéb érdekelt felek az Európai Unió Bíróság alapokmánya 23. cikkének megfelelően benyújthassák észrevételeiket (lásd ebben az értelemben: 1982. április 1 -jei Holdijk és társai ítélet, 141/81–143/81, EU:C:1982:122, 7. pont; 2000. április 11-i Deliège ítélet, C-51/96 és C-191/97, EU:C:2000:199, 31. pont).
- 61 A jelen esetben az előzetes döntéshozatal iránti kérelem megfelel a jelen ítélet előző két pontjában felidézett követelményeknek. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat ugyanis részletesen bemutatja a Bíróság elé terjesztett kérdések ténybeli és szabályozási hátterét. A határozat ezt követően részletesen ismerteti azokat a ténybeli és jogi okokat, amelyek alapján a kérdést előterjesztő bíróság szükségesnek tartotta e kérdések feltevését, valamint azt az összefüggést, amely szerinte az EUMSZ 45., EUMSZ 49., EUMSZ 56., EUMSZ 63., EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikk és az alapügy tárgyát képező jogvita között fennáll, a Bíróság és az Törvényszék ítélkezési gyakorlata alapján. Végül a kérdést előterjesztő bíróság a határozatban világosan és pontosan ismerteti azokat a tényezőket, amelyekre az általa kialakított ténybeli és jogi értékelést alapozta.
- 62 Így különösen a kérdést előterjesztő bíróság értékelései – amelyek egyrészt az alapügyben szóban forgó piacra vonatkoznak, amelyet az Unió területén a klubfutball-versenyek szervezésének és értékesítésének, valamint az e versenyekhez kapcsolódó különböző jogok hasznosításának piacaként határoznak meg, másrészt pedig a FIFA és az UEFA e piacon fennálló erőfölényére – lehetővé teszik az alapeljárás és a Bíróság elé terjesztett negyedik kérdés között az így meghatározott keretek között fennálló kapcsolat valóságának megértését, amely kérdéssel e bíróság az EUMSZ 102. cikk értelmezését kéri annak érdekében, hogy e cikket a FIFA-nak a szóban forgó jogok megszerzésére és hasznosítására vonatkozó szabályaira alkalmazni lehessen.
- 63 Egyébiránt a Bírósághoz benyújtott írásbeli észrevételek tartalmából egyértelműen kitűnik, hogy készítőiknek nem okozott nehézséget a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdések ténybeli és jogi hátterének megismerése, a kérdések alapjául szolgáló ténybeli megállapítások jelentésének és jelentőségének megértése, a kérdést előterjesztő bíróság által a kérdések feltevésének szükségességét indokoló okok megértése, és végül a kérdésekkel kapcsolatos teljes és hasznos álláspont kialakítása.

C. A jogvita valóságáról és a Bíróság elé terjesztett kérdések relevanciájáról

- 64 Kizárólag az ügyben eljáró és az alapügyben meghozandó döntésért felelős nemzeti bíróság feladata annak eldöntése, hogy az ügy sajátos jellemzőit tekintve az ítélet meghozatalához szükség van-e az előzetes döntéshozatalra, és hogy a Bíróságnak feltett kérdések valóban relevánsak-e. Ennélfogva a nemzeti bíróságok által előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell, és a Bíróság csak akkor tagadhatja meg az e kérdésekről való határozathozatalt, ha a kért értelmezés nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli és jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy e kérdésekre hasznos választ adhasson

(lásd ebben az értelemben: 1981. december 16-i Foglia ítélet, 244/80, EU:C:1981:302, 15. és 18. pont; 2023. február 7-i Confédération paysanne és társai [*In vitro* véletlenszerű mutagenézis] ítélet, C-688/21, EU:C:2023:75, 32. és 33. pont).

- 65 A jelen esetben az ezen ítélet 61. pontjában szereplő értékelések kiegészítéseként meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak az ezen ítélet 28–32. pontjában összefoglalt megállapításai tanúsítják az alapeljárás valós jellegét. Ezenfelül ugyanezek a megállapítások, valamint az említett ítélet 33–46. pontjában említett megállapítások is azt mutatják, hogy az a tény, hogy a nemzeti bíróság ebben az összefüggésben az EUMSZ 45. cikk és az EUMSZ 101. cikk értelmezéséről kérdezi a Bíróságot, nem nyilvánvalóan irreleváns az alapügy valósága és tárgya szempontjából.
- 66 Közelebbről, igaz ugyan, hogy az alapeljárás felei között vita van arról, hogy ez a bíróság az Európai Unió működéséről szóló szerződésnek az Unió versenyszabályaira vonatkozó rendelkezéseivel párhuzamosan alkalmazhatja-e a szabad mozgásra vonatkozó cikkeket, figyelembe véve az alapeljárás felperese által előterjesztett kérelmek megfogalmazását, kétségtelen tény, hogy – amint arra a spanyol kormány a tárgyaláson emlékeztetett – e bíróság ebben a szakaszban a jelek szerint megállapította az erre vonatkozó hatáskörét, és ezen álláspont megalapozottságának vizsgálata nem tartozik a Bíróság hatáskörébe.
- 67 Következésképpen az előzetes döntéshozatal iránti kérelem teljes egészében elfogadható.

V. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

- 68 Az első öt kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság a versenyellenes kartellek és az erőfölénnyel való visszaélés tilalmára vonatkozó EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikk értelmezését kéri a Bíróságtól annak eldöntése érdekében, hogy a FIFA és az UEFA által elfogadott szabályrendszer összeegyeztethető-e ezen két cikkel.
- 69 Hatodik kérdésével az említett bíróság az uniós jog által biztosított szabad mozgáshoz való jogra vonatkozó, az EUMSZ 45., EUMSZ 49., EUMSZ 56. és EUMSZ 63. cikkek értelmezését kéri a Bíróságtól, annak érdekében, hogy ezzel párhuzamosan döntsön ugyanezen szabályoknak e négy cikkel való összeegyeztethetőségéről.
- 70 Az a jogvita, amelynek keretében e kérdéseket a Bíróság elé terjesztették, egy olyan vállalkozás keresetéből ered, amely lényegében azt kifogásolja, hogy a FIFA és az UEFA által elfogadott szabályok a jellegükre, tartalmukra, céljukra, a háttérüket képező konkrét összefüggésekre és alkalmazásukra tekintettel akadályozzák, korlátozzák vagy torzítják a versenyt az Unió területén a klubok közötti labdarúgóversenyek szervezésének és értékesítésének, valamint az e versenyekhez kapcsolódó különböző jogok hasznosításának piacán. E vállalkozás közelebbről azt állítja, hogy az általa létrehozni kívánt új nemzetközi labdarúgóverseny projektjének elindítását követően a FIFA és az UEFA megsértette az EUMSZ 101. és az EUMSZ 102. cikket, amikor közölte, hogy az említett szabályokat kívánják alkalmazni, és felhívta a figyelmet azokra a gyakorlati következményekre, amelyekkel e szabályok alkalmazása az érintett versenyre, valamint a résztvevő klubokra és játékosokra nézve járhat.
- 71 Figyelembe véve mind a Bíróság elé terjesztett kérdések tartalmát, mind pedig a jogvita jellegét, amelynek keretében azok felmerültek, e kérdések vizsgálata előtt három előzetes észrevételt kell tenni.

A. Előzetes észrevételek

1. Az alapügy tárgyáról

- 72 A kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdések kizárólag egy olyan szabálycsoportra vonatkoznak, amelyekkel a FIFA és az UEFA egyrészt bizonyos nemzetközi labdarúgóversenyek előzetes engedélyezését, valamint a hivatásos labdarúgóklubok és játékosok részvételét, másrészt az e versenyekhez kapcsolódó különböző jogok hasznosítását kívánja szabályozni.
- 73 E tekintetben először is e kérdések megfogalmazásából az következik, hogy az érintett szabályok a FIFA alapszabályának 22., 67., 68. és 71–73. cikkében, valamint az UEFA alapszabályának 49–51. cikkében szerepelnek. Amint azonban a kérdést előterjesztő bíróság megállapításaiból kitűnik, ezek a szabályok az alapeljárásban csak annyiban relevánsak, amennyiben azok a FIFA-alapszabály 71. cikkének (1) bekezdésében, illetve az UEFA alapszabály 49. cikkének (1) bekezdésében használt terminológia szerint olyan nemzetközi versenyekre vonatkoznak, amelyek klubokat „foglalnak magukban”, illetve amelyeken klubok „vesznek részt”. A FIFA-alapszabályzat 22. cikke (3) bekezdésének c) pontjában „klubok közötti versenyeknek” is minősített versenyek a FIFA nemzetközi mérkőzésekre vonatkozó szabályzatának 8. és 11. cikkében ún. „második kategóriás” versenyeknek nevezett nemzetközi labdarúgóversenyeknek tágabb kategóriájába tartoznak, amelyekre az említett cikkekben hivatkozott előzetes engedélyezési mechanizmus vonatkozik.
- 74 Következésképpen a FIFA és az UEFA által elfogadott szabályok, amelyek először is az egyéb nemzetközi labdarúgóversenyek – mint például a kizárólag a FIFA- és az UEFA-tagsággal rendelkező nemzeti labdarúgó-szövetségek válogatott csapatainak részvételével zajló versenyek – előzetes engedélyezésére, másodsor a csapatok vagy játékosok e versenyeken való részvételére, harmadszor pedig az ezekhez kapcsolódó különböző jogok hasznosítására vonatkoznak, nem képezik az alapeljárás és így a jelen ügy tárgyát.
- 75 Ennélfogva sem a FIFA és az UEFA által más tevékenységek tekintetében esetlegesen elfogadott szabályok, sem a FIFA és az UEFA alapszabályának e két szövetség működésére, szervezetére, céljaira vagy akár magára a létezésükre vonatkozó rendelkezései nem képezik a jelen ügy tárgyát, amivel kapcsolatban megjegyzendő, hogy a Bíróság már megállapította, hogy noha ezek a szövetségek rendelkeznek olyan jogi autonómiával, amely lehetővé teszi számukra, hogy szabályokat fogadjanak el különösen a sportágukhoz tartozó versenyek szervezésére, azok megfelelő lebonyolítására és a sportolók azokon való részvételére vonatkozóan (lásd ebben az értelemben: 2000. április 11-i Deliège ítélet, C-51/96 és C-191/97, EU:C:2000:199, 67. és 68. pont; 2019. június 13-i TopFit és Biffi ítélet, C-22/18, EU:C:2019:497, 60. pont), az ilyen szövetségek mindezzel nem korlátozhatják az uniós jog által a személyekre ruházott jogok és szabadságok gyakorlását (lásd ebben az értelemben: 1995. december 15-i Bosman ítélet, C-415/93, EU:C:1995:463, 81. és 83. pont; 2019. június 13-i TopFit és Biffi ítélet, C-22/18, EU:C:2019:497, 52. pont).
- 76 Ennek megfelelően az előző pontban foglalt megállapítás semmiképpen sem zárja ki, hogy a FIFA és az UEFA szervezetére vagy működésére vonatkozó rendelkezésekhez hasonló rendelkezéseket a kérdést előterjesztő bíróság figyelembe vegye azon vizsgálat keretében, amelyet az alapeljárás tárgyát képező jogvita eldöntése érdekében kell majd végeznie, feltéve hogy ez a jelen ítéletben foglalt értelmezés alapján indokolt az EUM-Szerződés azon cikkeinek alkalmazása érdekében, amelyekről a kérdést előterjesztő bíróság kérdezi a Bíróságot.

- 77 Ezt követően meg kell állapítani, hogy noha az alapeljárás tárgyát képező jogvita egy olyan vállalat által benyújtott keresetből ered, amely bejelentette egy új, „Szuperliga” elnevezésű nemzetközi labdarúgóverseny-projekt elindítását, és noha a kérdést előterjesztő bíróság harmadik kérdése kifejezetten azokra a konkrét magatartásokra vonatkozik, amelyekkel a FIFA és az UEFA e projekt elindítására reagált, a bíróság által előterjesztett másik öt kérdés az e magatartás alapjául szolgáló FIFA- és UEFA-szabályokra (nevezetesen az ilyen jellegű versenyek előzetes engedélyezésére, valamint a hivatásos labdarúgóklubok vagy játékosok részvételére vonatkozó szabályokra), valamint az e bíróság szerint az általa meghatározott érintett piacra vonatkozó egyéb szabályokra (nevezetesen az e versenyekhez kapcsolódó különböző jogok megszerzésére és hasznosítására vonatkozó szabályokra) vonatkozik.
- 78 Ezek a kérdések tehát összességükben arra irányulnak, hogy a kérdést előterjesztő bíróság számára lehetővé tegyék annak megállapítását, hogy e különböző szabályok, amennyiben azokat alkalmazni lehet az Unió területén szervezett vagy tervezett bármely új, klubok közötti labdarúgóversenyre – így az alapeljárás tárgyát képező jogvita alapjául szolgáló bejelentett versenyre –, a jellegükre, tartalmukra, céljaikra és az azokat meghatározó konkrét összefüggésekre tekintettel az EUMSZ 45., EUMSZ 49., EUMSZ 56., EUMSZ 63., EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikkek megsértésének minősülnek-e.
- 79 E körülmények között a Bíróság az elé terjesztett összes kérdésre adott válaszában figyelembe fogja venni a FIFA és az UEFA alapügyben szóban forgó szabályainak valamennyi – az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban hivatkozott és az alapeljárás mindegyik fele által felidézett – releváns jellemzőjét.
- 80 Végezetül meg kell állapítani, hogy a nemzeti bíróság nem azzal a céllal terjeszti a Bíróság elé az EUMSZ 45., EUMSZ 49., EUMSZ 56., EUMSZ 63., EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikk értelmezésére vonatkozó kérdéseket, hogy az valamilyen döntést hozzon magának a Szuperliga-projektnek az EUM-Szerződés e különböző cikkeivel való összeegyeztethetőségéről.
- 81 Ezenfelül e projekt jellemzői a kérdést előterjesztő bíróság által feltett első, második és negyedik–hatodik kérdésre adandó válaszok szempontjából a kérdések tárgyára tekintettel nem bírnak különösebb jelentőséggel. Egyébiránt, ha az alapügy felei határozottan vitatják ezeket a jellemzőket, a Bíróság e tekintetben csupán annak meghatározására szorítkozik, hogy azok mennyiben lehetnek relevánsak, figyelembe véve a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálatot is.

2. Az uniós jognak a sportra és a sportszövetségek tevékenységére való alkalmazhatóságáról

- 82 A Bíróság elé terjesztett kérdések tárgya az EUMSZ 45., EUMSZ 49., EUMSZ 56., EUMSZ 63., EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikk értelmezése egy olyan jogvita összefüggésében, amely két – alapszabályuk szerint a labdarúgás világ- és európai szintű szervezéséért és ellenőrzéséért felelős magánjogi szövetségnek minősülő – szervezet által elfogadott, a nemzetközi klubok közötti labdarúgóversenyek előzetes engedélyezéséről és az e versenyekhez kapcsolódó különböző jogok hasznosításáról szóló szabályokra vonatkozik.
- 83 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy amennyiben valamely sporttevékenység gazdasági tevékenységnek minősül, az uniós jog azon rendelkezéseinek hatálya alá tartozik, amelyek ilyen tevékenység esetén alkalmazandók (lásd ebben az értelemben: 1974. december 12-i Walrave és Koch ítélet, 36/74, EU:C:1974:140, 4. pont; 2010. március 16-i Olympique Lyonnais ítélet, C-325/08, EU:C:2010:143, 27. pont).

- 84 Kizárólag néhány olyan különös szabályt kell gazdasági tevékenységen kívül esőnek tekinteni, amelyet egyrészt kizárólag nem gazdasági okokból fogadtak el, másrészt amely kizárólag magát a sportot érintő kérdésekre vonatkozik. Ez különösen azokra az esetekre vonatkozik, amelyek a külföldi játékosoknak az országukat képviselő csapatok közötti versenyeken részt vevő csapatok összeállításából való kizárására vagy a versenyeken egyénileg részt vevő sportolók kiválasztásához használt rangsorolási kritériumok meghatározására vonatkoznak (lásd ebben az értelemben: 1974. december 12-i Walrave és Koch ítélet, 36/74, EU:C:1974:140, 8. pont; 1995. december 15-i Bosman ítélet, C-415/93, EU:C:1995:463, 76. és 127. pont; 2000. április 11-i Deliège ítélet, C-51/96 és C-191/97, EU:C:2000:199, 43., 44., 63., 64. és 69. pont).
- 85 E konkrét szabályok kivételével az EUMSZ 45. és EUMSZ 56. cikk hatálya alá tartozhatnak azok a szabályok, amelyeket a sportszövetségek a hivatásos vagy félhivatásos játékosok foglalkoztatásának vagy szolgáltatásnyújtásának szabályozása érdekében fogadnak el, valamint általánosabban azok a szabályok, amelyek – bár formálisan nem szabályozzák az ilyen foglalkoztatást vagy szolgáltatásnyújtást – közvetlen hatást gyakorolnak az említett foglalkoztatásra vagy szolgáltatásnyújtásra (lásd ebben az értelemben: 1974. december 12-i Walrave és Koch ítélet, 36/74, EU:C:1974:140, 5., 17–19. és 25. pont; 1995. december 15-i Bosman ítélet, C-415/93, EU:C:1995:463, 75., 82–84. és 87. pont; 2005. április 12-i Simutenkov ítélet, C-265/03, EU:C:2005:213, 32. pont; 2010. március 16-i Olympique Lyonnais ítélet, C-325/08, EU:C:2010:143, 28. és 30. pont).
- 86 Az ilyen szövetségek által elfogadott szabályok ugyanígy az EUMSZ 49. cikk (lásd ebben az értelemben: 2006. július 18-i Meca-Medina és Majcen kontra Bizottság ítélet, C-519/04 P, EU:C:2006:492, 28. pont), vagy akár az EUMSZ 63. cikk hatálya alá is tartozhatnak.
- 87 Végül e szabályok és tágabb értelemben az azokat elfogadó szövetségek magatartása az EUM-Szerződés versenyjogi rendelkezéseinek hatálya alá tartoznak, ha e rendelkezések alkalmazásának feltételei fennállnak (lásd ebben az értelemben: 2006. július 18-i Meca-Medina és Majcen kontra Bizottság ítélet, C-519/04 P, EU:C:2006:492, 30–33. pont), ami azt jelenti, hogy e szövetségek az EUMSZ 101. és az EUMSZ 102. cikk értelmében vett „vállalkozásoknak” minősíthetők, illetve hogy a szóban forgó szabályok az EUMSZ 101. cikk értelmében vett „vállalkozások társulásai által hozott döntésnek” minősíthetők.
- 88 Mivel tehát az ilyen szabályok az EUM-Szerződés említett rendelkezéseinek hatálya alá tartoznak, azokat – amennyiben magánszemélyekre alkalmazandó követelményeket állapítanak meg – általában az uniós jog általános elveivel, közelebbről a hátrányos megkülönböztetés tilalmának és az arányosság elvével összhangban kell megalkotni és alkalmazni (lásd ebben az értelemben: 2019. június 13-i TopFit és Biffi ítélet, C-22/18, EU:C:2019:497, 60., 65. és 66. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 89 Az alapügyben szóban forgó szabályok azonban – függetlenül attól, hogy azok a FIFA vagy az UEFA szabályai – nem tartoznak azon szabályok közé, amelyekre a jelen ítélet 84. pontjában említett kivétel alkalmazható, amellyel kapcsolatban a Bíróság többször emlékeztetett arra, hogy e kivételnek a saját céljára kell korlátozódnia, és arra nem lehet annak érdekében hivatkozni, hogy egy teljes sporttevékenység kizárásra kerüljön az Európai Unióról szóló szerződésnek az Unió gazdasági jogára vonatkozó rendelkezéseinek hatálya alól (lásd ebben az értelemben: 1976. július 14-i Donà ítélet, 13/76, EU:C:1976:115, 14. és 15. pont; 2006. július 18-i Meca-Medina és Majcen kontra Bizottság ítélet, C-519/04 P, EU:C:2006:492, 26. pont).

- 90 Ezzel szemben először is egy sportszövetség által a sportversenyek előzetes engedélyezésével kapcsolatos jogkörök gyakorlására vonatkozó szabályok – amelyek szervezése és értékesítése, amint azt a Bíróság már megállapította, gazdasági tevékenységnek minősül az azokat folytató vagy folytatni szándékozó vállalkozások számára – ezen a címen az EUM-Szerződés versenyjogi rendelkezéseinek hatálya alá tartoznak (lásd ebben az értelemben: 2008. július 1-jei MOTOE-ítélet, C-49/07, EU:C:2008:376, 28. pont). Ugyanezen okból ezek a szabályok az EUM-Szerződés szabad mozgásra vonatkozó rendelkezéseinek hatálya alá is tartoznak.
- 91 Másodszor, a FIFA és az UEFA által elfogadott, a hivatásos labdarúgóklubok és játékosok nemzetközi klubok közötti labdarúgóversenyeken való részvételét meghatározó szabályok szintén e rendelkezések hatálya alá tartoznak. Noha hivatalosan nem szabályozzák a játékosok munkavégzésének vagy szolgáltatásnyújtásának feltételeit, illetve a hivatásos labdarúgóklubok szolgáltatásnyújtásának vagy általánosabban gazdasági tevékenységének feltételeit, e szabályokat úgy kell tekinteni, mint amelyek adott esetben közvetlen hatással vannak e munkavégzésre, szolgáltatásnyújtásra vagy gazdasági tevékenység végzésére, mivel szükségszerűen befolyásolják a játékosok és a klubok szóban forgó versenyeken való részvételének lehetőségét.
- 92 Harmadszor, a FIFA által a nemzetközi labdarúgóversenyekhez kapcsolódó különböző jogok hasznosításának szabályozására elfogadott szabályok célja pontosan azon feltételek meghatározása, amelyek mellett az e jogokkal rendelkező vállalkozások hasznosíthatják azokat, vagy hasznosításukat harmadik személyekre ruházhatják át, hiszen ezek a tevékenységek gazdasági jellegűek. Ezen túlmenően ezek a szabályok közvetlen hatással vannak azokra a feltételekre, amelyek mellett ezek a harmadik személy vállalkozások vagy más vállalkozások remélhetik, hogy az említett jogokat hasznosíthatják, vagy azokat bármilyen formában átruházhatják, illetve engedélyezhetik annak érdekében, hogy közvetítői tevékenységeket (például a szóban forgó jogok televíziós műsorszolgáltatók és más médiaszolgáltatók számára történő viszonteladása) vagy végső tevékenységeket (például egyes mérkőzések televíziós vagy internetes közvetítése vagy továbbközvetítése) végezhesse, amelyek szintén gazdasági jellegűek.
- 93 Ezek a különböző gazdasági tevékenységek – a sportversenyek szervezése, a sportesemények értékesítése, közvetítése és a reklámok elhelyezése – ráadásul kiegészítik egymást, sőt összefonódnak egymással, amint azt a Bíróság már megállapította (lásd ebben az értelemben: 2000. április 11-i Deliège ítélet, C-51/96 és C-191/97, EU:C:2000:199, 56. és 57. pont; 2008. július 1-jei MOTOE-ítélet, C-49/07, EU:C:2008:376, 33. pont).
- 94 Következésképpen a FIFA és az UEFA valamennyi olyan szabálya, amellyel kapcsolatban a kérdést előterjesztő bíróság a Bírósághoz fordul, az EUMSZ 45., EUMSZ 49., EUMSZ 56., EUMSZ 63., EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikk hatálya alá tartozik.

3. Az EUMSZ 165. cikkről

- 95 Az alapeljárásban részt vevő valamennyi fél és a Bíróság előtti eljárásban részt vevő kormányok nagy része különbözőképpen nyilatkozott azokról a következményekről, amelyek az EUMSZ 165. cikkhez kapcsolódhatnak a kérdést előterjesztő bíróság által feltett különböző kérdésekre adandó válaszokkal összefüggésben.
- 96 E tekintetben először is meg kell állapítani, hogy az EUMSZ 165. cikket az EUMSZ 6. cikkének e) pontja alapján kell értelmezni, amely szerint az Unió hatáskörrel rendelkezik a tagállamok oktatási, szakképzési, ifjúsági és sporttevékenységét támogató, összehangoló vagy kiegészítő

intézkedések végrehajtására. Az EUMSZ 165. cikk ugyanis úgy konkretizálja ezt a rendelkezést, hogy meghatározza mind az érintett területeken az Unió fellépésével elérni kívánt célokat, mind pedig az e célok megvalósításához való hozzájárulás érdekében igénybe vehető eszközöket.

- 97 Így a sport területén az Unió fellépésével kapcsolatban kitűzött célokat illetően az EUMSZ 165. cikk (1) bekezdésének második albekezdése kimondja, hogy az Unió a sport sajátos természetére, az önkéntes részvételen alapuló szerkezeti sajátosságaira, valamint a társadalomban és a nevelésben betöltött szerepére tekintettel hozzájárul az európai sport előmozdításához, (2) bekezdésének utolsó franciabekezdése pedig azt mondja ki, hogy az e területen folytatott uniós fellépés célja a sport európai dimenziójának fejlesztése, a sportversenyek tisztaságának és nyitottságának, valamint a sport területén felelős szervezetek közötti együttműködésnek az előmozdítása, illetve a sportolók, különösen a legfiatalabbak fizikai és szellemi épségének védelme révén.
- 98 Az e célok eléréséhez való hozzájárulás érdekében alkalmazható eszközöket illetően az EUMSZ 165. cikk (3) bekezdése kimondja, hogy az Unió erősíti az együttműködést harmadik országokkal és a sport területén hatáskörrel rendelkező nemzetközi szervezetekkel, a (4) bekezdésében pedig azt, hogy az Európai Parlament és az Európai Unió Tanácsa rendes jogalkotási eljárás keretében, illetve a Bizottság javaslata alapján önállóan eljáró Tanács ösztönző intézkedéseket, illetve ajánlásokat fogadhat el.
- 99 Másodszor, amint az mind az EUMSZ 165. cikk, mind pedig az EUMSZ 6. cikk e) pontjának szövegéből következik, a Szerződések alkotói e rendelkezésekkel olyan támogató hatáskört kívántak ruházni az Unióra, amely lehetővé teszi számára, hogy ne „politikát” folytasson, ahogyan azt az EUM-Szerződés más rendelkezései kimondják, hanem „fellépést” számos konkrét területen, többek között a sport területén. Az említett rendelkezések tehát olyan jogalapot képeznek, amely felhatalmazza az Uniót e támogató hatáskör gyakorlására, az azokban meghatározott feltételek és korlátok mellett, amelyekből az EUMSZ 165. cikk (4) bekezdésének első franciabekezdése szerint ki van zárva a nemzeti szinten elfogadott törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseik bármilyen összehangolása. Ezenkívül az említett támogató hatáskör lehetővé teszi az Unió számára, hogy az EUMSZ 6. cikknek megfelelően kizárólag a tagállami intézkedések támogatása, összehangolása vagy kiegészítése céljából jogi aktusokat fogadjon el.
- 100 Ezzel kapcsolatban, és amint az az EUMSZ 165. cikk szöveggörnyezetéből is kitűnik – különösen abból, hogy az az EUM-Szerződésnek „[a]z Unió belső politikái és tevékenységei” című harmadik részében szerepel, nem pedig e szerződés első részében, amely az „[á]ltalánosan alkalmazandó rendelkezések” elnevezésű II. címben alapvető rendelkezéseket tartalmaz, amelyek a foglalkoztatás magas szintjének előmozdítására, a megfelelő szociális védelem biztosítására, a hátrányos megkülönböztetés valamennyi formája elleni küzdelemre, a környezetvédelemre vagy a fogyasztóvédelemre vonatkoznak – ez a cikk nem minősül horizontális jellegű általánosan alkalmazandó rendelkezésnek.
- 101 Ebből következik, hogy noha az Unió hatáskörrel rendelkező intézményeinek figyelembe kell venniük az EUMSZ 165. cikkben felsorolt különböző tényezőket és célokat, amikor az említett cikk alapján és az abban meghatározott feltételek mellett ösztönző intézkedéseket vagy ajánlásokat fogadnak el a sport területén, ezeket a különböző tényezőket és célkitűzéseket, valamint az ösztönző intézkedéseket és ajánlásokat nem kell kötelező jelleggel beépíteni vagy figyelembe venni azon szabályok alkalmazása során, amelyek értelmezését a kérdést előterjesztő bíróság a Bíróságtól kéri, függetlenül attól, hogy e szabályok a személyek, a szolgáltatások és a tőke szabad mozgására (EUMSZ 45., EUMSZ 49., EUMSZ 56. és EUMSZ 63. cikk) vagy a

versenyszabályokra (EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikk) vonatkoznak. Tágabb értelemben az EUMSZ 165. cikk nem tekinthető olyan különös szabálynak sem, amely a sportot kivonná az elsődleges uniós jog arra alkalmazható bármely más rendelkezéseinek egésze vagy egy része alól, vagy amely az említett alkalmazás keretében különleges bánásmódot írna elő a sport számára.

- 102 Harmadszor azonban, amint arra a Bíróság már többször rámutatott, a sporttevékenység jelentős társadalmi és oktatási jelentőséggel bír az Unió és polgárai számára, amelyet már az EUMSZ 165. cikk is kifejezésre juttat (lásd ebben az értelemben: 1995. december 15-i Bosman ítélet, C-415/93, EU:C:1995:463, 106. pont; 2019. június 13-i TopFit és Biffi ítélet, C-22/18, EU:C:2019:497, 33. és 34. pont).
- 103 Ezen túlmenően ennek a tevékenységnek tagadhatatlanul vannak olyan sajátosságai, amelyek – bár különösen az amatőr sportra vonatkoznak – a sport mint gazdasági tevékenység gyakorlásában is megtalálhatók (lásd ebben az értelemben: 2000. április 13-i Lehtonen és Castors Braine ítélet, C-176/96, EU:C:2000:201, 33. pont).
- 104 Végezetül az ilyen sajátosságok – más tényezők mellett és amennyiben azok relevánsnak tűnnek – figyelembe vehetők az EUMSZ 45. és EUMSZ 101. cikk alkalmazása során, azonban meg kell jegyezni, hogy erre a figyelembevételre csak az említett cikkekben meghatározott feltételek és alkalmazási kritériumok összefüggésében és azok betartása mellett kerülhet sor. Ugyanez az értékelés vonatkozik az EUMSZ 49., EUMSZ 56., EUMSZ 63. és EUMSZ 102. cikkekre is.
- 105 Különösen ha az az állítás merül fel, hogy valamely sportszövetség által elfogadott szabály a munkavállalók szabad mozgása akadályának vagy versenyellenes kartellnek minősül, e szabály akadályként vagy versenyellenes megállapodásként való minősítésének mindenképpen e szabály tartalmának konkrét vizsgálatán kell alapulnia abban a tényleges összefüggésben, amelyben azt alkalmazni kívánják (lásd ebben az értelemben: 1995. december 15-i Bosman ítélet, C-415/93, EU:C:1995:463, 98–103. pont; 2000. április 11-i Deliège ítélet, C-51/96 és C-191/97, EU:C:2000:199, 61–64. pont; 2000. április 13-i Lehtonen és Castors Braine ítélet, C-176/96, EU:C:2000:201, 48–50. pont). E vizsgálat során figyelembe lehet venni például az érintett sportág jellegét, szervezetét vagy működését, pontosabban a professzionalizáltságának fokát, gyakorlásának módját, a különböző résztvevők közötti interakció módját, valamint az azokért minden szinten felelős struktúrák vagy szervek által játszott szerepet, amelyekkel az Unió az EUMSZ 165. cikkének (3) bekezdésével összhangban elősegíti az egyttműködést.
- 106 Továbbá, ha megállapításra kerül a munkavállalók szabad mozgásának akadályozása, a szóban forgó szabályt elfogadó szövetségnek lehetősége van annak bizonyítására, hogy a szabály indokolt, szükséges és arányos, bizonyos jogszerűnek tekinthető célokra tekintettel (lásd ebben az értelemben: 1995. december 15-i Bosman ítélet, C-415/93, EU:C:1995:463, 104. pont), amelyek maguk is az érintett sport sajátosságaitól függnék.
- 107 A fenti megfontolások összességére tekintettel kell egymást követően megvizsgálni a kérdést előterjesztő bíróságnak a versenyszabályokra, majd a szabad mozgásra vonatkozó kérdéseit.

B. A versenyszabályokra vonatkozó, első–ötödik kérdésről

- 108 Az első két kérdés lényegében arra vonatkozik, hogy egyrészt az EUMSZ 102. cikk, másrészt az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése fényében hogyan kell értelmezni a FIFA és az UEFA szabályaihoz hasonló, a nemzetközi klubok közötti labdarúgóversenyek előzetes engedélyezésére, valamint a hivatásos labdarúgóklubok és sportolók e versenyeken való részvételére vonatkozó szabályokat.

- 109 A harmadik kérdés arra vonatkozik, hogy ugyanezen cikkek fényében hogyan kell értelmezni e szabályoknak a jelen ítélet 30. és 31. pontjában említett nyilatkozat és közlemény formájában bejelentett alkalmazását.
- 110 A negyedik kérdés arra vonatkozik, hogy a fent említett cikkek fényében hogyan kell értelmezni az FIFA által a fent említett versenyek hasznosítási jogaira vonatkozóan elfogadott szabályokhoz hasonló szabályokat.
- 111 Az ötödik kérdés – amely arra az esetre került előterjesztésre, ha a jelen ítélet előző három pontjában említett szabályok az EUMSZ 102. cikk hatálya alá tartozó erőfölénnyel való visszaélésnek vagy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése által tiltott versenyellenes kartellnek minősülnek –arra irányul, hogy a nemzeti bíróság számára lehetővé tegye annak megállapítását, hogy ezek a szabályok mégis elfogadhatók-e a Bíróságnak az EUMSZ 102. cikkel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatára tekintettel vagy az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdésében meghatározott feltételek alapján.
- 112 E különböző kérdések jelentőségére tekintettel mindenekelőtt elsősorban arra kell emlékeztetni, hogy az EUMSZ 101. és az EUMSZ 102. cikket minden olyan gazdasági tevékenységet folytató szervezetre alkalmazni kell, amely vállalkozásnak minősül, függetlenül annak jogi formájától vagy finanszírozási módjától (lásd ebben az értelemben: 1991. április 23-i Höfner és Elser ítélet, C-41/90, EU:C:1991:161, 21. pont; 2007. december 11-i ETI és társai ítélet, C-280/06, EU:C:2007:775, 38. pont; 2008. július 1-jei MOTOE-ítélet, C-49/07, EU:C:2008:376, 20. és 21. pont).
- 113 Következésképpen ezek a cikkek különösen azokra a szervezetre alkalmazandók, amelyek szövetség formájában jöttek létre, és amelyek célja az alapszabályuk szerint egy adott sportág szervezése és ellenőrzése, mivel ezek a szervezetek az adott sportággal kapcsolatban gazdasági tevékenységet folytatnak, árukat vagy szolgáltatásokat kínálnak, és erre tekintettel „vállalkozásnak” minősülnek (lásd ebben az értelemben: 2008. július 1-jei MOTOE-ítélet (C-49/07, EU:C:2008:376, 22., 23. és 26. pont).
- 114 Ezenkívül az EUMSZ 101. cikk olyan szervezetekre is alkalmazható, amelyek – bár maguk nem feltétlenül vállalkozások – „vállalkozások szövetségeinek” minősülhetnek.
- 115 A jelen ügyben, figyelembe véve az alapügy tárgyát és a kérdést előterjesztő bíróság megállapításait, meg kell állapítani, hogy az EUMSZ 101. és az EUMSZ 102. cikk alkalmazható a FIFA-ra és az UEFA-ra, hiszen e két szövetség kettős gazdasági tevékenységet folytat, amely – amint az a jelen ítélet 34., 90. és 92. pontjából kitűnik – az Unió területén klubok közötti labdarúgóversenyek szervezéséből és értékesítéséből, valamint az e versenyekhez kapcsolódó különböző jogok hasznosításából áll, és erre tekintettel „vállalkozásnak” minősülnek. Ráadásul az EUMSZ 101. cikk alkalmazható rájuk, mivel e szövetségeknek olyan nemzeti labdarúgó-szövetségek a tagjai, amelyek maguk is „vállalkozásnak” minősíthetők, mivel olyan gazdasági tevékenységet folytatnak, amely a klubok közötti labdarúgóversenyek nemzeti szintű szervezéséhez és értékesítéséhez, valamint az ezzel összefüggő jogok hasznosításához kapcsolódik, illetve amelyeknek a labdarúgóklubokhoz hasonlóan vállalkozásnak minősíthető szervezetek a tagjai vagy társult tagjai.
- 116 Másodsorban, az EUMSZ 102. cikkel ellentétben, amely kizárólag az egyedül vagy adott esetben együttesen erőfölénnyel rendelkező vállalkozások egyoldalú magatartására irányul, az EUMSZ 101. cikk a magatartás különböző formáira vonatkozik, amelyek közös jellemzője, hogy

több vállalkozás együttes fellépéséből erednek, nevezetesen a „vállalkozások közötti megállapodásokra”, az „összehangolt magatartásokra” és a „vállalkozások társulásai által hozott döntésekre”, függetlenül azok piaci helyzetétől (lásd ebben az értelemben: 2000. március 16-i *Compagnie maritime belge transports és társai kontra Bizottság ítélet*, C-395/96 P és C-396/96 P, EU:C:2000:132, 34–36. pont).

- 117 A jelen ügyben az EUMSZ 102. cikknek egy olyan szervezetre történő alkalmazása, mint a FIFA vagy az UEFA, egyéb feltételek mellett megköveteli annak bizonyítását, hogy e szervezet erőfölénnyel rendelkezik egy adott piacon. Márpedig a jelen esetben a kérdést előterjesztő bíróság megállapításaiból kitűnik, hogy e bíróság úgy véli, hogy mindkét szervezet erőfölényben van az Unió területén a klubok közötti labdarúgóversenyek szervezésének és értékesítésének, valamint az e versenyekhez kapcsolódó különböző jogok hasznosításának piacán. Következésképpen a kérdést előterjesztő bíróság által az EUMSZ 102. cikk értelmezésére vonatkozóan feltett kérdésekre e ténybeli és jogi előfeltevés alapján kell válaszolni, amely egyébiránt vitathatatlan, különös tekintettel arra, hogy a FIFA és az UEFA az egyetlen olyan szövetség, amely az ilyen versenyeket világ- és európai szinten szervezi és forgalmazza, ellentétben a más sportágak esetében fennálló helyzettel.
- 118 Ami az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését illeti, annak olyan szervezetek esetében történő alkalmazása, mint a FIFA vagy az UEFA, magában foglalja a „megállapodás”, az „összehangolt magatartás” vagy a „vállalkozások társulása által hozott döntés” fennállásának megállapítását, amelyek maguk is különböző jellegűek lehetnek, és különböző formákban jelenhetnek meg. Az említett rendelkezés értelmében vett „vállalkozások társulása által hozott döntésnek” minősülhet különösen valamely társulás azon döntése, hogy olyan szabályokat fogad el vagy alkalmaz, amelyek közvetlen hatást gyakorolnak a társulás közvetlen vagy közvetett tagjainak gazdasági tevékenységét érintő feltételekre (lásd ebben az értelemben: 2002. február 19-i *Wouters és társai ítélet*, C-309/99, EU:C:2002:98, 64. pont; 2013. február 28-i *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas ítélet*, C-1/12, EU:C:2013:127, 42–45. pont). A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság az ilyen típusú döntésekre tekintettel kéri a Bíróságtól az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének értelmezését, nevezetesen azokat, amelyek a FIFA és az UEFA számára a nemzetközi klubok közötti labdarúgóversenyek előzetes engedélyezésére, a hivatásos labdarúgóklubok és játékosok e versenyeken való részvételének ellenőrzésére, valamint az említett, előzetes engedélyezésre és a részvételre vonatkozó szabályok be nem tartása esetén kiszabható szankciókkal kapcsolatos szabályok elfogadására vonatkoznak.
- 119 Harmadsorban és utoljára, mivel a kérdést előterjesztő bíróság által előterjesztett kérdések az EUMSZ 101. cikkre és az EUMSZ 102. cikkre egyaránt vonatkoznak, emlékeztetni kell arra, hogy ugyanaz a magatartás e két cikk közül az első és a második cikk megsértését is eredményezheti, még akkor is, ha azok különböző célokat követnek és eltérő a hatályuk. Az említett cikkek tehát egyidejűleg is alkalmazhatók, ha alkalmazási feltételeik teljesülnek (lásd ebben az értelemben: 1989. április 11-i *Saeed Flugreisen és Silver Line Reisebüro ítélet*, 66/86, EU:C:1989:140, 37. pont; 2000. március 16-i *Compagnie maritime belge transports és társai kontra Bizottság ítélet*, C-395/96 P és C-396/96 P, EU:C:2000:132, 33. pont; 2020. január 30-i *Generics (UK) és társai ítélet*, C-307/18, EU:C:2020:52, 146. pont). Ezeket tehát koherens módon kell értelmezni és alkalmazni, ugyanakkor tiszteletben kell tartani e cikkek sajátosságait.

1. Az EUMSZ 102. cikknek a klubok közötti labdarúgóversenyek előzetes engedélyezésére, valamint a klubok és sportolók e versenyeken való részvételére vonatkozó szabályok megléte esetén történő értelmezésére vonatkozó, első kérdésről

- 120 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy az EUMSZ 102. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy a nemzetközi és európai szintű labdarúgásért felelős, a versenyek szervezésével párhuzamosan különböző gazdasági tevékenységeket folytató szövetségek részéről erőfölénnyel való visszaélésnek minősül, ha olyan szabályokat fogadnak el és alkalmaznak, amelyek előzetes engedélyükhöz kötik egy új, klubok közötti labdarúgóverseny harmadik vállalkozás általi létrehozását az Unió területén, anélkül hogy e jogkörre olyan érdemi kritériumok és eljárási szabályok vonatkoznának, amelyek alkalmasak az átlátható, objektív és hátrányos megkülönböztetéstől mentes jellegének biztosítására.
- 121 Ennek megfelelően, amint az mind az említett kérdésben hivatkozott szabályozás szövegéből, mind pedig az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban foglalt e kérdés alapjául szolgáló megállapításokból kitűnik, az alapügyben szóban forgó szabályozás nemcsak a nemzetközi klubok közötti labdarúgóversenyek előzetes engedélyezésére vonatkozik, hanem a hivatásos labdarúgóklubok és a játékosok ilyen versenyeken való részvételének lehetőségére is. Amint az e megállapításokból úgyszintén kitűnik, e szabályok be nem tartása ezenfelül szankciókat von maga után az azokat megsértő természetes vagy jogi személyekre, amelyek – amint azt a kérdést előterjesztő bíróság harmadik kérdése kifejti, és amint erre az alapeljárásban részt vevő valamennyi fél is emlékeztetett – a következőket foglalják magukban: a hivatásos labdarúgóklubok kizárása a FIFA és az UEFA által szervezett valamennyi versenyből, a játékosoknak a klubok közötti labdarúgóversenyeken való részvételének tilalma, valamint a nemzeti labdarúgó-szövetségeket képviselő csapatok közötti mérkőzéseken való részvétel tilalma.
- 122 E tényezőkre tekintettel megállapítható, hogy az első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy az EUMSZ 102. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy a nemzetközi és európai szintű labdarúgásért felelős, és ezzel párhuzamosan a versenyek szervezéséhez kapcsolódó különböző gazdasági tevékenységeket folytató szövetségek részéről erőfölénnyel való visszaélésnek minősül, ha olyan szabályokat fogadnak el és alkalmaznak, amelyek előzetes engedélyükhöz kötik egy új, klubok közötti labdarúgóverseny harmadik vállalkozás általi létrehozását az Unió területén, és szankciók terhe mellett ellenőrzik a hivatásos labdarúgóklubok és a játékosok ilyen versenyben való részvételét, anélkül hogy e különböző jogkörökre olyan érdemi kritériumok és eljárási szabályok vonatkoznának, amelyek alkalmasak az átlátható, objektív, hátrányos megkülönböztetéstől mentes és arányos jellegük biztosítására.

a) Az „erőfölénnyel való visszaélés” fogalmáról

- 123 Az EUMSZ 102. cikk alapján a belső piaccal összeegyeztethetetlen és tilos egy vagy több vállalkozásnak a közös piacon vagy annak jelentős részén meglévő erőfölényével való visszaélése, amennyiben ez hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre.
- 124 Amint az a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából következik, e cikk célja, hogy megakadályozza a versenynek a közérdek, az egyéni vállalkozások és a fogyasztók rovására történő megsértését az erőfölényben lévő vállalkozások olyan magatartásának szankcionálásával, amely korlátozza az érdemeken alapuló versenyt, és így közvetlen kárt okozhat az utóbbiaknak, illetve amely megakadályozza vagy torzítja az ilyen versenyt, és ezáltal közvetetten kárt okozhat nekik (lásd

ebben az értelemben: 2011. február 17-i TeliaSonera Sverige ítélet, C-52/09, EU:C:2011:83, 22. és 24. pont; 2012. március 27-i Post Danmark ítélet, C-209/10, EU:C:2012:172, 20. pont; 2022. május 12-i Servizio Elettrico Nazionale és társai ítélet, C-377/20, EU:C:2022:379, 41. és 44. pont).

- 125 Ilyen magatartásnak minősül az, amely egy olyan piacon, ahol a verseny szintje éppen egy vagy több erőfölényben lévő vállalkozás jelenléte miatt már csökkent, a vállalkozások közötti, érdemeken alapuló versenyre irányadó eszközöktől eltérő eszközökkel akadályozza a piacon fennálló verseny fenntartását vagy fejlődését (lásd ebben az értelemben: 2010. október 14-i Deutsche Telekom kontra Bizottság ítélet, C-280/08 P, EU:C:2010:603, 174. és 177. pont; 2012. március 27-i Post Danmark ítélet, C-209/10, EU:C:2012:172, 24. pont; 2022. május 12-i Servizio Elettrico Nazionale és társai ítélet, C-377/20, EU:C:2022:379, 68. pont).
- 126 Ezzel szemben az EUMSZ 102. cikknek nem célja sem annak megakadályozása, hogy a vállalkozások saját érdemeiknek köszönhetően egy vagy több piacon erőfölényt szerezzenek, sem annak biztosítása, hogy az ilyen helyzetben lévő vállalkozásoknál kevésbé hatékony versenytárs vállalkozások a piacon maradjanak (lásd ebben az értelemben: 2012. március 27-i Post Danmark ítélet, C-209/10, EU:C:2012:172, 21. pont; 2017. szeptember 6-i Intel kontra Bizottság ítélet, C-413/14 P, EU:C:2017:632, 133. pont; 2022. május 12-i Servizio Elettrico Nazionale és társai ítélet, C-377/20, EU:C:2022:379, 73. pont).
- 127 Éppen ellenkezőleg, az érdemeken alapuló verseny *per definitionem* a kevésbé hatékony, tehát a fogyasztók számára az ár, a termelés, a választék, a minőség vagy az innováció tekintetében kevésbé vonzó versenytársak eltűnéséhez vagy háttérbe szorulásához vezethet (lásd ebben az értelemben: 2012. március 27-i Post Danmark ítélet, C-209/10, EU:C:2012:172, 22. pont; 2017. szeptember 6-i Intel kontra Bizottság ítélet, C-413/14 P, EU:C:2017:632, 134. pont; 2022. május 12-i Servizio Elettrico Nazionale és társai ítélet, C-377/20, EU:C:2022:379, 45. pont).
- 128 *A fortiori*, miközben az erőfölényben lévő vállalkozásokra különös felelősséget ró, hogy magatartásukkal ne sértsék a belső piacon a hatékony és torzulásmentes versenyt, az EUMSZ 102. cikk nem magát az erőfölény meglétét, hanem csak az azzal való visszaélést szankcionálja (lásd ebben az értelemben: 2012. március 27-i Post Danmark ítélet, C-209/10, EU:C:2012:172, 23. pont; 2012. december 6-i AstraZeneca kontra Bizottság ítélet, C-457/10 P, EU:C:2012:770, 188. pont).

b) Az erőfölénnyel való visszaélés fennállásának meghatározásáról

- 129 Annak megállapításához, hogy valamely adott esetben egy magatartás „erőfölénnyel való visszaélésnek” minősül-e, főszabály szerint azt kell bizonyítani, hogy a magatartás a vállalkozások közötti érdemeken alapuló versenyre irányadó eszközöktől eltérő eszközök alkalmazásával ténylegesen vagy potenciálisan korlátozza a versenyt azáltal, hogy kizárja az érintett piacról vagy piacokról az ugyanolyan hatékony versenytárs vállalkozásokat (lásd ebben az értelemben: 2012. március 27-i Post Danmark ítélet, C-209/10, EU:C:2012:172, 25. pont), vagy akadályozza azok növekedését e piacokon, figyelembe véve, hogy ez utóbbiak egyaránt lehetnek azok a piacok, ahol erőfölénnyel rendelkeznek, és azok a kapcsolódó vagy szomszédos piacok, amelyeken az említett magatartás tényleges vagy potenciális hatásait kifejtheti (lásd ebben az értelemben: 1996. november 14-i Tetra Pak kontra Bizottság ítélet, C-333/94 P, EU:C:1996:436, 25–27. pont; 2011. február 17-i TeliaSonera Sverige ítélet, C-52/09, EU:C:2011:83, 84–86. pont; 2022. május 12-i Servizio Elettrico Nazionale és társai ítélet, C-377/20, EU:C:2022:379, 76. pont).

- 130 Ezt a bizonyítást, amely az adott ügy tárgyát képező magatartás típusától függően különböző elemzési sémák alkalmazásával járhat, mindenképpen az összes releváns ténybeli körülmény értékelésével kell elvégezni (lásd ebben az értelemben: 2012. április 19-i Tomra Systems és társai kontra Bizottság ítélet, C-549/10 P, EU:C:2012:221, 18. pont; 2023. január 19-i Unilever Italia Mkt. Operations, C-680/20, EU:C:2023:33, 40. pont), függetlenül attól, hogy ezek magával a magatartással, a szóban forgó piaccal vagy piacokkal, illetve a verseny működésének módjával kapcsolatosak-e ezen a piacon vagy ezeken a piacokon. Ezen túlmenően az említett bizonyítás során pontos és konkrét elemzések és bizonyítékok alapján arra kell törekedni, hogy az említett magatartás legalábbis alkalmas arra, hogy kizorító hatást fejtsen ki (lásd ebben az értelemben: 2023. január 19-i Unilever Italia Mkt. Operations ítélet, C-680/20, EU:C:2023:33, 42., 51. és 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 131 Az olyan magatartás mellett, amelynek tényleges vagy potenciális hatása az érdemeken alapuló verseny korlátozása az ugyanolyan hatékony versenytársaknak az érintett piacról vagy piacokról való kizorításával, a magatartás akkor is „erőfölennyel való visszaélésnek” minősíthető, ha bizonyítható, hogy annak tényleges vagy potenciális hatása, vagy akár célja is az, hogy belépési korlátok létrehozásával, piaclezárási intézkedésekkel vagy más, az érdemeken alapuló versenyre irányadó eszközöktől eltérő eszközökkel egy korábbi szakaszban megakadályozza, hogy a potenciálisan versenytárs vállalkozások beléphessenek az adott piacra vagy piacokra, és ezáltal a termelésnek, az alternatív termékek vagy szolgáltatások kifejlesztésének vagy akár az innovációnak a korlátozása révén a fogyasztók rovására megakadályozza a verseny növekedését ezeken a piacokon (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 154–157. pont).
- 132 Következésképpen, noha önmagában nem tilos, hogy egy tagállam valamely piacon törvénnyel vagy rendelettel kizárólagos vagy különleges jogokat ruházzon egy vállalkozásra, ez a helyzet nem lehet alkalmas arra, hogy ez a vállalkozás visszaélhessen az ebből eredő erőfölennyel, például úgy, hogy a szóban forgó jogokat oly módon gyakorolja, hogy megakadályozza a potenciálisan versenytárs vállalkozások belépését az érintett piacra vagy a kapcsolódó vagy szomszédos piacokra (lásd ebben az értelemben: 1991. december 10-i Merci convenzionali porto di Genova ítélet, C-179/90, EU:C:1991:464, 14. pont; 1991. december 13-i GB-Inno-BM ítélet, C-18/88, EU:C:1991:474, 17–19. és 24. pont). Ez a követelmény még inkább vonatkozik arra az esetre, ha az ilyen jogok az említett vállalkozásra annak meghatározására vonatkozó jogkört ruháznak, hogy engedélyezik-e, és ha igen, milyen feltételek mellett, más vállalkozásoknak a gazdasági tevékenységük folytatását (lásd ebben az értelemben: 2008. július 1-jei MOTOE-ítélet, C-49/07, EU:C:2008:376, 38. és 51. pont).
- 133 A belső piaci verseny fenntartása vagy torzulásmentes fejlődése ugyanis csak akkor garantálható, ha biztosítva van a vállalkozások közötti esélyegyenlőség. Márpedig, ha egy adott gazdasági tevékenységet folytató vállalkozásra olyan jogkört ruháznak, amely alapján *de jure* vagy akár *de facto* meghatározhatja, hogy mely más vállalkozások jogosultak e tevékenység folytatására, továbbá meghatározhatja e tevékenység végzésének feltételeit is, ez összeférhetlenségi helyzetet teremt számára, és egyértelmű előnyhöz juttatja versenytársaival szemben, lehetővé téve egyrészt, hogy megakadályozza, hogy a versenytársai az érintett piacra beléphessenek, másrészt, hogy a saját tevékenységét előnyben részesítse (lásd ebben az értelemben: 1991. december 13-i GB-Inno-BM ítélet, C-18/88, EU:C:1991:474, 25. pont; 1998. február 12-i Raso és társai ítélet, C-163/96, EU:C:1998:54, 28. és 29. pont; 2008. július 1-jei MOTOE-ítélet, C-49/07, EU:C:2008:376, 51. és 52. pont), valamint ily módon a termelés, az alternatív termékek vagy szolgáltatások kifejlesztésének vagy akár az innovációnak a korlátozásával megakadályozza az érdemeken alapuló verseny fejlődését a fogyasztók rovására.

- 134 Következésképpen az érintett vállalkozásra ilyen jogkört ruházó kizárólagos vagy különleges jogok biztosításának vagy az érintett piacokon fennálló hasonló helyzetnek olyan korlátozásokkal, kötelezettségekkel és ellenőrzéssel kell kiegészülnie, amelyek alkalmasak arra, hogy kizárják érintett vállalkozás erőfölénnyel való visszaélésének kockázatát annak érdekében, hogy az önmagában ne sértse az EUMSZ 102. cikket, összefüggésben értelmezve az EUMSZ 106. cikkel (lásd ebben az értelemben: 2008. július 1-jei MOTOE-ítélet, C-49/07, EU:C:2008:376, 53. pont).
- 135 Konkrétabban, ha az érintett vállalkozás olyan jogkörrel rendelkezik, amely lehetővé teszi, hogy meghatározza azokat a feltételeket, amelyek mellett a potenciálisan versenytárs vállalkozások beléphetnek a piacra, vagy hogy az ilyen belépésre vonatkozó előzetes engedélyt megadó vagy megtagadó határozat útján eseti alapon döntsön e kérdésben, e jogkört átlátható, világos és pontos érdemi kritériumoknak kell szabályozniuk, hogy az ne sértse – már önmagában a fennállásának tényével – az EUMSZ 106. cikkel együttesen értelmezett EUMSZ 102. cikket (lásd analógia útján: 2013. február 28-i Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas ítélet, C-1/12, EU:C:2013:127, 84–86., 90., 91. és 99. pont), és hogy megakadályozzák annak önkényes alkalmazását. E kritériumoknak alkalmasnak kell lenniük az ilyen jogkör hátrányos megkülönböztetéstől mentes gyakorlásának biztosítására és a tényleges ellenőrzés lehetővé tételére (lásd ebben az értelemben: 2013. február 28-i Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas ítélet, C-1/12, EU:C:2013:127, 99. pont).
- 136 Ezenfelül a szóban forgó hatáskört átlátható és megkülönböztetéstől mentes eljárási szabályoknak kell szabályozniuk, különösen az előzetes engedély iránti kérelem benyújtására és az arról szóló határozat elfogadására vonatkozó határidőkre vonatkozóan. Erre tekintettel a megállapított határidők nem lehetnek hátrányosak a potenciális versenytársak számára, így nem akadályozhatják meg őket a tényleges piacra lépésben (lásd analógia útján: 2013. február 28-i Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas ítélet, C-1/12, EU:C:2013:127, 86. és 92. pont), és végeredményben nem korlátozhatják a termelést, az alternatív termékek vagy szolgáltatások fejlesztését és az innovációt.
- 137 A jelen ítélet előző három pontjában felidézettekkel azonos követelmények különösen akkor válnak szükségessé, ha egy erőfölényben lévő vállalkozás önálló magatartása révén – és nem valamely tagállam által biztosított kizárólagos vagy különleges jogok következtében – kerül olyan helyzetbe, hogy megakadályozhatja a potenciálisan versengő vállalkozások belépését egy adott piacra (lásd ebben az értelemben: 1991. december 13-i GB-Inno-BM ítélet, C-18/88, EU:C:1991:474, 20. pont). Ez akkor fordulhat elő, ha e vállalkozás olyan szabályozási, ellenőrzési és szankcionálási jogkörrel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára e belépés engedélyezését vagy ellenőrzését, tehát más eszközökkel rendelkezik, mint amelyeket a vállalkozások általában igénybe vehetnek, és amelyek a vállalkozások közötti, érdemeken alapuló versenyt jellemzik.
- 138 Következésképpen az ilyen jogkörnek is olyan korlátokkal, kötelezettségekkel és ellenőrzéssel kell kiegészülnie, amelyek kizárják az erőfölénnyel való visszaélés kockázatát, az EUMSZ 102. cikk megsértésének elkerülése érdekében.

c) A klubok közötti labdarúgóversenyek előzetes engedélyezésére, valamint a klubok és sportolók e versenyeken való részvételére vonatkozó szabályok erőfölénnyel való visszaélésnek való minősítéséről

- 139 A jelen esetben a kérdést előterjesztő bíróság megállapításaiból kitűnik, hogy a FIFA és az UEFA egyaránt folytat nemzetközi labdarúgóversenyek szervezésével és értékesítésével, valamint az e versenyekhez kapcsolódó különböző jogok hasznosításával kapcsolatos gazdasági tevékenységet. E két szövetség tehát ebből a szempontból vállalkozásnak minősül. Emellett az érintett piacon mindketten erőfölénnyel, sőt monopóliummal rendelkeznek.
- 140 Továbbá az előzetes döntéshozatal iránti kérelem megállapításaiból az következik, hogy a FIFA és az UEFA által szövetséggént, valamint az általuk magukra ruházott szabályozási és ellenőrzési jogkörök alapján elfogadott alapszabályok tartalmazzák azokat a szabályokat, amelyekkel kapcsolatban e bíróság a Bírósághoz fordult, és hogy ezek a két szervezetre nemcsak azt a jogkört ruházzák, hogy engedélyezzék egy harmadik vállalkozás által az Európai Unió területén új, klubok közötti labdarúgóverseny létrehozását és szervezését, hanem azt is, hogy szankciók terhe mellett szabályozzák a hivatásos labdarúgóklubok és játékosok ilyen versenyben való részvételét.
- 141 Végül a kérdést előterjesztő bíróság megállapításai szerint e különböző jogkörökre nem vonatkoznak sem érdemi kritériumok, sem pedig eljárási szabályok, amelyek alkalmasak az átlátható, objektív és hátrányos megkülönböztetéstől mentes jellegük biztosítására.
- 142 E tekintetben a jelen ítélet 75. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy a valamely sportágért felelős szövetségek, mint a FIFA és az UEFA, nemcsak általánosságban az e sportág – jelen esetben a hivatásos labdarúgás – nemzetközi versenyének szervezésére és lebonyolítására vonatkozó szabályokat fogadhatnak el, alkalmazhatnak és érvényesíthetnek, hanem konkrétan azok előzetes engedélyezésére, valamint a hivatásos labdarúgóklubok és játékosok részvételére vonatkozó szabályokat is.
- 143 Ezt a sportágat, amely az Unióban nemcsak társadalmi és kulturális szempontból (lásd ebben az értelemben: 1995. december 15-i Bosman ítélet, C-415/93, EU:C:1995:463, 106. pont; 2010. március 16-i Olympique Lyonnais ítélet, C-325/08, EU:C:2010:143, 40. pont), hanem a média szempontjából is kiemelkedő jelentőséggel bír, többek között az jellemzi, hogy számos európai és nemzeti szintű versenynek biztosít teret, amelyben nagyszámú klub és játékos vehet részt. Ezen túlmenően – bizonyos más sportágakhoz hasonlóan – az is jellemző rá, hogy a versenyeken való részvétel olyan csapatok számára van fenntartva, amelyek meghatározott sporteredményeket értek el (lásd ebben az értelemben: 1995. december 15-i Bosman ítélet, C-415/93, EU:C:1995:463, 132. pont), mivel az említett versenyek lebonyolítása a csapatok összecsapásán és fokozatos kiesésén alapul. Ennek eredményeképpen a verseny alapvetően a sportban elért eredményeken alapul, és ez csak akkor garantálható, ha az összes résztvevő csapat közötti összecsapásra homogén szabályozási és technikai feltételek mellett kerül sor, biztosítva ezzel az esélyegyenlőséget.
- 144 E különböző sajátosságok alapján megállapítható, hogy jogszerű olyan közös szabályok alá vonni a nemzetközi hivatásos labdarúgóversenyek szervezését és lebonyolítását, amelyek célja, hogy biztosítsák e versenyek homogenitását és összehangoltságát egy átfogó versenynaptáron belül, és tágabb értelemben véve, hogy megfelelő és hatékony módon elősegítsék az esélyegyenlőségen és az eredményeken alapuló sportversenyek lebonyolítását. Ezen túlmenően jogszerű e közös

szabályoknak való megfelelést olyan szabályokkal biztosítani, mint amelyeket a FIFA és az UEFA vezetett be az ilyen versenyek előzetes engedélyezésére, valamint a klubok és a játékosok részvételére vonatkozóan.

- 145 Mivel tehát az ilyen előzetes engedélyezési és részvételi szabályok a hivatásos labdarúgás és az e sportág üzésével kapcsolatos gazdasági tevékenységek sajátos összefüggésében jogszerűek, sem elfogadásuk, sem alkalmazásuk nem minősíthető főszabály szerint és általánosságban „erőfölénnyel való visszaélésnek” (lásd analógia útján a szolgáltatásnyújtás szabadságának korlátozását illetően: 2000. április 11-i Deliège ítélet, C-51/96 és C-191/97, EU:C:2000:199, 64. pont).
- 146 Ugyanez vonatkozik az e szabályok kiegészítéseként bevezetett szankciókra is, mivel az ilyen szankciók főszabály szerint jogszerűek az említett szabályok tényleges érvényesülésének biztosítása érdekében (lásd ebben az értelemben: 2006. július 18-i Meca-Medina és Majcen kontra Bizottság ítélet, C-519/04 P, EU:C:2006:492, 44. pont).
- 147 Ezzel szemben a hivatásos labdarúgás egyetlen sajátossága alapján sem lehet jogszerűnek tekinteni az olyan előzetes engedélyezési és részvételi szabályok elfogadását, és még kevésbé azok alkalmazását, amelyek főszabály szerint nem egészülnek ki olyan korlátokkal, kötelezettségekkel és ellenőrzéssel, amelyek alkalmasak volnának az erőfölénnyel való visszaélés kockázatának kizárására, és amelyekre, közelebbről, nem vonatkoznak olyan érdemi kritériumok és eljárási szabályok, amelyek alkalmasak volnának az átlátható, objektív, pontos és hátrányos megkülönböztetéstől mentes jellegük biztosítására, noha az alkalmazásukra köteles szervezetnek jogkört biztosítottak bármilyen versenytárs vállalkozás piacra való belépésének megakadályozására. Az ilyen szabályokat az EUMSZ 102. cikkbe ütközőnek kell tekinteni, amint az a jelen ítélet 134–138. pontjából következik.
- 148 Hasonlóképpen, az e szabályokat kiegészítő szankciók átlátható, objektív, pontos, hátrányos megkülönböztetéstől mentes és arányos jellegét biztosító lényeges kritériumok és eljárási szabályok hiányában az ilyen szankciókat természetüknél fogva az EUMSZ 102. cikkbe ütközőnek kell tekinteni, mivel diszkrecionális jellegűek. Az ilyen helyzet lehetetlenné teszi annak átlátható és objektív vizsgálatát, hogy ezek egyedi esetekben történő alkalmazása indokolt és arányos-e az érintett nemzetközi klubok közötti versenyre vonatkozó projekt konkrét jellemzőinek fényében.
- 149 E tekintetben nincs jelentősége annak a körülménynek, hogy a FIFA és az UEFA nem rendelkezik törvényes monopóliummal, és hogy a versenytárs vállalkozások elméletileg új versenyeket hozhatnak létre, amelyekre nem vonatkoznak az e két szövetség által elfogadott és alkalmazott szabályok. Amint az ugyanis a kérdést előterjesztő bíróság megállapításaiból kitűnik, a FIFA és az UEFA erőfölénye a nemzetközi klubok közötti labdarúgóversenyek szervezésének és értékesítésének piacán olyan mértékű, hogy az ökoszisztémájukon kívül jelenleg gyakorlatilag lehetetlen életképes versenyt létrehozni, tekintettel arra az ellenőrzésre, amelyet közvetlenül vagy a tagságukban lévő nemzeti labdarúgó-szövetségeken keresztül gyakorolnak a klubok, a játékosok és más típusú versenyek, például a nemzeti szinten szervezett versenyek felett.
- 150 A jelen esetben azonban a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy az alapügyben szóban forgó szabályokat az EUMSZ 102. cikk alapján minősítse, az általa szükségesnek ítélt további vizsgálatokat követően.

- 151 Ezt szem előtt tartva kell tisztázni, hogy annak megállapíthatóságához, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a sportversenyek előzetes engedélyezésére és a sportversenyeken való részvételre vonatkozó szabályokra átlátható, objektív és pontos érdemi kritériumok, valamint átlátható és hátrányos megkülönböztetéstől mentes eljárási szabályok vonatkoznak, amelyek nem akadályozzák a piacra való tényleges belépést, különösen az szükséges, hogy ezeket a kritériumokat és szabályokat hozzáférhető formában, az említett szabályok alkalmazását megelőzően állapítsák meg. Továbbá ahhoz, hogy az említett kritériumok és szabályok hátrányos megkülönböztetéstől mentesnek minősüljenek, szükséges – különösen tekintettel arra, hogy az olyan szervezetek, mint a FIFA és az UEFA, maguk is különböző gazdasági tevékenységet folytatnak az előzetes engedélyezésre és részvételre vonatkozó szabályaik által érintett piacon –, hogy ugyanezek a kritériumok és szabályok a harmadik fél versenyének szervezését és értékesítését, valamint a klubok és a játékosok ezeken való részvételét ne vessék alá olyan követelményeknek, amelyek vagy eltérnek a döntéshozó szerv által szervezett és értékesített versenyekre vonatkozó követelményektől, vagy pedig azonosak vagy hasonlóak ugyan, de a gyakorlatban nem vagy túlságosan nehezen teljesíthetők egy olyan vállalkozás által, amelynek nincs a szövetséggel azonos jogállása vagy jogköre, és amely ezért más helyzetben van, mint az említett szerv. Végül, annak biztosítása érdekében, hogy az előzetes engedélyezésre és részvételre vonatkozó szabályokat kiegészítő, az alapügyben szóban forgóhoz hasonló szankciók ne legyenek diszkrecionálisak, azokra olyan kritériumoknak kell irányadónak lenniük, amelyek nemcsak átláthatóak, objektívek, pontosak és hátrányos megkülönböztetéstől mentesek, hanem azt is biztosítaniuk kell, hogy e szankciók minden egyes konkrét esetben az arányosság elvének megfelelően kerülnek meghatározásra, különös tekintettel a megállapított jogsértés jellegére, időtartamára és súlyosságára.
- 152 A fentiekre tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 102. cikket úgy kell értelmezni, hogy a nemzetközi és európai szintű labdarúgásért felelős, a versenyek szervezésével párhuzamosan különböző gazdasági tevékenységeket folytató szövetségek részéről erőfölénnyel való visszaélésnek minősül, ha olyan szabályokat fogadnak el és alkalmaznak, amelyek előzetes engedélyükhöz kötik egy új, klubok közötti labdarúgóverseny harmadik vállalkozás általi létrehozását az Unió területén, és szankciók terhe mellett ellenőrzik a hivatásos labdarúgóklubok és a játékosok ilyen versenyben való részvételét, anélkül hogy e különböző jogkörökre olyan érdemi kritériumok és eljárási szabályok vonatkoznának, amelyek alkalmasak az átlátható, objektív, hátrányos megkülönböztetéstől mentes és arányos jellegük biztosítására.

2. Az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének a klubok közötti labdarúgóversenyek előzetes engedélyezésére, valamint a klubok és sportolók e versenyeken való részvételére vonatkozó szabályok fennállása esetén történő értelmezésére vonatkozó, második kérdéstről

- 153 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését, hogy a vállalkozások társulása által hozott, a verseny megakadályozását célzó vagy eredményező döntésnek minősül-e, ha a világ- és európai szintű labdarúgásért felelős, a versenyek szervezésével párhuzamosan különböző gazdasági tevékenységeket folytató szövetségek, közvetlenül vagy a tagságukban lévő nemzeti labdarúgó-szövetségeken keresztül olyan szabályokat fogadnak el és alkalmaznak, amelyek előzetes engedélyükhöz kötik egy új, klubok közötti labdarúgóverseny harmadik vállalkozás általi létrehozását az Unió területén, anélkül hogy e jogkörre olyan érdemi kritériumok és eljárási szabályok vonatkoznának, amelyek alkalmasak az átlátható, objektív és hátrányos megkülönböztetéstől mentes jellegük biztosítására.

154 Mindemellett az előzetes döntéshozatalra utaló határozatnak az e kérdés alapjául szolgáló megállapításaira tekintettel és a jelen ítélet 121. pontjában kifejtettekkel azonos okokból meg kell állapítani, hogy az említett kérdéssel a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a vállalkozások társulása által hozott, a verseny megakadályozását célzó vagy eredményező döntésnek minősül-e, ha a világ- és európai szintű labdarúgásért felelős, a versenyek szervezésével párhuzamosan különböző gazdasági tevékenységeket folytató szövetségek, közvetlenül vagy a tagságukban lévő nemzeti labdarúgó-szövetségeken keresztül olyan szabályokat fogadnak el és alkalmaznak, amelyek előzetes engedélyükhöz kötik egy új, klubok közötti labdarúgóverseny harmadik vállalkozás általi létrehozását az Unió területén, és szankciók terhe mellett ellenőrzik a hivatásos labdarúgóklubok és a játékosok ilyen versenyben való részvételét, anélkül hogy e jogkörökre olyan érdemi kritériumok és eljárási szabályok vonatkoznának, amelyek alkalmasak az átlátható, objektív, hátrányos megkülönböztetéstől mentes és arányos jellegük biztosítására.

a) Az olyan magatartás fogalmáról, amelynek „célja” vagy „hatása” a verseny megsértése, és az ilyen magatartás fennállásának meghatározásáról

155 Elsősorban, az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése szerint a belső piaccal összeegyeztethetetlen és tilos minden olyan vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés és összehangolt magatartás, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelynek célja vagy hatása a belső piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása.

156 A jelen esetben, amint az a kérdés szövegéből következik, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében kizárólag azt kérdezi a Bíróságtól, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a vállalkozások társulásainak az általa hivatkozott FIFA- és UEFA-szabályokban rögzítettekhez hasonló döntéseinek „célja vagy hatása” a verseny „megakadályozása”.

157 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat mindazonáltal egyértelművé teszi azokat az okokat is, amelyek miatt e bíróság úgy ítéli meg, hogy a vállalkozások társulásainak e döntései emellett hatással lehetnek a tagállamok közötti kereskedelemre.

158 Másodsorban, ahhoz, hogy egy adott esetben megállapítható legyen, hogy valamely megállapodás, vállalkozások társulása által hozott döntés vagy összehangolt magatartás az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom hatálya alá tartozik, e rendelkezés szövege szerint vagy azt kell bizonyítani, hogy a magatartás célja a verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, vagy pedig azt, hogy a magatartásnak ilyen hatása van (lásd ebben az értelemben: 1966. június 30-i LTM-ítélet, 56/65, EU:C:1966:38, 359. o.; 2023. június 29-i Super Bock Bebidas ítélet, C-211/22, EU:C:2023:529, 31. pont).

159 Ennek érdekében először is a szóban forgó magatartás célját kell megvizsgálni. Amennyiben egy ilyen vizsgálat eredményeként megállapítást nyer, hogy a magatartásnak versenyellenes célja van, nem szükséges megvizsgálni a versenyre gyakorolt hatását. Csak abban az esetben kell tehát második lépésben e hatás vizsgálatát elvégezni, ha az említett magatartás versenyellenes célját nem lehet megállapítani (lásd ebben az értelemben: 1966. június 30-i LTM-ítélet, 56/65, EU:C:1966:38, 359. o.; 2015. november 26-i Maxima Latvija ítélet, C-345/14, EU:C:2015:784, 16. és 17. pont).

160 Az elvégzendő vizsgálat különbözik attól függően, hogy a szóban forgó magatartásnak a „célja” vagy a „hatása” a verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, mivel e két fogalomra külön jogi és bizonyítási rendszer vonatkozik (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 63. pont).

1) Az olyan magatartás fennállásának meghatározásáról, amelynek „célja” a verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása

161 Amint az a Bíróságnak különösen a 2018. január 23-i F. Hoffmann-La Roche és társai ítéletben (C-179/16, EU:C:2018:25, 78. pont) és a 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítéletben (C-307/18, EU:C:2020:52, 67. pont) összefoglalt állandó ítélkezési gyakorlatából következik, a versenyellenes „cél” fogalmát, noha – amint az a jelen ítélet 158. és 159. pontjából következik – nem képez kivételt a versenyellenes „hatás” fogalma alól, szigorúan kell értelmezni.

162 Ezt a fogalmat tehát úgy kell értelmezni, hogy az kizárólag a vállalkozások közötti egyeztetés bizonyos típusaira vonatkozik, amelyek a verseny tekintetében elegendő károssági fokot mutatnak ahhoz, hogy úgy lehessen tekinteni, hogy hatásuk vizsgálata nem szükséges. A vállalkozások közötti egyeztetés bizonyos formái ugyanis jellegüknél fogva úgy tekinthetők, hogy károsak a rendes verseny megfelelő működésére (lásd ebben az értelemben: 1966. június 30-i LTM-ítélet, 56/65, EU:C:1966:38, 359. o.; 2018. január 23-i F. Hoffmann-La Roche és társai ítélet, C-179/16, EU:C:2018:25, 78. pont; 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 67. pont).

163 Az ilyennek tekintendő magatartástípusok közé tartoznak mindenekelőtt bizonyos, a versenyre különösen káros összejátszásra irányuló magatartások, mint például az árak rögzítéséhez, a termelési kapacitások korlátozásához vagy a vevőkör felosztásához vezető horizontális kartellek. Az ilyen típusú magatartás ugyanis az árak emelkedéséhez vagy a termelés és ezáltal a kínálat csökkenéséhez vezethet, így az erőforrások helytelen felhasználását eredményezi az üzleti felhasználók és a fogyasztók rovására (lásd ebben az értelemben: 2008. november 20-i Beef Industry Development Society és Barry Brothers ítélet, C-209/07, EU:C:2008:643, 17. és 33. pont; 2014. szeptember 11-i CB kontra Bizottság ítélet, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 51. pont; 2015. július 16-i ING Pensii ítélet, C-172/14, EU:C:2015:484, 32. pont).

164 Bizonyos esetekben más típusú magatartásformák – anélkül, hogy szükségszerűen ugyanolyan károsak lennének a versenyre – szintén versenyellenes célúnak tekinthetők. Ez különösen vonatkozik a kartelleken kívüli horizontális megállapodások bizonyos típusaira, például a versenytárs vállalkozások piacról való kizárásához vezető megállapodásokra (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 76., 77., 83–87. és 101. pont; 2021. március 25-i Lundbeck kontra Bizottság ítélet, C-591/16 P, EU:C:2021:243, 113. és 114. pont), vagy a vállalkozások társulásai által hozott bizonyos típusú döntésekre (lásd ebben az értelemben: 1987. január 27-i Verband der Sachversicherer kontra Bizottság ítélet, 45/85, EU:C:1987:34, 41. pont).

165 Annak meghatározásához, hogy adott esetben egy megállapodás, vállalkozások társulása által hozott döntés vagy összehangolt magatartás a jellegénél fogva elegendő károssági fokot mutat-e a verseny tekintetében annak megállapíthatóságához, hogy annak célja a verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, először is meg kell vizsgálni a szóban forgó megállapodás, döntés vagy magatartás lényegét, másodsor az azt körülvevő gazdasági és jogi környezetet, és harmadszor az

általára elérni kívánt célokat (lásd ebben az értelemben: 2014. szeptember 11-i CB kontra Bizottság ítélet, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 53. pont; 2018. január 23-i F. Hoffmann-La Roche és társai ítélet, C-179/16, EU:C:2018:25, 79. pont).

- 166 E tekintetben mindenekelőtt a szóban forgó magatartás gazdasági és jogi környezetét illetően figyelembe kell venni az érintett termékek vagy szolgáltatások jellegét és a szóban forgó ágazatok vagy piacok szerkezetét és működését meghatározó tényleges feltételek (2014. szeptember 11-i CB kontra Bizottság ítélet, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 53. pont; 2018. január 23-i F. Hoffmann-La Roche és társai ítélet, C-179/16, EU:C:2018:25, 80. pont). Ezzel szemben semmiképpen sem szükséges vizsgálni, még kevésbé bizonyítani e magatartásnak a versenyre gyakorolt tényleges vagy potenciális, negatív vagy pozitív hatásait, amint az a jelen ítélet 158. és 159. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból következik.
- 167 Továbbá a szóban forgó magatartás céljait illetően meg kell határozni azokat az objektív célokat, amelyeket e magatartás a verseny tekintetében el kíván érni. Ezzel szemben az a tény, hogy az érintett vállalkozások a verseny megakadályozására, korlátozására vagy torzítására irányuló szubjektív szándék nélkül jártak el, valamint az a tény, hogy bizonyos jogszerű célokat követtek, nem irányadó az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazása szempontjából (lásd ebben az értelemben: 2006. április 6-i General Motors kontra Bizottság ítélet, C-551/03 P, EU:C:2006:229, 64. és 77. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2008. november 20-i Beef Industry Development Society és Barry Brothers ítélet, C-209/07, EU:C:2008:643, 21. pont).
- 168 Végül a jelen ítélet előző három pontjában említett valamennyi tényező figyelembevételének mindenképpen fel kell tárnia azokat a pontos okokat, amelyek miatt a szóban forgó magatartás a verseny tekintetében elegendő károssági fokot mutat ahhoz, hogy a verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célzó magatartás megállapítását megalapozza (lásd ebben az értelemben: 2014. szeptember 11-i CB kontra Bizottság ítélet, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 69. pont).

2) A versenyt akadályozó, korlátozó vagy torzító „hatású” magatartás fennállásának meghatározásáról

- 169 A versenyellenes „hatással” rendelkező magatartás fogalma minden olyan magatartást magában foglal, amely nem tekinthető versenyellenes „célúnak”, ha bizonyítást nyer, hogy annak tényleges vagy potenciális hatása a verseny jelentős mértékű megakadályozása, korlátozása vagy torzítása (lásd ebben az értelemben: 1998. május 28-i Deere kontra Bizottság ítélet, C-7/95 P, EU:C:1998:256, 77. pont; 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 117. pont).
- 170 E célból a versenyt abban a tényleges környezetben kell vizsgálni, amelyben az a szóban forgó megállapodás, vállalkozások társulása által hozott döntés vagy összehangolt magatartás nélkül fennállna (1966. június 30-i LTM-ítélet, 56/65, EU:C:1966:38, 360. o.; 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 118. pont), meghatározva azt a piacot vagy azokat a piacokat, amelyeken ez a magatartás hatásokat válthat ki, majd meghatározva ezeket a tényleges vagy potenciális hatásokat. E vizsgálat maga is magában foglalja az összes releváns körülmény figyelembevételét.

b) A klubok közötti labdarúgóversenyek előzetes engedélyezésére, valamint a klubok és sportolók e versenyeken való részvételére vonatkozó szabályok vállalkozások társulása által hozott olyan döntésnek való minősítéséről, amelynek „célja” a verseny korlátozása

- 171 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozat megállapításaiból először is az következik, hogy a FIFA és az UEFA szabályai, amelyekkel kapcsolatban a kérdést előterjesztő bíróság a Bírósághoz fordul, nemcsak arra biztosítanak jogkört e két szervezetnek, hogy engedélyezze az Európai Unió területén bármely labdarúgóverseny – és így különösen bármely harmadik vállalkozás által tervezett új, klubok közötti labdarúgóverseny – létrehozását és megszervezését, hanem arra is, hogy szankcionálási jogosultság birtokában ellenőrizze a hivatásos labdarúgóklubok és játékosok ilyen versenyen való részvételét.
- 172 Ami közelebbről a FIFA szabályainak tartalmát illeti, az előzetes döntéshozatalra utaló határozat megállapításaiból kitűnik, hogy azok először is előírják, hogy nemzetközi liga vagy klubok, illetve ligák más hasonló csoportja nem hozható létre a FIFA és azon nemzeti labdarúgó-szövetség vagy szövetségek hozzájárulása nélkül, amelyeknek e klubok vagy ligák tagjai. Másodsor, semmilyen mérkőzésre vagy versenyre nem kerülhet sor a FIFA, az UEFA és az érintett szövetség vagy szövetségek előzetes engedélye nélkül. Harmadszor, a FIFA- vagy az UEFA-tagsággal rendelkező nemzeti labdarúgó-szövetséghez tartozó játékos vagy csapat a FIFA jóváhagyása nélkül nem játszhat mérkőzést, illetve nem léphet sportkapcsolatba egy másik, a FIFA-hoz nem tartozó játékosal vagy csapattal. Negyedszer, a FIFA-tagsággal rendelkező nemzeti labdarúgó-szövetséghez tartozó szövetségek, ligák vagy klubok csak kivételes esetben, a FIFA, az UEFA és a két szóban forgó szövetség engedélyével csatlakozhatnak egy másik tagszövetséghez vagy vehetnek részt annak illetékességi területén rendezett versenyeken.
- 173 Ami az UEFA szabályait illeti, az előzetes döntéshozatalra utaló határozat szerint először is e szervezet önállóan dönt az illetékességi területén az UEFA-tagsággal rendelkező nemzeti labdarúgó-szövetségek vagy az utóbbiakhoz tartozó klubok részvételével megrendezésre kerülő nemzetközi versenyek szervezéséről és törléséről, a FIFA által szervezett versenyek kivételével. Másodsor, nem az UEFA által szervezett, de az UEFA illetékességi területén játszott nemzetközi mérkőzésekhez, versenyekhez vagy bajnokságokhoz a FIFA, az UEFA és/vagy az érintett tagszövetségek előzetes engedélye szükséges, a FIFA nemzetközi mérkőzésekre vonatkozó szabályzatának megfelelően. Harmadsor, az UEFA-tagsággal rendelkező különböző nemzeti labdarúgó-szövetségekhez közvetlenül vagy közvetve tartozó ligák vagy klubok között az UEFA engedélye nélkül nem hozható létre társulás vagy szövetség.
- 174 Ezenfelül a kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint az ily módon a FIFA-ra és az UEFA-ra ruházott hatáskörök egyikére sem vonatkoznak a jelen ítélet 151. pontjában említettekhez hasonló olyan érdemi kritériumok vagy eljárási szabályok, amelyek alkalmasak az átlátható, objektív és hátrányos megkülönböztetéstől mentes jellegük biztosítására.
- 175 Továbbá a jelen ítélet 142–149. pontjából az következik, hogy noha a nemzetközi labdarúgóversenyek sajátos jellege, valamint az e versenyek Unió területén való szervezése és értékesítése piacának szerkezetét és működését meghatározó tényleges feltételek lehetővé teszik, hogy a fent említettekhez hasonló előzetes engedélyezési szabályokat főszabály szerint jogszerűnek lehessen tekinteni, e kontextuális tényezők alapján ugyanakkor nem lehet jogszerűvé tenni az ilyen szabályok átlátható, objektív, pontos és hátrányos megkülönböztetéstől mentes jellegének biztosítására alkalmas érdemi kritériumok és eljárási szabályok hiányát.

- 176 Végül, még ha ezen előzetes engedélyezési szabályok elfogadását indokolhatják is bizonyos jogszerű célok – mint például a hivatásos labdarúgás alapjául szolgáló elvek, értékek és játékszabályok betartásának biztosítása – e szabályok értelmében az e két szervezet által egymással párhuzamosan, gazdasági tevékenységük keretében szervezett nemzetközi labdarúgóversenyeken kívül bármely más nemzetközi labdarúgóverseny szervezése és értékesítése az említett szabályokat – vállalkozások szövetségeként – elfogadó szervezetek előzetes engedélyezési és szankcionálási jogkörétől függ. Márpedig ezáltal ezek a szabályok az említett szervezeteket felruházzák azzal a jogkörrel, hogy engedélyezzék, ellenőrizzék vagy feltételekhez kössék bármely potenciálisan versenytárs vállalkozásnak az érintett piacra való belépését, és hogy meghatározzák mind az adott piacon lehetséges verseny szintjét, mind pedig azokat a feltételeket, amelyek mellett az ilyen verseny esetleg megvalósulhat. Ennek alapján az említett szabályok alkalmasak arra, hogy ha nem is zárnak ki a piacról minden – akár ugyanolyan hatékony – versenytárs vállalkozást, de a méretük vagy a tartalmuk tekintetében legalábbis korlátozzák az alternatív vagy új versenyek létrehozását és értékesítését. Ezenkívül így megfoszthatják a hivatásos labdarúgóklubokat és játékosokat attól a lehetőségtől, hogy részt vegyenek ezeken a versenyeken, holott például innovatív formátumot kínálhatnának, tiszteletben tartva a sportág alapjául szolgáló valamennyi alapelvet, értéket és játékszabályt. Ezek a szabályok végső soron megfoszthatják a nézőket és a televíziónézőket minden olyan esélytől, hogy felajánlják nekik az említett versenyeken való részvételnek vagy a versenyek közvetítési megtekintésének lehetőségét.
- 177 Egyébiránt, mivel a nemzetközi klubok közötti labdarúgóversenyek előzetes engedélyezésére vonatkozó szabályokat a hivatásos labdarúgóklubok és játékosok e versenyeken való részvételére, valamint az ilyen részvétel miatt kiszabható szankciókra vonatkozó szabályok egészítik ki, azt is hozzá kell tenni, hogy ezek a szabályok nyilvánvalóan alkalmasak a versenyellenes cél erősítésére, amely minden olyan előzetes engedélyezési mechanizmus velejárója, amelyhez nem társulnak olyan korlátok, kötelezettségek és ellenőrzés, amelyek az átlátható, objektív, pontos és hátrányos megkülönböztetéstől mentes jelleget garantálnák. Ezek a szabályok ugyanis erősítik az ilyen mechanizmusból eredő belépési korlátot, mivel megakadályozzák, hogy bármely, versenyt szervező potenciálisan versenytárs vállalkozás hatékonyan igénybe vehesse a piacon rendelkezésre álló erőforrásokat, nevezetesen a klubokat és a játékosokat, ez utóbbiak pedig, ha olyan versenyen vesznek részt, amely nem kapta meg a FIFA és az UEFA előzetes engedélyét, olyan szankciónak teszik ki magukat, amelyekre – amint arra a jelen ítélet 148. pontja rámutat – nem vonatkozik semmilyen érdemi kritérium vagy eljárási szabály, amely alkalmas volna az átlátható, objektív, pontos, hátrányos megkülönböztetéstől mentes és arányos jellegük biztosítására.
- 178 Ezen okok összességére tekintettel meg kell állapítani, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, előzetes engedélyezésre, részvételre és szankciókra vonatkozó szabályok – mivel azokra nem vonatkoznak a jelen ítélet 151. pontjában említettekhez hasonló olyan érdemi kritériumok és eljárási szabályok, amelyek alkalmasak e szabályok átlátható, objektív, pontos, hátrányos megkülönböztetéstől mentes és arányos jellegének biztosítására – a jellegüknél fogva elegendő károsági fokot mutatnak a verseny tekintetében, így azok célja a verseny megakadályozása. Következésképpen az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom hatálya alá tartoznak, és a tényleges vagy potenciális hatásaik vizsgálatára nincs is szükség.
- 179 A fenti megfontolások összességére tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a vállalkozások társulása által hozott, a verseny megakadályozását célzó döntésnek minősül, ha a világ- és európai szintű labdarúgásért felelős, a versenyek szervezésével párhuzamosan különböző gazdasági tevékenységeket folytató szövetségek, közvetlenül vagy a tagságukban lévő nemzeti labdarúgó-szövetségeken keresztül

olyan szabályokat fogadnak el és alkalmaznak, amelyek előzetes engedélyükhöz kötik egy új, klubok közötti labdarúgóverseny harmadik vállalkozás általi létrehozását az Unió területén, és szankciók terhe mellett ellenőrzik a hivatásos labdarúgóklubok és a játékosok ilyen versenyben való részvételét, anélkül hogy e különböző jogkörökre olyan érdemi kritériumok és eljárási szabályok vonatkoznának, amelyek alkalmasak az átlátható, objektív, hátrányos megkülönböztetéstől mentes és arányos jellegük biztosítására.

3. Az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének és az EUMSZ 102. cikknek a nem engedélyezett versenyeken részt vevő klubok és sportolók szankciókkal való fenyegetéséből álló magatartás esetén történő értelmezésére vonatkozó, harmadik kérdéstről

- 180 Harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését és az EUMSZ 102. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy vállalkozások társulása által hozott, versenyellenes döntésnek vagy erőfölénnyel való visszaélésnek minősül az, ha a FIFA-hoz és az UEFA-hoz hasonló szervezetek nyilvánosan bejelentik, hogy szankciókkal sújtanak minden olyan hivatásos labdarúgóklubot és minden olyan játékost, aki előzetes engedélyük nélkül vesz részt klubok közötti labdarúgóversenyen, ha ezeket a szankciókra nem vonatkoznak olyan érdemi kritériumok és eljárási szabályok, amelyek alkalmasak az átlátható, objektív, hátrányos megkülönböztetéstől mentes és arányos jellegük biztosítására.
- 181 Tekintettel az előző két kérdésre adott válaszokra, és különösen a jelen ítélet 148. és 177. pontjában foglalt megállapításokra, amelyekből az következik, hogy az ilyen nyilvános bejelentés az EUMSZ 102. cikket és az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését egyaránt sértő szabályok alkalmazását jelenti, és ezért az e két rendelkezés által előírt tilalmak hatálya alá is tartozik, nincs szükség a jelen kérdés önálló megválaszolására.

4. A versenyek előzetes engedélyezésére, valamint a klubok és sportolók e versenyeken való részvételére vonatkozó szabályok igazolásának lehetőségére vonatkozó, ötödik kérdéstről

- 182 Ötödik kérdésével – amelyet a negyedik kérdést megelőzően kell megvizsgálni, mivel az a FIFA és az UEFA ugyanazon szabályaira vonatkozik, mint amelyekre az első három kérdés irányul – a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdését és a Bíróságnak az EUMSZ 102. cikkre vonatkozó ítélkezési gyakorlatát úgy kell-e értelmezni, hogy azok a szabályok, amelyek értelmében a világ- és európai szintű labdarúgásért felelős, és ezzel párhuzamosan a versenyek szervezéséhez kapcsolódó különböző gazdasági tevékenységeket folytató szövetségek az Unió területén előzetes engedélyükhöz kötik a klubok közötti labdarúgóversenyek harmadik vállalkozás általi létrehozását, és szankciók terhe mellett ellenőrzik a hivatásos labdarúgóklubok és játékosok részvételét az ilyen versenyeken, mentességben részesülhetnek vagy igazoltnak tekinthetők.

a) Annak lehetőségéről, hogy bizonyos konkrét magatartásokat az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése és az EUMSZ 102. cikk hatálya alá nem tartozónak tekintsenek

- 183 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a vállalkozások közötti olyan megállapodás vagy vállalkozások társulásának olyan döntése, amely korlátozza az e megállapodásban részes vagy az e döntés betartására kötelezett vállalkozások cselekvési szabadságát, nem feltétlenül tartozik az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom hatálya alá. Annak a gazdasági és jogi környezetnek a vizsgálata, amelyben e megállapodások és döntések

némelyike létrejött, ahhoz a következtetéshez vezethet, hogy először is, azokat egy vagy több olyan közérdekű, jogszerű cél követése indokolja, amely önmagában nem versenyellenes, másodsor, hogy az e célok eléréséhez igénybe vett konkrét eszközök e cél eléréséhez ténylegesen szükségesek, és harmadszor, hogy még ha ezek az eszközök – legalábbis potenciálisan – eredendően versenykorlátozó vagy versenytorzító hatásúnak bizonyulnak is, ez az eredendő hatás nem haladja meg a szükséges mértéket, így különösen nem jelenti a verseny teljes megszüntetését. Ez az ítélkezési gyakorlat különösen olyan megállapodások vagy döntések esetében alkalmazható, amelyek egy szövetség, például szakmai szövetség vagy sportszövetség által bizonyos etikai vagy deontológiai célok elérése, illetve általánosabban a szakmai tevékenység gyakorlásának szabályozása érdekében elfogadott szabályok formáját öltik, ha az érintett szövetség bizonyítja, hogy a fent felidézett feltételek teljesülnek (lásd ebben az értelemben: 2002. február 19-i Wouters és társai ítélet, C-309/99, EU:C:2002:98, 97. pont; 2006. július 18-i Meca-Medina és Majcen kontra Bizottság ítélet, C-519/04 P, EU:C:2006:492, 42–48. pont; 2013. február 28-i Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas ítélet, C-1/12, EU:C:2013:127, 93., 96. és 97. pont).

- 184 Konkrétan a sport területén a Bíróság a rendelkezésére álló adatok alapján arra a következtetésre jutott, hogy a Nemzetközi Olimpiai Bizottság (NOB) által elfogadott doppingellenes szabályok nem tartoznak az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom hatálya alá, annak ellenére, hogy korlátozzák a sportolók cselekvési szabadságát, és a sportolók közötti potenciális verseny korlátozását eredményezik azáltal, hogy meghatározzák azt a küszöbértéket, amely felett a nandrolon jelenléte doppingnak minősül, azzal a céllal, hogy megőrizték a sportverseny tisztességes, becsületes és objektív lebonyolítását, biztosítsák a sportolók közötti esélyegyenlőséget, védjék egészségüket, és fenntartsák a sport központi etikai értékeit, amelyek közé tartozik az érdem (lásd ebben az értelemben: 2006. július 18-i Meca-Medina és Majcen kontra Bizottság ítélet, C-519/04 P, EU:C:2006:492, 43–55. pont).
- 185 Ezzel szemben a jelen ítélet 183. pontjában említett ítélkezési gyakorlat nem alkalmazható olyan magatartásokra, amelyek – függetlenül attól, hogy ilyen szövetségtől származnak-e, vagy sem, és bármilyen jogos közérdekű célokra hivatkoznak is azok magyarázatára – természetüknél fogva sértik az EUMSZ 102. cikket, amint az végeredményben a Bíróság ítélkezési gyakorlatából implicit módon, de szükségszerűen megállapítható (lásd ebben az értelemben: 2008. július 1-jei MOTOE-ítélet, C-49/07, EU:C:2008:376, 53. pont).
- 186 Mivel egyrészt a verseny megakadályozására, korlátozására vagy torzítására irányuló szubjektív szándék hiánya és az esetlegesen jogszerű célok követése sem döntő az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazása szempontjából, másrészt az EUMSZ 101. és az EUMSZ 102. cikket következetesen kell értelmezni és alkalmazni, meg kell állapítani, hogy a jelen ítélet 183. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat nem alkalmazható az olyan magatartások esetében sem, amelyek nem merülnek ki – az egyes vállalkozások cselekvési szabadságának korlátozása révén – a verseny korlátozásának vagy legalábbis potenciális korlátozásának inherens „hatásában”, hanem e verseny tekintetében olyan mértékű károsító hatással bírnak, amely igazolja azt a megállapítást, hogy a magatartás „célja” éppen a verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása. Csak abban az esetben kell tehát döntenie arról, hogy az adott ügyben vizsgált magatartás az említett ítélkezési gyakorlat hatálya alá tartozhat-e, ha a kérdéses magatartás vizsgálata után megállapítást nyer, hogy annak nem célja a verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása (lásd ebben az értelemben: 2013. február 28-i Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas ítélet, C-1/12, EU:C:2013:127, 69. pont; 2014. szeptember 4-i API és társai ítélet, C-184/13–C-187/13, C-194/13, C-195/13 és C-208/13, EU:C:2014:2147, 49. pont; 2017. november 23-i CHEZ Elektro Bulgaria és FrontEx International ítélet, C-427/16 és C-428/16, EU:C:2017:890, 51., 53., 56. és 57. pont).

- 187 Az olyan magatartások, amelyek célja a verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, ezért csak az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése alapján és az e rendelkezésben meghatározott valamennyi feltétel teljesülése esetén részesülhetnek az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom alóli mentességben (lásd ebben az értelemben: 2008. november 20-i Beef Industry Development Society és Barry Brothers ítélet, C-209/07, EU:C:2008:643, 21. pont).
- 188 A jelen ügyben, tekintettel az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben foglaltak megállapításokra, valamint a Bíróság által e megállapítások fényében a kérdést előterjesztő bíróság első három kérdésére adott válaszokra, meg kell állapítani, hogy a jelen ítélet 183. pontjában említett ítélkezési gyakorlat nem alkalmazható az alapügyben szóban forgóhoz hasonló szabályok esetében.

b) Az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése szerinti mentességről

- 189 Az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdésének magából a szövegéből kitűnik, hogy minden olyan megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés vagy összehangolt magatartás, amely – akár célja, akár versenyellenes hatása miatt – ellentétes az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésével, mentességben részesülhet, ha megfelel az e célra meghatározott valamennyi feltételnek (lásd ebben az értelemben: 1985. július 11-i Remia és társai kontra Bizottság ítélet, 42/84, EU:C:1985:327, 38. pont; 2014. szeptember 11-i MasterCard és társai kontra Bizottság ítélet, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 230. pont), azzal, hogy ezek a feltételek szigorúbbak a jelen ítélet 183. pontjában említettekénél.
- 190 Az EUMSZ 101. cikkének (3) bekezdésével összhangban e mentesség kedvezménye egy konkrét esetben négy együttes feltételnek van alárendelve. Először is, kellő valószínűséggel meg kell állapítani (2009. október 6-i GlaxoSmithKline Services és társai kontra Bizottság és társai ítélet, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P és C-519/06 P, EU:C:2009:610, 95. pont), hogy a szóban forgó megállapodás, vállalkozások társulása által hozott döntés vagy összehangolt magatartás célja a hatékonyság növelése azáltal, hogy az hozzájárul az érintett áruk vagy szolgáltatások termelésének vagy forgalmazásának javításához, vagy a műszaki vagy gazdasági fejlődés előmozdításához. Másodszor, ehhez hasonlóan meg kell állapítani, hogy a hatékonyság növeléséből eredő nyereségből a fogyasztóknak méltányos részesedést biztosítanak. Harmadszor, a szóban forgó megállapodás, döntés vagy magatartás nem róhat az abban részt vevő vállalkozásokra olyan korlátozásokat, amelyek nem nélkülözhetetlenek az ilyen hatékonyságnövelés eléréséhez. Negyedszer, a megállapodás, döntés vagy magatartás nem teheti lehetővé az abban részt vevő vállalkozásoknak, hogy az érintett áruk vagy szolgáltatások jelentős része tekintetében megszüntessék a hatékony versenyt.
- 191 Az ilyen mentességre hivatkozó félnek kell meggyőző érvekkel és bizonyítékokkal alátámasztania, hogy a mentesség igénybevételéhez szükséges valamennyi feltétel teljesül (lásd ebben az értelemben: 1985. július 11-i Remia és társai kontra Bizottság ítélet, 42/84, EU:C:1985:327, 45. pont; 2009. október 6-i GlaxoSmithKline Services és társai kontra Bizottság és társai ítélet, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P és C-519/06 P, EU:C:2009:610, 82. pont). Amennyiben az ilyen érvek és bizonyítékok jellegüknél fogva megkövetelik, hogy a másik fél meggyőzően cáfolja azokat, a cáfolat hiányában megállapítható, hogy az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdésére hivatkozó fél bizonyítási kötelezettsége teljesül (lásd ebben az értelemben: 2004. január 7-i Aalborg Portland és társai kontra Bizottság ítélet, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P és C-219/00 P, EU:C:2004:6, 79. pont; 2009. október 6-i GlaxoSmithKline Services és társai kontra Bizottság és társai ítélet, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P és C-519/06 P, EU:C:2009:610, 83. pont).

- 192 Ami különösen a jelen ítélet 190. pontjában említett első feltételt illeti, a hatékonyságnövelés, amelyet a megállapodásnak, a vállalkozások társulása által hozott döntésnek vagy az összehangolt magatartásnak lehetővé kell tennie, nem annak az előnynek felel meg, amelyet a részt vevő vállalkozások a megállapodásból, a döntésből vagy a magatartásból gazdasági tevékenységük során élveznek, hanem kizárólag azoknak az érzékelhető objektív előnyöknek, amelyeket az említett megállapodás, döntés vagy magatartás – külön figyelembe véve – az érintett ágazatokban vagy piacokon lehetővé tesz. Továbbá ahhoz, hogy ezt az első feltételt teljesültnek lehessen tekinteni, nemcsak e hatékonyságnövelés ténylegességét és terjedelmét kell bizonyítani, hanem azt is, hogy ez a hatékonyságnövelés ellensúlyozhatja a verseny tekintetében a szóban forgó megállapodásból, határozatból vagy magatartásból eredő hátrányokat (lásd ebben az értelemben: 1966. július 13-i Consten és Grundig kontra Bizottság ítélet, 56/64 és 58/64, EU:C:1966:41, 502. o.; 2014. szeptember 11-i MasterCard és társai kontra Bizottság ítélet, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 232., 234. és 236. pont; analógia útján: 2012. március 27-i Post Danmark ítélet, C-209/10, EU:C:2012:172, 43. pont).
- 193 Ami a jelen ítélet 190. pontjában említett második feltételt illeti, az megköveteli annak bizonyítását, hogy a szóban forgó megállapodás, vállalkozások társulásának döntése vagy összehangolt magatartása által elérni kívánt hatékonyságnövelés az érintett ágazatok vagy piacok valamennyi felhasználójára – legyenek azok szakemberek, közbenső fogyasztók vagy végső fogyasztók – kedvező hatással van (lásd ebben az értelemben: 2006. november 23-i Asnef-Equifax és Administración del Estado ítélet, C-238/05, EU:C:2006:734, 70. pont; 2014. szeptember 11-i MasterCard és társai kontra Bizottság ítélet, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 236. és 242. pont).
- 194 Ebből következik, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló helyzetben, ha az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésébe ütköző magatartás a célja miatt versenyellenes, azaz a verseny tekintetében elegendő károssági fokot mutat, és ha ezen túlmenően a felhasználók vagy fogyasztók különböző kategóriáit érintheti, meg kell határozni, hogy e magatartás – káros jellege ellenére – kedvező hatással van-e, és ha igen, milyen mértékben az egyes kategóriákra.
- 195 Az alapügyben tehát a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak értékelése, hogy az előzetes engedélyezésre, a részvételre és a szankciókra vonatkozó, az alapügyben szóban forgó szabályok alkalmasak-e arra, hogy kedvező hatással legyenek a „felhasználók” különböző kategóriáira, köztük a nemzeti labdarúgó-szövetségekre, a hivatásos vagy amatőr klubokra, a hivatásos vagy amatőr játékosokra, a fiatal játékosokra és általában a fogyasztókra, azaz a nézőkre vagy a televíziónézőkre.
- 196 E tekintetben azonban nem szabad megfeledkezni arról, hogy bár az ilyen szabályok főszabály szerint jogszerűnek tűnhetnek, mivel hozzájárulnak a hivatásos labdarúgás alapjául szolgáló elvek, értékek és játékszabályok betartásának garantálásához, különösen az érintett versenyek nyílt és érdemalapú jellegéhez, valamint a labdarúgáson belüli szolidaritáson alapuló újraelosztás bizonyos formájának biztosításához, az ilyen célok létezése, bármennyire tiszteletre méltóak is, nem mentesíti az e szabályokat elfogadó szövetségeket azon kötelezettségük alól, hogy a nemzeti bíróság előtt bizonyítsák, hogy e célok megvalósítása egyrészt tényleges és számszerűsíthető hatékonyságnövekedést eredményez, másrészt hogy e növekedés meghaladja az alapügyben szóban forgó szabályokból eredő, a verseny szempontjából hátrányos következményeket.
- 197 Ami a jelen ítélet 190. pontjában említett harmadik feltételt illeti, amely a szóban forgó magatartás nélkülözhetetlen vagy szükséges jellegére vonatkozik, ez magában foglalja e magatartás és a ténylegesen lehetséges alternatív intézkedések hatásainak értékelését és összehasonlítását annak megállapítása érdekében, hogy az említett magatartástól várt hatékonyságnövekedés elérhető-e a

versenyt kevésbé korlátozó intézkedésekkel. Ez viszont nem eredményezheti az ilyen magatartás és az alternatív intézkedések közötti, célszerűségi alapon történő választást, ha az utóbbiak nem tűnnek kevésbé versenykorlátozóknak.

- 198 A jelen ítélet 190. pontjában említett negyedik feltétel teljesülésének ellenőrzése egy konkrét esetben az érintett ágazatokban vagy piacokon a verseny működését jellemző mennyiségi és minőségi tényezők vizsgálatát foglalja magában annak megállapítása érdekében, hogy a szóban forgó megállapodás, vállalkozások társulása által hozott döntés vagy összehangolt magatartás lehetővé teszi-e a részt vevő vállalkozások számára, hogy az érintett áruk vagy szolgáltatások jelentős része tekintetében teljesen megszüntessék a hatékony versenyt. Különösen egy vállalkozások társulása által hozott döntés vagy egy olyan megállapodás esetében, amelyhez a vállalkozások közösen csatlakoztak, az e vállalkozások nagyon nagy piaci részesedése – egyéb releváns körülmények mellett és e körülmények összességének elemzése keretében – annak lehetőségét jelezheti, hogy az említett döntés vagy megállapodás, annak tartalmára és céljára vagy hatására tekintettel, lehetőséget ad a részt vevő vállalkozásoknak a hatékony verseny teljes megszüntetésére, amely ok önmagában kizárja az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdésében előírt mentességben való részesülést. Egy további körülmény lehet az, hogy egy ilyen döntés vagy megállapodás, miközben megszünteti a hatékony verseny egyik formáját vagy a piacra jutás egyik csatornáját, lehetővé teszi-e más formák fennmaradását (lásd ebben az értelemben: 1986. október 22-i Metro kontra Bizottság ítélet, 75/84, EU:C:1986:399, 64., 65. és 88. pont).
- 199 Annak meghatározásához, hogy a jelen ügyben teljesül-e ez a negyedik feltétel, a kérdést előterjesztő bíróságnak először is azt kell figyelembe vennie, hogy – amint arra különösen a jelen ítélet a 174–179. pontjában rámutat – az alapügyben szóban forgó előzetes engedélyezésre, részvételre és szankciókra vonatkozó szabályokra nem vonatkoznak olyan érdemi kritériumok és eljárási szabályok, amelyek alkalmasak az átlátható, objektív és hátrányos megkülönböztetéstől mentes jellegük biztosítására. Márpedig meg kell állapítani, hogy ez a helyzet alkalmas arra, hogy az említett szabályokat elfogadó szervezetek megakadályozhassák a versenyt az Unión belüli klubok közötti labdarúgóversenyek szervezésének és értékesítésének piacán.
- 200 Általánosabban fogalmazva a jelen ítélet 190. pontjában említett különböző feltételek vizsgálata szükségessé teheti a szóban forgó megállapodás, vállalkozások társulása által hozott döntés vagy összehangolt magatartás által érintett ágazatok vagy piacok jellemzőinek és sajátosságainak figyelembevételét, ha ezek a jellemzők és sajátosságok meghatározóak a vizsgálat eredménye szempontjából (lásd ebben az értelemben: 2009. október 6-i GlaxoSmithKline Services és társai kontra Bizottság és társai ítélet, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P és C-519/06 P, EU:C:2009:610, 103. pont; 2014. szeptember 11-i MasterCard és társai kontra Bizottság ítélet, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 236. pont).

c) Az EUMSZ 102. cikk szerinti objektív igazolásról

- 201 Az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdésében foglaltakkal összhangban, a Bíróságnak az EUMSZ 102. cikkre vonatkozó ítélkezési gyakorlatából következik, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás igazolhatja azokat a magatartásokat, amelyek az e cikkben kimondott tilalom hatálya alá tartozhatnak (2012. március 27-i Post Danmark ítélet, C-209/10, EU:C:2012:172, 40. pont; 2022. május 12-i Servizio Elettrico Nazionale és társai ítélet, C-377/20, EU:C:2022:379, 46. pont).

- 202 Az ilyen vállalkozás e célból különösen azt bizonyíthatja, hogy magatartása objektíve szükséges, vagy hogy az általa okozott kizorító hatást ellensúlyozhatja vagy akár meg is haladhatja a hatékonyságnövekedés, amely a fogyasztók javát is szolgálja (2012. március 27-i Post Danmark ítélet, C-209/10, EU:C:2012:172, 41. pont; 2022. május 12-i Servizio Elettrico Nazionale és társai ítélet, C-377/20, EU:C:2022:379, 46. és 86. pont).
- 203 Ami ezen alternatíva első részét illeti, a jelen ítélet 147. pontjából következik, hogy a FIFA és az UEFA által a nemzetközi klubok közötti labdarúgóversenyek előzetes engedélyezésére, a klubok és a játékosok e versenyeken való részvételének ellenőrzésére és a szankciók kiszabására vonatkozóan bevezetett diszkrecionális szabályok – éppen e diszkrecionális jellegre tekintettel – nem tekinthetők műszaki vagy kereskedelmi szükségletek által objektíve igazoltnak, ellentétben azzal az esetleges helyzettel, ha e szabályokra az e területen előírt átláthatóság, egyértelműség, pontosság, semlegeség és arányosság követelményeinek megfelelő érdemi kritériumok és eljárási szabályok vonatkoznának. Ezért meg kell állapítani, hogy objektív szempontból e szabályok, ellenőrzések és szankciók célja az, hogy e szervezetek számára tartsák fenn az ilyen jellegű verseny szervezését, ami azzal a kockázattal jár, hogy a harmadik vállalkozások részéről minden versenyt kizárnak, így az ilyen magatartás az EUMSZ 102. cikk által tiltott erőfölénnyel való visszaélésnek minősül, és nem igazolható objektív szükségességgel.
- 204 Ami az említett alternatíva második részét illeti, az erőfölényben lévő vállalkozásnak kell bizonyítania először is, hogy magatartása lehetővé teszi a hatékonyságnövelés megvalósítását azáltal, hogy bizonyítja e hatékonyságnövelés valós jellegét és mértékét, másodszor, hogy e hatékonyságnövelés semlegesíti a magatartásnak az érintett piacon vagy piacokon a versenyre és a fogyasztói érdekekre gyakorolt várhatóan hátrányos hatásait, harmadszor pedig, hogy az említett magatartás nélkülözhetetlen az említett hatékonyságnövelés megvalósításához, és negyedszer, hogy nem szünteti meg a hatékony versenyt azáltal, hogy a fennálló vagy potenciális verseny meglévő forrásainak egészét vagy nagy részét megszünteti (lásd ebben az értelemben: 2012. március 27-i Post Danmark ítélet, C-209/10, EU:C:2012:172, 42. pont).
- 205 Az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése szerinti mentességhez hasonlóan ez az igazolás megköveteli, hogy az arra hivatkozó vállalkozás meggyőző érvekkel és bizonyítékokkal támassza alá, hogy a mentességben való részesüléshez szükséges valamennyi feltétel teljesül.
- 206 A jelen esetben a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak eldöntése, hogy az alapügyben szóban forgó szabályozás megfelel-e az EUMSZ 102. cikk alapján történő igazoltnak minősítés valamennyi feltételének, miután lehetőséget biztosított a felek számára arra, hogy teljesítsék a rájuk háruló, a jelen ítélet 191. pontjában felidézett bizonyítási kötelezettséget.
- 207 Ennek megfelelően az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése és az EUMSZ 102. cikk összefüggésében egyaránt alkalmazható negyedik feltétellel kapcsolatban meg kell állapítani, hogy tekintettel e szabályok jellegére – amelyek az Unió területén a klubok közötti összes labdarúgóverseny szervezését és értékesítését a FIFA és az UEFA előzetes engedélyéhez kötik anélkül, hogy e jogkört megfelelő érdemi kritériumok és eljárási szabályok egészítenék ki –, valamint arra az erőfölényre, sőt monopolhelyzetre, amellyel, amint azt a kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, e két szervezet az érintett piacon rendelkezik, megállapítható, hogy e szabályok lehetővé teszik az említett szervezeteknek e piacon a verseny teljes megakadályozását, amint arra a jelen ítélet 199. pontja rámutat.

- 208 Ezenkívül emlékeztetni kell arra, hogy a jelen ítélet 190. és 204. pontjában foglalt négy együttes feltétel valamelyikének nem teljesülése elegendő ahhoz, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló szabályok ne részesülhessenek az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése szerinti mentességben, illetve ne legyenek igazoltnak tekinthetők az EUMSZ 102. cikk alapján.
- 209 A fenti megfontolások összességére tekintettel az ötödik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdését és az EUMSZ 102. cikket úgy kell értelmezni, hogy azok a szabályok, amelyek értelmében a világ- és európai szintű labdarúgásért felelős, és párhuzamosan a versenyek szervezéséhez kapcsolódó különböző gazdasági tevékenységeket folytató szövetségek az Unió területén előzetes engedélyükhöz kötik a klubok közötti labdarúgóversenyek harmadik vállalkozás általi létrehozását, és szankciók terhe mellett ellenőrzik a hivatásos labdarúgóklubok és játékosok ilyen versenyeken való részvételét, csak akkor mentesülhetnek az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazása alól, illetve csak akkor tekinthetők az EUMSZ 102. cikk alapján igazoltnak, ha hitelt érdemlő érvek és bizonyítékok alapján bizonyítást nyer, hogy az e célból megkövetelt valamennyi feltétel teljesül.

5. Az EUMSZ 101. és az EUMSZ 102. cikknek a sportversenyekhez kapcsolódó jogokra vonatkozó szabályok fennállása esetén történő értelmezésére vonatkozó, negyedik kérdéstről

- 210 Negyedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy az EUMSZ 101. és az EUMSZ 102. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétesek a világ- és európai szintű labdarúgásért felelős, a versenyek szervezésével párhuzamosan különböző gazdasági tevékenységeket folytató szövetségek által megállapított szabályok, amelyek egyrészt e szövetségeket nevezik meg a „hatáskörükbe” tartozó versenyekből eredő valamennyi jog eredeti jogosultjaként, beleértve a harmadik vállalkozás által szervezett versenyhez kapcsolódó jogokat is, másrészt e szövetségeket kizárólagos jogkörrel ruházzák fel e jogok értékesítése terén.
- 211 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a Bírósághoz benyújtott írásbeli és szóbeli észrevételeikben a FIFA és az UEFA kitartott amellett, hogy a svájci magánjog azon szabályait, amelyekre a kérdést előterjesztő bíróság hivatkozik – és különösen a FIFA-alapszabály 67. cikkének (1) bekezdését és 68. cikkének (1) bekezdését – úgy kell értelmezni, hogy azok a FIFA és az UEFA „hatáskörébe” tartozó mérkőzésekben és egyéb eseményekben esetlegesen eredő jogokat érintik, abban az értelemben, hogy nem az e két szervezet illetékességi területéhez és jogkörébe tartozó valamennyi versenyre alkalmazandók, hanem ezek közül csak azokra a versenyekre, amelyeket az említett szervezetek szerveznek, azokra azonban nem, amelyeket esetleg harmadik szervezetek vagy vállalkozások szervezhetnek. A FIFA és az UEFA tehát – az e szabályokra vonatkozó saját értelmezésük szerint – semmilyen körülmények között nem állíthatják, hogy ők az ilyen harmadik szervezetek vagy vállalkozások által szervezett versenyekből eredő jogok jogosultjai.
- 212 E körülmények között, megállapítva, hogy – amint azt az alapeljárás felperese a Bíróság előtt tartott tárgyaláson is tette – az alapeljárás szabályait a „hatáskör” kifejezés eltérő jelentéseire tekintettel másként is lehet értelmezni, és hogy ezért érdemes lenne e szabályokat módosítani az e tekintetben fennálló esetleges kétértelműség kiküszöbölése érdekében, a Bíróság a jelen kérdést az előző bekezdésben említett értelmezésből kiindulva, valamint a szóban forgó szabályok és az előzetes engedélyezésre, a részvételre és a szankciókra vonatkozó, az előző kérdések tárgyát képező szabályok közötti kiegészítő kapcsolat figyelembevételével válaszol. Az ilyen válasz tehát nem érinti az arra a különálló kérdésre adható választ, hogy ellentétesek-e az EUMSZ 101. és az EUMSZ 102. cikkel az olyan szabályok, amelyekkel a FIFA-hoz hasonló szervezet saját magát

vagy az UEFA-hoz hasonló szervezetet jelöli ki az olyan versenyekből eredő valamennyi jog eredeti jogosultjaként, amelyeket – bár a saját illetékességi területükre és hatáskörükbe tartoznak – harmadik szervezetek vagy vállalkozások szerveznek.

a) A sportversenyekhez kapcsolódó jogokkal való rendelkezés

- 213 Az EUMSZ 345. cikk értelmében az EU- és az EUM-Szerződés nem sértheti a tagállamokban fennálló tulajdoni rendet.
- 214 Ebből következik, hogy az EUMSZ 101. és az EUMSZ 102. cikkel főszabály szerint nem ellentétesek a FIFA alapszabályának 67. és 68. cikkéhez hasonló szabályok, amennyiben e szabályok e szervezetet és az UEFA-t az általuk az Unió területén – a részt vevő hivatásos labdarúgóklubok és játékosok nélkülözhetetlen közreműködésével – szervezett, klubok közötti hivatásos labdarúgóversenyekből eredő valamennyi jog eredeti jogosultjaként jelölik meg.
- 215 Az EUMSZ 101. és az EUMSZ 102. cikknek a Bíróság általi értelmezésénél és a nemzeti bíróságnak e cikkek alkalmazásánál ezzel szemben abból a körülményből kell kiindulni, hogy az e szabályok hatálya alá tartozó jogok tulajdonjogi rendszere tagállamonként eltérő lehet, és ezért elsősorban a tulajdonra és a szellemi tulajdonra alkalmazandó jog alapján kell vizsgálni az e szabályokban hivatkozott „eredeti jogosultság” fogalmára vonatkozó értelmezés kérdését, amint arra a Bíróság előtt beavatkozó számos kormány is lényegében rámutatott. Így néhányan közülük úgy érveltek, hogy ezt a fogalmat – annak érdekében, hogy összeegyeztethető legyen a tulajdonra és a szellemi tulajdonra vonatkozó nemzeti jogok rendelkezéseivel – úgy kell elemezni, mint a jogok „önkéntes átruházását” vagy „kötelező átruházását” a hivatásos labdarúgóklubok által a nemzeti labdarúgó-szövetségekre, azok e szövetségekhez való csatlakozásának időpontjában, amelyet kiegészít ugyanezen jogok későbbi átruházása a FIFA-ra és az UEFA-ra a nemzeti labdarúgó-szövetségeknek a FIFA-hoz és az UEFA-hoz való csatlakozásának időpontjában.
- 216 A jelen ügy azonban nem érinti ezt a kérdést, amelynek vizsgálatához figyelembe kellene venni az Európai Unió Alapjogi Chartájának 17. cikkét is, amely olyan jogszabálynak minősül, amely a tulajdonhoz és a szellemi tulajdonhoz való jog rögzítésével jogokat kíván nyújtani a magánszemélyeknek, anélkül azonban, hogy biztosítaná e jogok korlátlan vagy abszolút jellegét (lásd ebben az értelemben: 2019. július 29-i Spiegel Online ítélet, C-516/17, EU:C:2019:625, 56. pont), amint azt a Bíróság a jelen ügyben konkrétan szóban forgó jogokkal kapcsolatban már megállapította (2013. július 18-i FIFA kontra Bizottság ítélet, C-204/11 P, EU:C:2013:477, 110. pont; 2013. július 18-i UEFA kontra Bizottság ítélet, C-201/11 P, EU:C:2013:519, 102. pont).

b) A sportversenyekhez kapcsolódó jogok hasznosításáról

- 217 Ami azt a kérdést illeti, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésével és az EUMSZ 102. cikkel ellentétes-e a nemzeti bíróság által hivatkozott szabályozás, amennyiben az nem a FIFA és az UEFA által szervezett klubok közötti hivatásos labdarúgóversenyekből eredő jogokkal való eredeti rendelkezésre, hanem e jogok kereskedelmi hasznosítására vonatkozik, mindenekelőtt a jelen ítélet 115., 117., 118., 139. és 140. pontjából következik, hogy az ilyen szabályok egyrészt az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett „vállalkozások társulása által hozott határozatnak”, másrészt pedig egy „erőfölényben” lévő „vállalkozás” által tanúsított, a szabályozási jogkör gyakorlásából eredő magatartásnak, tehát a vállalkozások közötti érdekeken alapuló versenyre irányadó szabályoktól eltérő eszköznek egyaránt tekinthetők.

- 218 Másodszor, az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének b) pontja és az EUMSZ 102. cikk b) pontja kifejezetten tiltja a vállalkozások társulásai által hozott olyan döntéseket és visszaélészerű gyakorlatokat, amelyek a verseny megakadályozását vagy korlátozását jelentik azáltal, hogy a fogyasztók kárára korlátozzák vagy ellenőrzik – a verseny egyéb paramétereinek mellett – a termelést és az értékesítést.
- 219 Márpedig, amint azt különösen a Bírósághoz észrevételeket benyújtó egyes kormányok és a Bizottság is megjegyezte, az alapügyben szóban forgó szabályok célja – amint az tartalmuk vizsgálatából kitűnik – éppen az, hogy a FIFA és az UEFA által szervezett, klubok közötti hivatásos labdarúgóversenyekből eredő valamennyi jog kizárólagos és kollektív hasznosításának rendszere lépjen kötelezően és teljeskörűen minden formában, bármely más olyan hasznosítási mód helyébe, amelyet e szabályok hiányában az e versenyek keretében szervezett mérkőzéseken részt vevő hivatásos labdarúgóklubok szabadon választhatnak, függetlenül attól, hogy ez a hasznosítási mód egyéni, kétoldalú vagy akár többoldalú.
- 220 A FIFA alapszabályának 67. és 68. cikkében foglaltakhoz hasonló szabályok ugyanis egyértelműen és pontosan megfogalmazva e szövetség számára tartják fenn a kizárólagos jogkört arra, hogy szabályozási úton meghatározza e jogok saját maga vagy harmadik fél általi hasznosításának és használatának feltételeit. Ezek a szabályok ezenkívül a FIFA és az UEFA számára tartják fenn a kizárólagos jogkört, hogy engedélyezzék a mérkőzések vagy események – beleértve a klubok közötti labdarúgóversenyekhez kapcsolódó eseményeket is – audiovizuális vagy más médiumon történő közvetítését, a helyszínt, a tartalmat, az időpontot vagy a technikai eszközök tekintetében történő korlátozás nélkül.
- 221 Ezen túlmenően ezek a szabályok szintén egyértelműen e jogkörök alá rendelik az összes említett jogot, legyen szó vagyoni jogokról, audiovizuális rögzítési, többszörözési és közvetítési jogokról, multimédia jogokról, marketing- és promóciós jogokról vagy szellemi tulajdon jogokról.
- 222 Ezáltal az említett szabályok lehetővé teszik a FIFA és az UEFA számára, hogy az általuk szervezett klubversenyek jogainak teljes kínálatát ellenőrizzék, és ezáltal megakadályozzák a hivatásos labdarúgóklubok közötti versenyt azon mérkőzések jogaiért, amelyeken részt vesznek. A Bíróság rendelkezésére álló ügyiratból kitűnik, hogy a piac versenyalapú működésének ez a módja egyáltalán nem elméleti, hanem valós és konkrét, és hogy az például Spanyolországban 2015-ig fennállt az érintett nemzeti labdarúgó-szövetség által szervezett versenyekhez kapcsolódó audiovizuális jogok tekintetében.
- 223 Végül, ami az alapügyben szóban forgó szabályok gazdasági és jogi környezetét illeti, először is meg kell jegyezni, hogy a klubok közötti hivatásos labdarúgóversenyekből eredő különböző jogok jelentik az e versenyekből származó bevételek fő forrását, különösen e versenyek szervezői, a FIFA és az UEFA, valamint a hivatásos labdarúgóklubok számára, amelyek részvétele nélkül e versenyek nem jöhetnének létre. Ezek a jogok állnak tehát az ilyen versenyek által kiváltott gazdasági tevékenység középpontjában, így e jogok értékesítése szorosan kapcsolódik a versenyek szervezéséhez.
- 224 Ennyiben az alapügyben szóban forgó szabályok által az azokat elfogadó szervezetnek, azaz a FIFA-nak és az UEFA-nak a jogok hasznosítása és értékesítése tekintetében biztosított monopólium összekapcsolódik azzal az abszolút ellenőrzéssel, amellyel e szervezetek a versenyek szervezése és értékesítése felett rendelkeznek – a kérdést előterjesztő bíróság első három kérdésének tárgyát képező szabályoknak köszönhetően –, és felerősíti e szabályok jogi, gazdasági és gyakorlati jelentőségét.

- 225 Másodszor, az alapügyben szóban forgó jogok, függetlenül attól, hogy milyen gazdasági tevékenységet eredményeznek, önmagukban véve lényeges elemét képezik a torzulásmentes verseny rendszerének, amelynek létrehozására és fenntartására az EU-Szerződés és az EUM-Szerződés irányul, amint azt a Bíróság a hivatásos labdarúgóklubok védjegyjogai kapcsán már megállapította (lásd ebben az értelemben: 2002. november 12-i Arsenal Football Club ítélet, C-206/01, EU:C:2002:651, 47. és 48. pont). Ezek ugyanis jogilag védett, saját gazdasági értékkel bíró jogoknak minősülnek, amelyek egy már létező termék vagy szolgáltatás – ebben az esetben egy mérkőzés vagy mérkőzéssorozat, amelynek során valamely klub és egy vagy több más klub összecsapására kerül sor – különböző formákban történő kereskedelmi hasznosítására irányulnak.
- 226 Ez tehát a verseny olyan paramétere, amelyet az alapügyben szóban forgó szabályozás kivon a FIFA és az UEFA által szervezett klubok közötti versenyeken részt vevő hivatásos labdarúgóklubok ellenőrzése alól.
- 227 Harmadszor, a klubok közötti labdarúgóversenyek szervezésével ellentétben, amely „horizontális” jellegű gazdasági tevékenység, és csak azokat a szervezeteket vagy vállalkozásokat érinti, amelyek ténylegesen vagy potenciálisan szervezői az ilyen versenyeknek, az ilyen versenyekhez kapcsolódó különböző jogok értékesítése „vertikális” jellegű, mivel a kínálati oldalon ugyanezeket a szervezeteket vagy vállalkozásokat érinti, a keresleti oldalon pedig az e jogokat megvenni szándékozó vállalkozásokat, függetlenül attól, hogy azokat televíziós műsorszolgáltatóknak és más médiaszolgáltatóknak (kereskedelem) továbbértékesítik-e, vagy maguk is közvetítenek mérkőzéseket különböző elektronikus hírközlési hálózatokon és különböző médiumokon keresztül, mint például lineáris vagy lekérhető televízió, rádió, internet, mobiltelefon-berendezések és más újonnan megjelenő médiumok. Ezen túlmenően ezek a különböző műsorszolgáltatók valószínűleg maguk is eladnak reklám- vagy szponzorációs céllal műsorteret vagy műsoridőt más gazdasági ágazatokban működő vállalatoknak, hogy ez utóbbiak termékeiket vagy szolgáltatásaikat a versenyek közvetítése során megjeleníthessék.
- 228 Az alapügyben szóban forgóhoz hasonló szabályok tehát – tekintettel tartalmukra, a verseny tekintetében objektíve elérni kívánt céljaikra, valamint a gazdasági és jogi környezetükre – nemcsak arra alkalmasak, hogy megakadályozzanak a FIFA- és az UEFA-tag nemzeti labdarúgó-szövetségekhez tartozó hivatásos labdarúgóklubok közötti bármilyen versenyt az azon mérkőzésekhez kapcsolódó különböző jogok értékesítése során, amelyeken részt vesznek, hanem az ezen értékesítés utáni valamennyi *downstream* médiapiacra működő harmadik vállalkozások számára hátrányos módon a verseny működését is befolyásolni tudják, a fogyasztók és a televíziónézők kárára.
- 229 Az ilyen szabályok különösen azt tehetik lehetővé, hogy az a két szervezet, amelynek ezen a területen monopóliumot biztosítanak a kínálat teljes ellenőrzése formájában, túlzott és ezért visszaélészerű eladási árakat alkalmazzon (lásd ebben az értelemben: 1978. február 14-i United Brands és United Brands Continentaal kontra Bizottság ítélet, 27/76, EU:C:1978:22, 250. pont; 2008. december 11-i Kanal 5 és TV 4 ítélet, C-52/07, EU:C:2008:703, 28. és 29. pont), amelyek mellett a jogok tényleges vagy potenciális vevői eleve csak korlátozott alkupozícióval rendelkeznek, tekintettel arra, hogy a klubok közötti hivatásos labdarúgóversenyek és mérkőzések, mint forgalomnövelő termékek, amelyek egész évben nagyszámú közönséget képesek vonzani és megtartani, alapvető és megkerülhetetlen helyet foglalnak el a műsorszolgáltatók által az ügyfeleiknek és általában a nézőknek kínált műsor- és adáspalettán. Ezen túlmenően azáltal, hogy a jogok meglévő vagy potenciális vevőket arra kötelezik, hogy két olyan eladótól biztosítsák beszerzéseiket, amelyek mindegyike egy, az alternatív ajánlatokat kizáró termékválasztékot kínál, és amelyek nagyon erős arculattal és hírnévvel rendelkeznek,

valószínűleg arra készítetik ezeket a meglévő vagy potenciális vevőket, hogy egységesítsék piaci magatartásukat és a saját ügyfeleiknek nyújtott kínálatukat, és ezzel a választék és az innováció csökkenését eredményezik a fogyasztók és a televízió nézők kárára.

230 Mindezen okok miatt az alapügyben szóban forgóhoz hasonló szabályok úgy tekinthetők – amennyiben kötelezően és teljeskörűen a FIFA és az UEFA által szervezett klubok közötti hivatalos labdarúgóversenyekből eredő valamennyi jog kizárólagos hasznosításának rendszerét léptetik bármely más, e szabályok hiányában szabadon választott hasznosítási mód helyébe –, hogy azok „célja” az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében a verseny megakadályozása vagy korlátozása az érintett különböző piacokon, és hogy az EUMSZ 102. cikk értelmében erőfölénnyel való „visszaélésnek” minősülnek, kivéve, ha igazolt jellegük bizonyítható. Ez még inkább így van akkor, ha az ilyen szabályok az előzetes engedélyezésre, a részvételre és a szankciókra vonatkozó szabályokkal párosulnak, mint amilyenek az előző kérdések tárgyát képezik.

c) Az esetleges igazolás fennállásáról

231 Ami azt a kérdést illeti, hogy az ilyen szabályok megfelelhetnek-e a jelen ítélet 190. és 204. pontjában említett valamennyi feltételnek, amelyeknek teljesülniük kell ahhoz, hogy az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése szerinti mentességben részesüljenek, és az EUMSZ 102. cikk alapján igazoltnak minősüljenek, meg kell jegyezni, hogy e kérdésben a nemzeti bíróságnak kell döntenie, miután lehetővé tette az alapeljárás felei számára, hogy teljesítsék a rájuk háruló bizonyítási kötelezettséget.

232 Ennek megfelelően először is fontos megjegyezni, hogy a Bíróság előtt az alapeljárás alperesei, több kormány és a Bizottság azzal érveltek, hogy e szabályok lehetővé teszik a hatékonyság növelését, mivel hozzájárulnak mind a termelés, mind a forgalmazás javításához. Azzal ugyanis, hogy a meglévő vagy potenciális vevőknek lehetővé teszik, hogy a jogok megvételéről két kizárólagos eladóval tárgyaljanak az utóbbiak által szervezett nemzetközi vagy európai versenyek előtt, jelentősen csökkentik tranzakciós költségeiket, valamint azt a bizonytalanságot, amellyel akkor kellene szembenézniük, ha esetről esetre kellene tárgyalniuk a résztvevő klubokkal, amelyek álláspontja és érdekei eltérhetnek e jogok értékesítésével kapcsolatban. Ezen túlmenően és mindenekelőtt lehetővé teszik, hogy ezek a meglévő vagy potenciális vevők – meghatározott, nemzetközi vagy európai szinten következetesen alkalmazott feltételek mellett – olyan jogokhoz jussanak, amelyek összehasonlíthatatlanul vonzóbbak, mint azok, amelyeket az adott mérkőzésen részt vevő klubok együttesen kínálhatnának nekik, figyelembe véve azt a tényt, hogy ezek a jogok a FIFA vagy az UEFA hírnevének előnyeit élvezik, és ha nem is az általuk szervezett versenyek valamelyikének egészére, de legalábbis a verseny különböző szakaszaiban (selejtező, csoportmérkőzések és döntő szakasz) tervezett mérkőzések jelentős részére vonatkoznak.

233 A kérdést előterjesztő bíróság feladata azonban, hogy az alapügy felei által előterjesztendő érvek és bizonyítékok fényében meghatározza e hatékonyságnövekedés mértékét, és amennyiben e hatékonyságnövekedés ténylegessége és mértéke megállapításra kerül, döntsön arról, hogy e hatékonyságnövekedés alkalmas-e arra, hogy ellensúlyozza az alapügyben szóban forgó szabályokból eredő, a verseny szempontjából hátrányos helyzetet.

234 Másodsor, az alapügy alperesei, több kormány és a Bizottság azzal érveltek, hogy az alapügyben szóban forgó szabályok által létrehozott hatékonyságnövelésből származó nyereség méltányos részét a felhasználóknak kell fenntartani. Ily módon a FIFA és az UEFA által szervezett klubok közötti labdarúgóversenyekhez kapcsolódó különböző jogok központosított értékesítéséből származó nyereséget jelentős mértékben olyan finanszírozásra vagy projektekre fordítanák,

amelyek célja egyfajta szolidáris újraelosztás biztosítása a labdarúgáson belül, nemcsak a versenyeken részt vevő hivatásos labdarúgóklubok, hanem a versenyeken részt nem vevő klubok, amatőr klubok, hivatásos játékosok, női labdarúgók, fiatal játékosok és a labdarúgók egyéb kategóriái javára is. Hasonlóképpen, a termelés és az elosztás javulása, amelyet ez a központosított értékesítés és az ebből származó nyereség újraelosztása eredményez, végső soron a szurkolók, a fogyasztók, azaz a televíziónézők és tágabb értelemben az Unió minden olyan polgára javára válna, aki amatőr szinten játszik futballt.

- 235 Ezek az érvek első pillantásra meggyőzőnek tűnnek, figyelembe véve a világ- vagy európai szinten szervezett klubok közötti labdarúgóversenyek alapvető jellemzőit. E versenyek megfelelő működése, tartóssága és sikere ugyanis az egyensúly fenntartásától és az azokban részt vevő hivatásos labdarúgóklubok közötti bizonyos esélyegyenlőség megőrzésétől függ, figyelembe véve a közöttük fennálló kölcsönös függőségi viszonyt, amint az a jelen ítélet 143. pontjából következik. Ezen túlmenően ezek a versenyek a kisebb hivatásos és amatőr labdarúgókluboktól függnék, amelyek helyi szinten befektetnek a tehetséges fiatal játékosok toborzásába és képzésébe – jóllehet abban nem vesznek részt –, akik közül néhányan hivatásos játékosok lesznek, és reményük lehet arra, hogy csatlakoznak egy résztvevő klubhoz (lásd ebben az értelemben: 2010. március 16-i Olympique Lyonnais ítélet, C-325/08, EU:C:2010:143, 41–45. pont). Végezetül, a labdarúgás szolidaritáson alapuló működése – feltételezve e szolidaritás valódi jellegét – valószínűleg erősíteni fogja az Unióban betöltött oktatási és szociális szerepét.
- 236 Ebben az esetben valós és konkrét módon kell megállapítani azt a nyereséget, amelyet a klubok közötti labdarúgóversenyek jogainak központosított értékesítése a felhasználók minden egyes kategóriája – beleértve a hivatásos és amatőr klubokat és más labdarúgókat, de a nézőket és a televíziónézőket is – számára létrehoz.
- 237 Ezért végső soron a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy az alapügy felei által benyújtandó bizonyítékok, különösen a számviteli és pénzügyi bizonyítékok fényében megállapítsa, hogy a szóban forgó érvek – akár az említett versenyekben részt vevő klubok közötti „horizontális” szolidaritásról, akár a labdarúgás különböző egyéb szereplőivel való „vertikális” szolidaritásról van szó – mennyiben igazolhatók ténylegesen az alapügyben szóban forgó szabályok esetében.
- 238 Harmadszor, ugyancsak a nemzeti bíróság feladata, hogy az alapügy felei által előterjesztendő bizonyítékok fényében megállapítsa, hogy az alapügyben szóban forgó szabályok elengedhetetlenek-e ahhoz, hogy lehetővé tegyék a fent említett hatékonyságnövekedést, és hogy biztosítsák az ebből származó nyereség igazságos újraelosztását valamennyi felhasználó között, függetlenül attól, hogy azok a hivatásos vagy amatőr labdarúgás résztvevői, nézők vagy televíziónézők.
- 239 Negyedszer, ami azt a kérdést illeti, hogy a szóban forgó szabályok lehetővé teszik-e a hatékony verseny fennmaradását az érintett termékek vagy szolgáltatások jelentős része tekintetében, meg kell jegyezni, hogy miközben a szabályok a kínálati oldalon minden versenyt megszüntetnek, úgy tűnik, hogy azok önmagukban nem szüntetik meg a versenyt a keresleti oldalon. Mindamellettt ugyanis, hogy a szabályok miatt a meglévő vagy potenciális vevőknek valószínűleg magasabb árát kell fizetniük a jogok megszerzéséért, és ezért csökkenthetik a fizetőképes vevők számát, vagy akár összefogásra is ösztönzik őket, ennek fejében olyan áruhoz biztosítanak a vevők számára hozzáférést, amely mind a tartalom, mind az arculat tekintetében vonzóbb, és amelyért kiélezett verseny folyik, tekintettel arra, hogy a vevőknek és általában a tévénézőknek kínált műsor- vagy adáspalettán kitüntetett helyet foglal el.

240 E verseny tényleges valóságát és jelentőségét azonban a nemzeti bíróság csak azon tényleges jogi és gazdasági feltételek figyelembevételével értékelheti, amelyek között a FIFA a versenyekhez kapcsolódó különböző (audiovizuális, multimédiás, marketing vagy egyéb) jogok hasznosítását és értékesítését az alapszabálya 67. és 68. cikke alapján végzi. Az eladók közötti és így „az árukért” folyó verseny hiányában az említett verseny többek között nyílt, átlátható és hátrányos megkülönböztetéstől mentes árverési, kiválasztási vagy ajánlattételre felhívási eljárás alkalmazásával biztosítható, amely pártatlan döntéshozatalt eredményez, és ezáltal lehetővé teszi a meglévő vagy potenciális vevők számára, hogy hatékony és torzulásmentes versenyt folytassanak „az árukért”. Ez a verseny attól is függhet, hogy a jogokat milyen időtartamra kínálják, hogy kizárólagosak vagy nem kizárólagosak, hogy milyen területre terjednek ki, hány mérkőzés (csomagok) és milyen típusú mérkőzések (selejtezőmérkőzések, csoportmérkőzések vagy kiesési mérkőzések) közvetítését teszik lehetővé, valamint minden egyéb jogi, technikai és pénzügyi feltételtől, amely mellett az említett jogok megvehetőek. E jogi paramétereken túl a verseny függhet a meglévő vagy potenciális vevők számától, a piaci pozíciójuktól, valamint a közöttük és a labdarúgás más szereplői, például a hivatásos labdarúgóklubok, más vállalkozások közötti kapcsolatoktól, vagy akár magával a FIFA-val és az UEFA-val fennálló kapcsolatoktól is.

241 A fenti megfontolások összességére tekintettel a negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 101. és az EUMSZ 102. cikket úgy kell értelmezni, hogy:

- azokkal nem ellentétesek a világ- és európai szintű labdarúgásért felelős, a versenyek szervezésével párhuzamosan különböző gazdasági tevékenységeket folytató szövetségek által megállapított szabályok, amennyiben ezeket a szövetségeket nevezik meg a „hatáskörükbe” tartozó versenyekből esetleg eredő valamennyi jog eredeti jogosultjaként, ha ezek a szabályok kizárólag az említett szövetségek által szervezett versenyekre vonatkoznak, a harmadik szervezetek vagy vállalkozások által esetlegesen szervezett versenyekre azonban nem;
- azokkal ellentétesek az ilyen szabályok, ha azok e szövetségeket kizárólagos jogkörrel ruházzák fel a szóban forgó jogok értékesítése terén, kivéve ha hitelt érdemlő érvek és bizonyítékok alapján bizonyítást nyer, hogy az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése alapján e szabályok az említett cikk (1) bekezdésének alkalmazása alóli mentességéhez szükséges valamennyi feltétel teljesül, és az EUMSZ 102. cikk alapján igazoltnak tekinthetők.

C. A szabad mozgásra vonatkozó, hatodik kérdésről

242 Hatodik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy az EUMSZ 45., EUMSZ 49., EUMSZ 56. és EUMSZ 63. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétesek az olyan szabályok, amelyek értelmében a világ- és európai szintű labdarúgásért felelős, a versenyek szervezésével párhuzamosan különböző gazdasági tevékenységeket folytató szövetségek az Unió területén előzetes engedélyükhöz kötik a klubok közötti labdarúgóversenyek harmadik vállalkozás általi létrehozását, és szankciók terhe mellett ellenőrzik a hivatásos labdarúgóklubok és játékosok ilyen versenyeken való részvételét, ha ezekre a szabályokra nem vonatkoznak olyan érdemi kritériumok és eljárási szabályok, amelyek alkalmasak az átlátható, objektív, hátrányos megkülönböztetéstől mentes és arányos jellegük biztosítására.

1. A releváns szabad mozgás meghatározásáról

- 243 Amennyiben valamely nemzeti bíróság az EUM-Szerződésnek a szabad mozgásra vonatkozó különböző rendelkezéseinek értelmezésére vonatkozó kérdést terjeszt a Bíróság elé azzal a céllal, hogy olyan intézkedésről dönthessen, amely egyidejűleg több ilyen szabadság hatálya alá is tartozik, és ha megállapítható, hogy az intézkedés – tekintettel annak céljára – túlnyomórészt az egyik szabadsághoz kapcsolódik, míg a többihez csak másodlagosan, a Bíróság a vizsgálatát főszabály szerint az elsődlegesen érintett szabadságra korlátozza (lásd ebben az értelemben: 2009. szeptember 8-i Liga Portuguesa de Futebol Profissional és Bwin International ítélet, C-42/07, EU:C:2009:519, 47. pont; 2022. szeptember 7-i Cilevičs és társai ítélet, C-391/20, EU:C:2022:638, 50. és 51. pont).
- 244 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság az EUM-Szerződésnek a munkavállalók szabad mozgására, a letelepedés szabadságára, a szolgáltatásnyújtás szabadságára és a tőke szabad mozgására vonatkozó rendelkezéseinek értelmezését kéri a Bíróságtól. Ugyanakkor az alapügyben a bíróság elé terjesztett szabályok célja mindenekelőtt az, hogy az Európai Unió területén minden új, klubok közötti labdarúgóverseny szervezését és értékesítését a FIFA és az UEFA előzetes engedélyéhez kössék, és így bármely tagállamban ezen engedély megadásától tegyék függővé az ilyen gazdasági tevékenységet folytatni kívánó vállalkozás tevékenységét. Noha igaz, hogy ezen előzetes engedélyezési szabályokhoz a hivatásos labdarúgóklubok és játékosok e versenyeken való részvételének ellenőrzésére vonatkozó szabályok kapcsolódnak, az utóbbiak a jelen kérdés megválaszolása szempontjából az előbbiekhöz képest másodlagosnak, vagyis kiegészítő jellegűnek tekinthetők.
- 245 Így az alapügyben szóban forgó FIFA- és UEFA-szabályok úgy tekinthetők, mint amelyek elsősorban a szolgáltatásnyújtás szabadságához kapcsolódnak, amely minden olyan szolgáltatást magában foglal, amelyet nem a rendeltetési hely szerinti tagállamban lévő telephelyről nyújtanak állandó és folyamatos jelleggel (2022. szeptember 7-i Cilevičs és társai ítélet, C-391/20, EU:C:2022:638, 53. pont).
- 246 E körülményre tekintettel a Bíróság a vizsgálatát az EUMSZ 56. cikkre korlátozza.

2. A szolgáltatásnyújtás szabadsága korlátozásának fennállásáról

- 247 Az EUMSZ 56. cikkel, amely mind a szolgáltatók, mind a szolgáltatást igénybe vevők javára biztosítja a szolgáltatásnyújtás szabadságát, ellentétes minden olyan intézkedés – még akkor is, ha az megkülönböztetés nélkül alkalmazandó –, amely alkalmas arra, hogy akadályozza e szabadság gyakorlását azáltal, hogy tiltja, zavarja vagy kevésbé vonzóvá teszi az ilyen szolgáltatók tevékenységét a letelepedésük szerinti tagállamtól eltérő tagállamokban (lásd ebben az értelemben: 2009. szeptember 8-i Liga Portuguesa de Futebol Profissional és Bwin International ítélet, C-42/07, EU:C:2009:519, 51. pont; 2020. március 3-i Google Ireland ítélet, C-482/18, EU:C:2020:141, 25. és 26. pont).
- 248 A jelen ügyben erről van szó az alapügyben szóban forgó szabályok esetében. Mivel, a kérdést előterjesztő bíróság szerint, e szabályokra nem vonatkoznak olyan érdemi kritériumok vagy eljárási szabályok, amelyek alkalmasak az átlátható, objektív, hátrányos megkülönböztetéstől mentes és arányos jellegük biztosítására, e szabályok lehetővé teszik a FIFA és az UEFA számára, hogy belátásuk szerint ellenőrizzék bármely harmadik vállalkozás lehetőségét arra, hogy az Európai Unió területén klubok közötti labdarúgóversenyeket szervezzen és értékesítsen, bármely hivatásos labdarúgóklub lehetőségét arra, hogy e versenyeken részt vegyen, valamint közvetve

bármely más vállalkozás lehetőségét arra, hogy e versenyek szervezéséhez vagy értékesítéséhez kapcsolódó szolgáltatásokat nyújtson – amint arra a főtanácsnok az indítványának 175. és 176. pontjában lényegében rámutatott.

- 249 Ezáltal ezek a szabályok nem csupán zavarhatják vagy kevésbé vonzóvá tehetik a különböző érintett gazdasági tevékenységeket, hanem valójában akadályozzák is azokat, mivel korlátozzák az újonnan érkezők e tevékenységekhez való hozzáférését (lásd analógia útján: 2009. március 10-i Hartlauer ítélet, C-169/07, EU:C:2009:141, 34. pont; 2023. június 8-i Prestige and Limousine ítélet, C-50/21, EU:C:2023:448, 62. pont).
- 250 Ebből következik, hogy az említett szabályok az EUMSZ 56. cikkben foglalt szolgáltatásnyújtás szabadsága korlátozásának minősülnek.

3. Az esetleges igazolás fennállásáról

- 251 A nem állami eredetű intézkedések akkor is megengedhetők, ha akadályozzák az EUM-Szerződésben biztosított szabad mozgást, amennyiben egyrészt bizonyítást nyer, hogy elfogadásukat a tisztán gazdasági céltól eltérő, közérdekű jogos cél igazolja, másrészt pedig, hogy megfelelnek az arányosság elvének, ami azt jelenti, hogy alkalmasak e cél megvalósításának biztosítására, és nem lépik túl az annak eléréséhez szükséges mértéket (lásd ebben az értelemben: 1995. december 15-i Bosman ítélet, C-415/93, EU:C:1995:463, 104. pont; 2019. június 13-i TopFit és Biffi ítélet, C-22/18, EU:C:2019:497, 48. pont). Ami közelebbről az ilyen intézkedések alkalmasságára vonatkozó feltételt illeti, emlékeztetni kell arra, hogy azok csak akkor tekinthetők alkalmasnak a hivatkozott cél megvalósításának biztosítására, ha valóban megfelelnek a cél koherens és szisztematikus elérésére irányuló törekvésnek (lásd ebben az értelemben: 2009. szeptember 8-i Liga Portuguesa de Futebol Profissional és Bwin International ítélet, C-42/07, EU:C:2009:519, 61. pont; 2020. október 6-i Bizottság kontra Magyarország [Felsőoktatás] ítélet, C-66/18, EU:C:2020:792, 178. pont).
- 252 Az állami eredetű intézkedésekhez hasonlóan a szóban forgó nem állami eredetű intézkedések kibocsátójának kell bizonyítania, hogy e két együttes feltétel teljesül (lásd analógia útján: 2016. január 21-i Bizottság kontra Ciprus ítélet, C-515/14, EU:C:2016:30, 54. pont; 2020. június 18-i Bizottság kontra Magyarország [Az egyesületek átláthatósága] ítélet, C-78/18, EU:C:2020:476, 77. pont).
- 253 A jelen ügyben, tekintettel a jelen ítélet 142–144. és 196. pontjában ismertetett szempontokra, meg kell állapítani, hogy a klubok közötti labdarúgóversenyek előzetes engedélyezésére, valamint a hivatásos labdarúgóklubok és játékosok e versenyeken való részvételére vonatkozó szabályok elfogadása főszabály szerint igazolható olyan közérdekű célokkal, amelyek arra irányulnak, hogy az ilyen versenyek szervezését megelőzően biztosítsák, hogy azokat a hivatásos labdarúgás alapelveinek, értékeinek és játékszabályainak – különösen a nyitottság, az érdem és a szolidaritás értékeinek – tiszteletben tartásával szervezik meg, valamint hogy e versenyek tartalmilag egységes és időben összehangolt módon beépüljenek nemzeti, európai és nemzetközi versenyek „szervezett rendszerébe”, amely ezt a sportágat jellemzi.
- 254 Ezek a célok azonban nem igazolhatják az ilyen szabályok elfogadását, ha azokat nem egészítik ki olyan érdemi kritériumok és eljárási szabályok, amelyek alkalmasak az átlátható, objektív és hátrányos megkülönböztetéstől mentes jellegük biztosítására, amint az a jelen ítélet 147., 175., 176. és 199. pontjából következik.

- 255 Ahhoz ugyanis, hogy az e szabályok által létrehozotthoz hasonló típusú előzetes engedélyezési rendszert igazoltnak lehessen tekinteni, annak minden esetben objektív, hátrányos megkülönböztetéstől mentes, előzetesen ismert kritériumokon kell alapulnia, hogy az keret biztosítson az előzetes engedély megadására vagy megtagadására jogosult szervre ruházott mérlegelési jogkör gyakorlásához, és megakadályozza e mérlegelési jogkör önkényes gyakorlását (lásd ebben az értelemben: 2002. január 22-i Canal Satellite Digital ítélet, C-390/99, EU:C:2002:34, 35. pont; 2019. június 13-i TopFit és Biffi ítélet, C-22/18, EU:C:2019:497, 65. pont).
- 256 A jelen ügyben, tekintettel a kérdést előterjesztő bíróságnak a jelen ítélet 248. pontjában felidézett megállapításaira úgy tűnik, hogy az alapügyben szóban forgó szabályokat nem lehet a közérdekű jogos céllal igazoltnak tekinteni.
- 257 A fenti megfontolások összességére tekintettel a hatodik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 56. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétesek az olyan szabályok, amelyek értelmében a világ- és európai szintű labdarúgásért felelős, a versenyek szervezésével párhuzamosan különböző gazdasági tevékenységeket folytató szövetségek az Unió területén előzetes engedélyükhöz kötik a klubok közötti labdarúgóversenyek harmadik vállalkozás általi létrehozását, és szankciók terhe mellett ellenőrzik a hivatásos labdarúgóklubok és játékosok ilyen versenyeken való részvételét, ha ezekre a szabályokra nem vonatkoznak olyan érdemi kritériumok és eljárási szabályok, amelyek alkalmasak az átlátható, objektív, hátrányos megkülönböztetéstől mentes és arányos jellegük biztosítására.

A költségekről

- 258 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) Az EUMSZ 102. cikket úgy kell értelmezni, hogy a nemzetközi és európai szintű labdarúgásért felelős, a versenyek szervezésével párhuzamosan különböző gazdasági tevékenységeket folytató szövetségek részéről erőfölénnyel való visszaélésnek minősül, ha olyan szabályokat fogadnak el és alkalmaznak, amelyek előzetes engedélyükhöz kötik egy új, klubok közötti labdarúgóverseny harmadik vállalkozás általi létrehozását az Unió területén, és szankciók terhe mellett ellenőrzik a hivatásos labdarúgóklubok és a játékosok ilyen versenyben való részvételét, anélkül hogy e különböző jogkörökre olyan érdemi kritériumok és eljárási szabályok vonatkoznának, amelyek alkalmasak az átlátható, objektív, hátrányos megkülönböztetéstől mentes és arányos jellegük biztosítására.
- 2) Az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a vállalkozások társulása által hozott, a verseny megakadályozását célzó döntésnek minősül, ha a világ- és európai szintű labdarúgásért felelős, a versenyek szervezésével párhuzamosan különböző gazdasági tevékenységeket folytató szövetségek, közvetlenül vagy a tagságukban lévő nemzeti labdarúgó-szövetségeken keresztül olyan szabályokat fogadnak el és alkalmaznak, amelyek előzetes engedélyükhöz kötik egy új, klubok közötti labdarúgóverseny harmadik vállalkozás általi létrehozását az Unió területén, és

szankciók terhe mellett ellenőrzik a hivatásos labdarúgóklubok és a játékosok ilyen versenyben való részvételét, anélkül hogy e különböző jogkörökre olyan érdemi kritériumok és eljárási szabályok vonatkoznának, amelyek alkalmasak az átlátható, objektív, hátrányos megkülönböztetéstől mentes és arányos jellegük biztosítására.

- 3) Az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdését és az EUMSZ 102. cikket úgy kell értelmezni, hogy azok a szabályok, amelyek értelmében a világ- és európai szintű labdarúgásért felelős, és párhuzamosan a versenyek szervezéséhez kapcsolódó különböző gazdasági tevékenységeket folytató szövetségek az Unió területén előzetes engedélyükhöz kötik a klubok közötti labdarúgóversenyek harmadik vállalkozás általi létrehozását, és szankciók terhe mellett ellenőrzik a hivatásos labdarúgóklubok és játékosok ilyen versenyeken való részvételét, csak akkor mentesülhetnek az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazása alól, illetve csak akkor tekinthetők az EUMSZ 102. cikk alapján igazoltnak, ha hitelt érdemlő érvek és bizonyítékok alapján bizonyítást nyer, hogy az e célból megkövetelt valamennyi feltétel teljesül.
- 4) Az EUMSZ 101. cikket és az EUMSZ 102. cikket úgy kell értelmezni, hogy
- azokkal nem ellentétesek a világ- és európai szintű labdarúgásért felelős, a versenyek szervezésével párhuzamosan különböző gazdasági tevékenységeket folytató szövetségek által megállapított szabályok, amennyiben ezeket a szövetségeket nevezik meg a „hatáskörükbe” tartozó versenyekből esetleg eredő valamennyi jog eredeti jogosultjaként, ha ezek a szabályok kizárólag az említett szövetségek által szervezett versenyekre vonatkoznak, a harmadik szervezetek vagy vállalkozások által esetlegesen szervezett versenyekre azonban nem;
 - azokkal ellentétesek az ilyen szabályok, ha azok e szövetségeket kizárólagos jogkörrel ruházzák fel a szóban forgó jogok értékesítése terén, kivéve ha hitelt érdemlő érvek és bizonyítékok alapján bizonyítást nyer, hogy az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése alapján e szabályok az említett cikk (1) bekezdésének alkalmazása alóli mentességéhez szükséges valamennyi feltétel teljesül, és az EUMSZ 102. cikk alapján igazoltnak tekinthetők.
- 5) Az EUMSZ 56. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétesek az olyan szabályok, amelyek értelmében a világ- és európai szintű labdarúgásért felelős, a versenyek szervezésével párhuzamosan különböző gazdasági tevékenységeket folytató szövetségek az Unió területén előzetes engedélyükhöz kötik a klubok közötti labdarúgóversenyek harmadik vállalkozás általi létrehozását, és szankciók terhe mellett ellenőrzik a hivatásos labdarúgóklubok és játékosok ilyen versenyeken való részvételét, ha ezekre a szabályokra nem vonatkoznak olyan érdemi kritériumok és eljárási szabályok, amelyek alkalmasak az átlátható, objektív, hátrányos megkülönböztetéstől mentes és arányos jellegük biztosítására.

Aláírások